

ХРИСТИАНСЬКИЙ ДУХОВНО-ПРОСВІТНИЧИЙ ЧАСОПИС

1/2010

Слово ВЧИТЕЛЮ

ІН'ЄКЦІЯ ВІД БОЛЮ
ЗА ВСЕ ЗАПЛАЧЕНО ЦІНУ
ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВЕ
КОЛИ "БІЛЕ" ДОРІВНЮЄ "ЧОРНЕ"
РУХОМІ ТІНІ РЕАЛЬНОЇ ЛЮБОВІ

ЗЕРНО, НЕ ВМЕРШИ, НЕ ЗРОСТЕ

Наше кредо:
«Нести Слово Боже — ось наша мета,
щоб кожний учитель був учнем Христа!»

Головний редактор Тарас Приступа
Редакційна колегія: Тетяна Артерчук
Олег Блощук
Олександр Бондарчук
Руслана Ковальчук
Юрій Ліщинський
Евген Никонюк
Ольга Новікова
Світлана Филипчук
Літературний редактор Дизайн і верстка Ася Єліна
Коректор Ольга Матц
Відповідальна за випуск Надія Доля

Засновник і видавець —
Міжнародна громадська організація
«Надія — людям»

Адреса: а/с 116, м. Рівне, 33028, Україна.
Телефон: (0362) 63-79-76
Факс: (0362) 62-05-12
e-mail: slovo@horopoteople.org
www.horopoteople.org

Часопис зареєстровано в Міністерстві юстиці України.
Сертифікат про державну реєстрацію: серія KB
№ 12846-1730Р від 27 березня 2007 р.

Пожертви на видання часопису ви можете надсилати
поштовим переказом на адресу МГО «Надія — людям»
з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“»,
або на рахунок МГО «Надія — людям»,
р/р 26005301588840, Проміньвестбанк м. Рівне,
МФО 333335, кор. 21081725 з позначкою:
«Пожертви на часопис „Слово вчителю“».

За умови передруку матеріалів посилання
на часопис «Слово вчителю» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Редакція запирає за собою право редагувати і,
за необхідності, скорочувати матеріали.

Посилання на Біблію або цитування окремих бліблійних
текстів позначаються умовними скороченнями.
Список скорочень називався піддається
у виданнях Біблії. Посилання позначаються з
дотриманням принципу «книга-розділ-вірш» і
розділяються знаками пунктуації. Наприклад:
Іл. 19:6-11, 13-20, 25-28; 1 Кор. 1:18-24.
Фрагменти з одного розділу розділяються комою (,),
а розділи книги або розділи відокремлюються
крапкою (.)

Якщо в тексті не зазначено інше, всі бліблійні посилання
взято з Біблії у перекладі проф. Івана Отісіка.

Фото на обкладинці Юрія Токара.

Надруковано: РТМКФ «Християнськожиття»,
43006, м. Луцьк, вул. В. Стуса, 3,
тел. (0332) 71-08-74.
Наклад 3000 прим.

© «Слово вчителю» © МГО «Надія — людям»

Дорогий читачу!

Ми раді знову зустрітися з вами. Якщо ж для вас це — наша перша зустріч, то хочемо сказати, що для нас велика честь — спілкуватися з вами. Ви довіряєте нам свій час і своє серце, і ми з усією відповідальністю намагатимемося не розчарувати вас.

Мета християнського духовно-просвітницького часопису «Слово вчителю» залишається незмінною — допомагати тим, хто працює над формуванням християнського світогляду підростаючого покоління, спрямовувати до першоджерела — Біблії як Божого Слова — у пошуках відповідей на запитання щодо виховання всебічно розвинутої особистості.

Наш часопис для тих, кому небайдуже, якими виростуть їхні діти, хто працює миру та затишку у своїй домівці, хто хоче жити у справедливому суспільстві і готовий трудитися над вирішенням не лише економічних та соціальних, але й духовних проблем сьогодення.

Часопис, який ви тримаєте в руках, розкриває третю тему циклу 2009–2010 навчального року, присвяченого християнським святам. Наближається Пасха. І знову звучить наше традиційне запитання — що це свято означає для кожного з нас? Яким чином на людину ХХІ ст. впливають події, що відбулися на початку нашої ери в маленькій Палестині?

**Христос воскрес із мертвих,
смертью смерть подолав,
і тим, що в гробах, життя дарував!**

У цьому піснеспіві, який лунає в день Світлого Христового Воскресіння в усіх християнських храмах, — сутність Пасхи, а Пасха — сутність християнської віри. Ісус Христос, Син Божий, помер за наші гріхи і воскрес для нашого відправдання. Своєю смертю і воскресінням Він дарує вічне життя кожному, для кого подія, що відбулася у погребальній печері, є незаперечним фактом і сприймається настільки близько, що стає передумовою його власного воскресіння.

У своїй відомій пасхальній промові святий Іван Златоуст сказав: «Воскрес Христос, і ад переможено! Воскрес Христос, і демони впали! Воскрес Христос, і ангели радіють! Воскрес Христос, і життя торжествує!»

**ХРИСТОС ВОСКРЕС!
ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!**

З повагою — редакційна колегія

4

ПОГЛЯД ФАХІВЦЯ

Т. Артерчук. «У пошуках Першоджерела Всесвіту»
(інтерв'ю з Богданом Рудим)

АКТУАЛЬНА ТЕМА

8

Т. Приступа. Народився — щоб вмерти, вмер — щоб воскреснути, воскрес — щоб дати вічне життя!

М. Юзов. Mea culpa

14

СТУДІЇ БІБЛІЙ

Ю. Ліщинський. Безперстанку кличу...

ЗНАЙОМСТВО

17

Н. Доля. «За все заплачено ціну» (інтерв'ю з Яковом Бузінним)

22

НАУКА І ХРИСТИЯНСТВО

О. Прокопович. Віра і наука (ч. 7)

К. Льюїс. Похорон Великого Міфи

МЕТОДИКА І ДОСВІД

29

А. Кухарчук. Головна якість педагога — бачити у кожній дитині духовну особистість

Л. Клепцю. Радість перемоги. Воскресіння Христове (урок для 1 класу)

О. Клімчук. Воскресіння Христове (урок для 3 класу)

О. Новікова. Ягня особливого призначення (урок для 7 класу)

Р. Ковальчук. Голгофа... Воскресіння... Слово... (урок для 10 класу)

I. Курченко. Подорож на Голгофу (сценарій позакласного заходу)

Дидактичний матеріал

44

ХРИСТИЯНСТВО І МИСТЕЦТВО

О. Блощук. Рухомі тіні реальної Любові

МОЛОДЬ У ПОШУКУ

46

I. Куцеля. Без Божої вакцинації ти не живиш

Л. Ткачик. Шукаємо відповіді у Біблії

49

АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я

Н. Заїчук. Коли «біле» дорівнює «чорному»

Н. Дубовик. Ін'єкція від болю

РОЗДУМИ ДУШІ

54

А. Чудовець. Життя, не прожите марно.

Казка про маленького сірничика

О. Блощук. Роздуми молодого вісплючка

М. Кучерська. Нетяма

57

З ПОШТОВОЇ СКРИНЬКИ

А. Кириченко. Урок вперше

У ПОШУКАХ ПЕРШОДЖЕРЕЛА ВСЕСВІТУ

Інтерв'ю із виконавчим директором Інституту проблем походження і розвитку Всесвіту і життя (м. Київ) Богданом Рудим

Богдан Анатолійович Рудий народився 1975 р. у м. Києві. У 1999 р. закінчив магістратуру, а у 2002 р. — аспірантуру при кафедрі мікроелектроніки НТУУ «КПІ». З 2001 р. працював у КПІ, а з 2004 р. — у Київському національному університеті ім. Т. Шевченка на посаді молодшого наукового співробітника.

Автор монографії «Криза еволюціонізму» (2003) (http://nt-sceaz.org.ua/_Cris-evol), співавтор словника нового типу «Частотний словник фінського словотвору» (2004), має 15 публікацій у фахових виданнях, 3 патенти. Брав участь у численних наукових, філософських та релігійних конференціях і круглих столах, виступав на телебаченні та національному радіо, розробив та підтримує кілька веб-сайтів, розробив кілька комп'ютерних програм. Понад півтора року вів передачу «Походження світу» на радіо «Еммануїл» (67,3 МГц), викладав креаціонізм на курсах християнської етики при НУ «Острозька академія», був співавтором проектів шкільних та вузівських курсів «Біблія і наука», «Історія Землі: креаційне пояснення». Автор унікальних за ефективністю методик вивчення іноземних мов (www.langs.com.ua/public.htm). Автор програми «Біблії світу» з Біблією на 60 мовах (<http://www.Bowfree.com>). Володіє різною мірою п'ятнадцятьма іноземними мовами.

— З яких переконань Ви практикуєте в Інституті проблем походження і розвитку Всесвіту і життя?

— Моєю початковою і теперішньою мотивацією у справі популяризації креаціонізму було бажання самому розібратися, наскільки мое буквальстське тлумачення перших розділів Біблії відповідає науковим даним, як віра співвідноситься з наукою, а також відчуття дисонансу між значущістю сили креаційних поясень походження світу та незначущістю обізнаності громадян з цими поясненнями. При тому, що питання походження світу є ключовим фактором у формуванні світогляду молодої людини, адже молода людина виросте зовсім іншою, якщо її змалечку не переконувати, що вона єусього лише випадковим перерозподілом атомів.

— Ви християнин?

— До 14 років я не вірив у Бога і з немовчанням вірючими ніколи не зустрічався. Слово «Бог» для мене

абсолютно нічого не означало. Я був вкрай безсердечним, вправним у злі, ненавидів усе релігійне. З двох шкіл мене вигнали за бійки. Мав справу з міліцією через крадіжку в універмагі. Чи не щодня яксь сумнівна пригода. Мені світила колонія. Але потім сталося чудо, яке перевернуло усе мое життя. Потрапивши у надзвичайно скрутну ситуацію, я звернувся до Бога, існування Якого вирішив хоча б припустити як свій останній шанс у тій ситуації. На подив, мене ніби хтось вислухав та невідомим способом заспокоїв, і протягом години неймовірна за складністю проблема вирішилася. У той літній вечір я був просто шоковані двома новими поняттями, які увірвалися у мою свідомість: «Бог живий» та «Милосердя». Я почав шукати свого Рятівника, хотів ще раз відчути Його у своєму житті, хотів просто дізнатися детальніше. Хто це? Я почав потрохи молитися, пробував читати Біблію. Я жив тоді із відчуттям великої переваги від того, що у мене є секретне джерело, «добра фея», про яку ніхто навіть не

здогадується. Але диявол відчайдушно боровся за мою душу, і я продовжував жити у пріях. Через рік потрапив у ще більшу халепу і з великим соромом був змушений знову звернутися по допомогу до Всемогутнього Бога. Проблема вирішилася настільки ж врахуючим, чудесним чином. Утім, я продовжив жити по-старому, і через рік я втратив у таку халепу, коли моєму життю загрожувала смертельна небезпека. Бог і цього разу врятував, але дав зрозуміти, що чудесна поміч буде востаннє, якщо я не змінюся радикально. Тоді Він змінив мене, мое життя. Я наче вдруге народився. Сфера моїх бажань і розум повністю перемінилися. Я присвятив себе Богові.

— Чому Ви вступили до КПІ, як обирали факультет?

— Натой часяще перебував у пошуках істини. Втік із дому в пошуках вірючих, доїхав до Курська, у православному храмі мене скерували до монастиря у с. Свобода. Коли моя мама розшукала мене і приїхала, щоб

забрати додому, я не хотів поверталися. Врешті погодився на вмовлення настоятеля монастиря з умовою, що в Києві я вступлю до духовної семінарії. Але семінарію Московського Патріархату тоді саме закрили на ремонт, а семінарію Київського Патріархату ще не відкрили, тому я був змушений вступати до Київського політехнічного інституту, адже у мене були достроково складені іспити в той ВНЗ. Правду кажучи, вибрав довільний факультет — теплоенергетичний. За 2,5 року перевівся на факультет електроніки, оскільки електроніка мала більший потенціал для того, хто хоче бути вченим.

Декілька років перебував у пошуку церкви, допоки наприкінці 2002 р. перейшов до Оболонської Церкви Христові, де перебувають донині. Ходжу до протестантів, але внутрішньо мені найближче православ'я.

— І все ж таки, як Ви прийшли до написання монографії?

— Почалося з того, що я вирішив записати свої думки, багаторазово повторювані у дискусіях з еволюціоністами, щоб мати можливість не витрачати по дві години дорогоцінного часу щоразу на одне і те саме, а видавати їм брошурою. Планував 6 сторінок, але кожен розділ вийшов по 6 сторінок. Більше того, я виявив, що половину тексту, який я пишу, нізводки не беру, це мій власний аналіз, новий матеріал. Стало зрозуміло, що брошурі можна дати окрему назву. Після перегляду рецензентом, я доповнив її, враховуючи його зауваження, — брошура збільшилася на 30%. Ще дві рецензії спричинили до збільшення числа сторінок з 60 до 116 дрібним шрифтом (12 шрифтом Times New Roman вона займає близько 200 сторінок). Так виникла монографія.

— Яким чином Ви сумістили роботу у цих двох напрямках — електроніка і креаціонізм?

Зустріч науковців Інституту проблем походження і розвитку Всесвіту і життя з першою леді

— У моєму житті був тривалий період, коли я практично не дивився телевізор, мало спілкувався, натомість вся моя увага зосереджувалася на Богі. У вірі я черпав надзвичайну працевдатність. Я встигав і фізкультурою займатися тричі на тиждень, і по дві іноземні мови вивчати одночасно! Разом з тим я ще встиг повноцінно опанувати фахпрограміста.

— З якою метою було створено Інститут і хто до нього входить?

— Інститут об'єднує тих, хто вважає, що наукові факти набагато краще вкладаються в інтелекто-організаційну модель походження живого та неживого світу, аніж в самоорганізаційну модель. Ми досліджуємо та популяризуємо розв'язки наукових та світоглядних проблем з позицій відмови від монопольного становища атеїстичного світогляду в науці та здійснююмо спроби інтеграції науки з різними світоглядами, зокрема біблійно-креаційним.

Інститут проводить лекції, семінари та конференції, публікує наукові та публістичні статті, подає звернення до керівників держави з пропозиціями вправити однобокість у висвітленні проблем походження світу у навчальних посібниках, дозволити вивчати у державній школі також і докази створення світу та існування Бога, а не лише докази протилежного характеру, як це маємо зараз.

Інститут є позаконфесійним. Членами Інституту є як звичайні люди — студенти, інженери, пенсіонери, — так і науковці, наприклад, доктор мед. наук, проф. В. І. Малюк, відомий астрофізик, доктор фіз.-мат. наук, проф. І. А. Клімишин, екс-з.ав. кафедри генетики КНУ ім. Т. Шевченка, доктор біол. та мед. наук, проф. Г. Д. Бердишев, екс-з.ав. відділу генетики Інституту бджолярства, канд. біол. наук І. О. Балахнін, канд. біол. наук А. А. Душейко, канд. фіз.-мат. наук В. І. Гранцев, канд. юрид. наук, проф. НПУ ім. М. Драгоманова Р. С. Огірко.

— Що по-Вашому креаціонізм?

Креаціонізм є поняття загальне. Креаціоністом є кожен, хто вирішує проблему походження світу в термінах створення його якимось інтелектуальним джерелом. Навіть взагалі, походження чого-завгодно, не тільки світу: наприклад, якщо ви вважаєте, що ось цей стіл створено інтелектом, а не він утворився сам, випадково або внаслідок якихось закономірностей, то ви — креаціоніст у цьому питанні. Креаціонізм — це просто підхід.

Світогляд виявляється нерозривно вплетеним у сучасну науку, і дослідник не може бути «вільним» у припущені будь-яких початкових характеристик. Скажімо, ви не можете у дослідженнях клітини відкрито виходити з припущення про клітину як продукт геніальної інженерної думки. Таким чином, світогляд наперед вказує науці, яким повинен бути результат. Але, зрозуміло, насильство і диктат тут неприпустимі.

Тому необхідно звільнити науку від «твірдої опіки» якогось одного зі світоглядів (філософій), але одночасно й дозволити інтегрувати науку з ними у різних комбінаціях (з відповідним плуралістичним підходом до висвітлення в підручниках проблеми походження світу).

А поки що, увійшовши замасковано в науку, один зі світоглядів — натуралистичний — забезпечив собі монополію в освітній системі, так що остання продовжує залишатися в ролі, фактично, дезінформатора у питаннях походження світу. Визначення науки потрібно міняти, а освіту — докорінно реформувати.

— Креаціонізм пропонує повернутися до релігійного світогляду?

Некоректне запитання. Не креаціонізм, а ми, люди, креаціоністи, пропонуємо дозволити вільно змагатися двом науковим парадигмам. Креаціонізм/ідеалізм є так само одним зі світоглядів, як і натурализм/матеріалізм/еволюціонізм («науковий світогляд»). Жоден зі світоглядів не має в науці переваги перед іншим лише через свою назву (тейстичний, атеїстичний тощо) чи визначення. Практика, а не апріорні твердження, мусить розсудити, який зі світоглядів має перевагу.

Креаціоністи пропонують надати однаковий обсяг сторінок усім світоглядам у підручниках щоразу, коли розглядається тема походження живого чи неживого світу (або ж, обсяг сторінок, відповідний до міри підтвердженості гіпотези на-

уковими фактами). І обов'язково з переліком не лише фактів, які узгоджуються з гіпотезою, але й тих, що суперечать їй. І висновків робити в кінці розділу не треба, — нехай учень і учитель самі побачать науковість і ненауковість, силу і слабкість викладу своєї позиції еволюціоністами та креаціоністами. Креаціоністи за доступ учнів до тієї, відфільтрованої «справжніми» науковцями інформації, яка є еволюційно неблагонадійною і підтримує матеріалізм, а це близько половини усіх наукових даних, дотичних до проблеми походження.

— Розкажіть про «половину усіх наукових даних», яку не пропускають до підручників.

На зміст підручників накладено фільтр. Пропускається лише та частина фактів, яка не суперечить «стандартному, науковому» погляду на походження й устрій світу. Йдеться не про моральну, релігійну чи міфологічну, а про суто наукову, фактологічну інформацію. Наприклад, лише приблизно половина фактів археології вкладається в стандартну (еволюційну, натуралистичну) модель історії людства. У неї не вкладаються численні, практично регулярні знахідки слідів людської діяльності, людських виробів та кісток у пірських шарах віком десятки, сотні мільйонів й навіть мільярдів років.

В еволюційну модель не вкладається також не менше половини фактів з геології, дотичних до проблеми походження: наприклад, факт про неіснування т.зв. геохронологічної колоні/шкали ніде, окрім як у головах вчених-атеїстів, бо 80–85% суходолу Землі не містить бодай 3 з 10-ти геологічних шарів цієї шка-

ли у правильній послідовності; а на геохронологічній шкалі заснована ж майже усі сучасна система датувань історії Землі та стародавньої історії людства! Ця шкала повністю хибна. Або ж інший факт: практично завжди вугілля, нафта й газ містять у собі значну концентрацію радіоактивного вуглецю C-14, який мусив би практично повністю розпастися усього за 100 тис. років; а це вказує на те, що вік покладів органічного палива не перевищує 20–40 тис. років. Обидва факти дуже важливі, але про них заборонено згадувати на сторінках підручників.

Неможливо донести до учнів понад половину усіх фактів астрофізики й космології, дотичних до проблеми походження світу. Наприклад, учням повідомляють нуженну інформацію, яка підтверджує або не суперечить стандартній моделі походження Всесвіту (теорія великого вибуху), але не повідомляють багатошість колекцію наукових фактів, кожного з яких достатньо для спростування цієї моделі (факт існування «віci Всесвіту», закон причинності, друге начало термодинаміки, обертанням багатьох планет і місяців у протилежному до решти напрямі, дуже різний хімічний склад планет, дуже різна температура планет тощо). Теж саме стосується й палеонтології. У підручниках принципово не згадується про те, що поруч з нечисленними аргументами на користь гіпотези вимерlosti динозаврів до появи людей, існує аж чотири групи наукових аргументів про недавнє спiвiснування динозаврів з людьми, включно з демонстрацією незотрілої органії у майже всіх (I) кістках динозаврів — гнучких кровоносних судин, гемо-глобіну, еритроцитів, білків, ДНК та кісткового мозку, а також зображення динозаврів на десятках тисяч

Zображення з фронтиспису праці англійського зоолога і захисника еволюційної теорії Томаса Хакслі «Доведення місця людини в природі» («Evidence as to Man's Place in Nature» (1863), на якому спiвставлено скелети мавп i людини

Студентська молодь знайомиться з роботою Інституту

стародавніх каменів, часто у взаємодiї з людьми. Замочується факт, що замiнiння решткiв органiзмiв може вiдбуватися за лiченi рокi i тощо.

— Яким Ваш Інститут бачить шляхи вирiшення проблеми?

Інститутом проблем походження і розвитку Всесвіту і життя вже майже п'ять рокiв ведеться активна боротьба за реформу підручників, за введення альтернативних світоглядних шкільних предметiв. Спiвробiтниками iнституту розроблено проект факультативного курсу «Бiблiя i наука» для середнiх та старших класiв, як доповnення до курсу етики. Бiблiя є книгою величезної культурної ваги для України. З цiєї причини значна частина громадян України хотiла б дiзнатися, наскiльки та iнформацiя у Бiблiї, що пiддається перевiрцi сучасними науковими знаннями, проходить таку перевiрку, дiзнатися, чи є ця книга автентичною та гiдною довiri. Основною метою шкiльного курсу «Бiблiя i наука» є донесення до учнiв бiблiйної iнформацiї у свiтлi сучасних знань та дослiджень.

Пiсля вiчерпання усiх «мирних» можливостей впровадження цiого предмета в школах, Інститут спiльно з групою батькiв (керiвник проекту — Володимир Шепетiко з Дрогобича) у жовтнi 2009 року подав судовий позов proti МОН України. Деякi ЗМi у повiдомленнях про позов лука-во стверджують, що позивачi нiбито вимагають заборонити викладання гiпотези Дарвiна i прагнути добити-ся «пiльги» для тейстичного свiтогляду. Насправдi, навпаки, ми вимагаємо двох речей у школi: 1) усунення фiльтрування наукових фактiв на користь матерiалiстичного свiтогляду; 2) вiльного допуску наукової

руднацi наших дiтей, а якщо її забрати, буде «велика користь маленькому українцю».

Але i державi в цiому буде значна користь. Bo якi керiвники держави виростають зi школярiв iз деформованим свiтоглядом, ми бачимо на прикладi нашої елiти, що моральнiй збанкрутiлiст — арже цe люди, батькi яких вигубили десятки мiльйонiв життiв заради зникнення капiталiзmu, opiля i чо i дiти першими стали в чергу до капiталiзmu. Така моральна еквiлiбрiстика не дiвна u людiй, вирощених пiд тиском iдеi, що наука нiбito довела неiснування Бога, bo вони є бiльш безпринципними, нiж люди з недeформованим свiтобаченням.

— Чи пiдтримуєte Ви вивчення основ християнської етики в школi?

Дуже пiдтримуємо, i щиро завдiчуємо насамперед В. A. Ющенку, а також В. M. Жуковському з соратниками, якi domogliся iї введення u школах. Ale користь вiд такого введення могла б бути удвiчi бiльшoю, якби вiправити виклад теми походження свiту u пiдручниках з природничих предметiв та історiї. Bo складно викладати учням основи християнської етики, якщо паралельно на iнших уроках їх навчають, що наука nibi довела, що все з'явилось iй розвивалося без участi Бога, що Adam був напiвмавпою тощо. Учень зi християнської етици мiркує приблизно так: «Якщо у Бiблiї vід першої ж сторiнki мається на uвазi зовсiм не te, що стверджується, iй до того ж потiм прийшов Син Божий, Якiй, знаючи правdu про історiю свiту, tak i не вiсi корективи, натомiст посилає як на правdivi на p'ятнадцять уривкiв з вiдвertoю казkи пiд назvою «Буття», то тодi iй на всiх iнших сторiнках Бiблiї може матися на uвазi зовсiм не te, що стверджується! Моральнi заповiдi Хrista теж можна тлумачити на власний розсуд, хоч до повnoї противiленостi». Ce як двоповxова будiвля важко будувати другий поверх (моральна картина свiту) на зruйнованому першому (наукова картина свiту).

Розмовляла Тетяна Артерчук

Тетяна Артерчук, м. Рівne. Освiта вища педагогiчна, викладач iноземних мов.

Замiжня, виховує сина, дочку.

Народився — щоб Вмерти, Вмер — щоб Воскреснути, Воскрес — щоб дати життя!

Щороку в пасхальні дні ми поклоняємося Господу Ісусові Христу, згадуючи Його страждання, смерть і славне воскресіння. Воскресіння є завершальним, величним акордом Божої справи спасіння людства, це вершина Його плану, пік усієї історії. Свята для того й призначена, щоб ми освіжили в своїй пам'яті те, про що не можна забувати, що важливо для нашого духовного стану.

Тому звернімося до Божого Слова, Перше послання апостола Павла до коринтян, 15 розділ, перші десять віршів:

«Пригадую вам, брати, Євангелію, яку я вам проповідував, і яку ви прийняли, в якій і стоїте, нею ви також спасаєтесь, коли держите її такою, як я вам проповідував, інакше ви увірували на дарма. Я вам передав найперше те, що й сам прийняв: Христос умер за наші гріхи, згідно з Писанням, що був похований і воскрес третім днем, — за Писанням; що з'явився Кифі, потім дванадцятьом; опісля з'явився більше як п'ятисот братів разом, більшість яких живе й досі, деякі ж померли. Опісля з'явився Яковові, згодом усім апостолам; а настанку всіх, немов якомусо недонаскові, з'явився й мені, — бо я найменший з апостолів, я недостойний зватись апостолом, — бо гонив Церкву Божу. Благодатлю Божою я є та, що є. А благодать Його в мені не була марно...»

Воскресіння Ісуса Христа — виконання Писання

Першим, що обов'язково треба підкреслити, є те, що віра у воскресіння Ісуса Христа базується на фактах.

Багато хто думає, що це віра в містичні переживання. Іншим здається, що фундаментом є певні передання, які насправді важко довести. Та Павло, звертаючись до греків, на той час дуже освічених людей, які славилися серед інших народів своїми мудрими філософами, доводить їм, що воскресіння Христа — це історичний факт, а не філософська видумка.

До того ж, Павло стверджує, що цей фактаж подій необхідно знати, бо це серцевина Євангелії — звістки про метуприходу Ісуса Христа, про Його смерть та воскресіння, без чого не може бути справжнього християнства. Саме після проповіді Павлом Євангелії воскресіння в Коринті була заснована християнська церква, про що ми читаемо напочатку 15-го розділу.

Євангелія полягає у тому, що «Христос помер за наші гріхи згідно з Писанням». Він не помер за колективний гріх усіх людей, але за гріхи особисто кожного. Коли ми приходимо за прощенням, то вибачаємося за себе, а не за сусіда. Ніхто не може розплачуватися перед Богом замість винуватця. Колективне мислення, до якого нас привчили, ніколи не допоможе нам у прийнятті Євангелії.

Далі читаемо, що Він «був похований і воскрес третім днем за Писанням». Чому автор загострює увагу на тому, що поховання і воскресіння відбулося за Писанням? Щоб підкреслити, що це не нова ідея, яка була проголошена в той момент, коли все відбулося.

Христос мав прийти у час, визначений Богом, щоб вмерти і на третій день воскреснути. Бог подбав про людей, щоб вони нічого не сплутали, і тому наперед у Священних Писаннях провістив ці події. Відкривши Псалом, 15(16):10, ми читаемо: «Бо Ти не опустиш моєї душі до Sheolu, не погустиш Своєму святому побачити тління!». Всі вірили і знали, як і сьогодні, що померла людина зотліває, але не Месія — не Божий помазаник для спасіння грішників. Тільки Месія не побачить зотління!

Пізніше, читаючи пророка Ісаю, 53:10, ми можемо побачити закладені там ідеї майбутнього: «Якщо Він принесе Своє життя в покуту, тобто помре, будучи замордованим, то «узурпіть потомство, що житиме довго і рука Його вчинить...»

Ісус Христос помер та воскрес за Писанням! Про це було сказано ще за 700 років до Його народження. Ісаю пише про Нього, наче очевидець усіх подій.

Тому євреї, які спостерігали за життям Христа, не могли нічого сплутати, а особливо їхні вожді, які знали Писання напам'ять. Вони чітко усвідомлювали, Кого розпинають. Їхня людська природа не змогла подолати власної гріховності. Вони заздріли, адже за Ісусом ішли люди. Під ними захиталося крісло, і вони боялися втратити своє місце, віддавши його Христові, хоча Він його і не домагався. Ці вожді розуміли: все їхнє вчення не витримує критики, вони неправильно тлумачили Божі Слова, додавши туди багато своїх правил. І ось Христос, проповідуючи істину, викриває все цю брехню. Ніякого іншого виходу, окрім як діяти за принципом «німає людини — немає проблеми», вони не бачили, засліплени жагою влади.

Дивлячись на сучасний світ без рожевих окулярів, можна твердо сказати, що і сьогодні люди не можуть перемогти свій власний гріх. Вони не хотіть скоритися перед Царем. Та настане день, коли всі скоряться. Бо на сторінках Біблії ми читаемо не тільки про Месію, Який страждає, але Який і вічно царє.

Він помер за наші гріхи згідно з Писанням, Він похований і воскрес за Писанням!

Свідки Христового воскресіння

Розумні люди, неупереджено читаючи Писання, перевинуються в тому, що спочатку Христос з'явився Петрові, а потім дванадцятьом учням. Апостол Петро пише про ці події: «Ми бачили Його, торкалися їхніх і пили з Ним».

Пізніше Ісус з'явився Якову, своєму рідному братові. Яків не вірив у Христа, та після зустрічі з Воскреслим у своєму посланні називає себе не тільки братом Ісуса, але рабом Господя Ісуса Христа.

Відтак Христос з'явився одразу п'ятьстам людям. Згодом вороги сказали, що це брехня — тіло вкрали. Та ніколи й ніде у світі не було такого, щоб п'ятсот чоловік одночасно побачили міраж, ілюзію чи сон. Чи можливо таке, щоб одинадцять чоловік їхні разом з Тим, з Ким понад три роки разом жили, Чи страждання і смерть бачили, і при цьому щось переплутали? Ніяк!

Як ще Бог мав би переконати нас у реальності того, що відбулося з Його Сином?

Воскресіння Христа вирішило проблему смерті

Як ми вже згадували вище, воскресіння — головна подія в історії людства. Павло пише, що без воскресіння Христа християнство не могло б існувати взагалі. Воскресіння є фундаментом духовного життя і вічною надією для кожної людини.

Є реалії, пов'язані зі смертю. Смерть нікого не залишає байдужим. Ми не можемо пройти повз цю подію, принаймні тоді, коли помирають наші рідні.

Що таке смерть? Як з нею боротися? Чи є взагалі вихід? Чи це непереможний ворог? Де відповідь на запитання вічної надії: «Що буде з людьми далі?»

Жодна з поганських хрелігій не давала чіткої відповіді на це запитання, і тому в них не було майбутнього. Іхнє вчення, наче туман, у якому неможливо хоч щось розглядіти.

І тільки воскресіння Христа — єдина відповідь на це запитання. Спочатку воскрес Христос, а потім воскреснуть ті, хто пішов за Ним, а потім і всі інші. Він прийшов, щоб оправдати грішних, якими були всі ми. Він, таким чином, відкрив нам дорогу до неба. Іншого шляху не було, і тому воскреслий Христос виправдовує грішників, які приходять до Нього, які розкаються перед Ним у своїх гріях. Вони стають праведниками, і тому Бог може їх прийняти.

Рим. 4:25: «Воскрес, щоб заступати і бути ходатаем, молитися за нас». А також Рим. 8:33–34: «Хто буде винувати ти вибраних Божих? Бог — Той, що оправдує. Хто той, що засудить, якщо Ісус Христос, Який помер, воскрес і сидить по правиці Бога-Отця, заступається за нас?»

Воскреслий Христос у присутності Бога-Отця на небі щодня, щомісяць молиться за нас. Якби не Його молитви і якби не Його рани, то гнів Божий і Божа святість знищили б нас. Бог не терпить гріха. Сучасний світ придумав гуманного Бога, Який постійно «сюсюкається» зі Своїм творінням, яке трішить і бунтує проти Нього. Насправді праведний гнів Божий кожного дня готовий спопелити всіх беззаконних і грішних.

І тут треба дещо зауважити: Він молиться за вибраних, Він молиться за тих, кого Він викупив. Він молиться за тих, хто Йому належить.

Кому належите ви? Хто є вашим Паном і вашим Господом? Ми можемо багато чого розповідати, ми можемо копатися у своєму житті, ми можемо осуджувати інших, ми можемо бачити темряву в християнах, але це нас не виправдає, коли ми прийдемо у Божу присутність.

Воскреслий Христос — Суддя живих і мертвих

Він воскрес, щоб стати Суддею. Нам варто про це подумати. Апостоли проповідували про це, зокрема апостол Петро серед поганського народу в домі Корнілія, офіцера ворожої армії. Зупинимося лише на 41–42 віршах 10-го розділу Книги Дії святих апостолів: «Він нам повелів проповідувати народові і сідчити, що то Він, Ісус Христос, призначений Богом суддя живих і мертвих». Ісус Христос є Богом усіх. У Нього всі живі. І Він буде судити живих і мертвих. Для цього Він воскрес.

Отже, Христос воскрес для того, щоб заступати за вибраних, щоб виправдати всіх грішників, які до Нього звернуться, і судити всіх живих і мертвих.

Свого часу, коли Христос ще жив на землі, зустрічався з різними людьми, у Нього були друзі і вороги. Одна сім'я, в якій Він часто бував, Його друзі, які жили недалеко від Ерусалима, — це Марія, Марта і Лазар.

І сталося, за відсутності Ісуса Лазар помер. І коли Ісус прийшов із запізненням після смерті Лазаря, Марта заговорила з Ісусом і визнала Його Богом: «Господи, якби Ти був тут, м'яй брат не вмер би». Потім Марія повторила ці самі слова. У що вірили ці сестри? Вони вірили в Ісуса Христа, Який міг зцілити їхнього брата, коли той був ще хворий, але що Він може воскресити, вони не вірили.

Ісус каже: «Твій брат воскресне». Марта відповідає, що так, але це воскресіння відбудеться останнього дня, коли воскреснуть усі померлі. Сучасні ж християни в більшості в цю доктрину не вірять, а це значить — вони нехристияни. Хто не вірить у воскресіння мертвих — той нехристиянин. Воскресіння з мертвих — наша фундаментальна віра.

Марта вірить, що Лазар воскресне, але останнього дня. Господь же каже: «Віруй, і побачиш Мою славу». Він переконує її, говорячи про Себе дуже важливі слова: «Я — воскресіння і життя!», «Віруй і побачиш славу Божу!» І вона її побачила, бо Христос воскресив її брата із мертвих (Ів. 11:1–44).

Зараз є різні віруючі, як і в часи Павла. Він каже про деякіх: «Якщо ви не даремно увірували». Виявляється, є люди, які увірували марно. Вони можуть усе життя обівати пороги храмів, але вірити надаремно. Нам необхідно чітко знати, чи не даремно ми увірували. Такі християни вірять частково, у те, що їм підходить, що їм подобається, що вигідно. А головне — вони не визнають Христа своїм Panom, а себе — Його рабами, підкореними Йому. Якщо

немає підкорення — немає справжньої віри. Якщо немає віри, буде справжній, справедливий суд Христа над такими людьми, бо Він воскрес, щоб судити живих і мертвих.

Воскресіння Христа принесло надію

У 25 вірші 11 розділу Євангелія від Івана Ісус Христос говорить важливі слова: «Я — воскресіння і життя...» У цьому вірші ми бачимо причину, чому Христос воскрес. Смерть не може бути Йому суперником, Його ворогом, бо Він є воскресіння і життя. Людям у світі важко в це повірити. І навіть деяким християнам. Більшість людей вірить, що світ з'явився не сам собою, не в результаті вибуху. А християнство вчить, що світ з'явився в результаті того, що Бог створив його. Невже Той, Хто є справжнім життям і воскресінням, Який з нічого створив світ і Своїм словом все збудував, не міг бути цим воскресінням, яке отримало перемогу над смертю тоді, коли воскрес Сам Ісус Христос? Той, Хто з нічого викликав світ до існування, мав життя в Собі, щоб воскресити Себе Самого і повстати Переможцем над дияволом.

Коли ми читаемо Євангеліє від Івана, ми часто зустрічаємо заяви Ісуса Христа: «Я є...». Це слово «є» або «єсмь» — підтвердження того, що Він називає Себе Богом, звіщає, що Він — Яхве, «є Той, Хто є».

Це слово надзвичайно дратувало релігійних людей того часу. Вони не могли погодитися, що Він називає Себе Божим Сином. Вони протестували і противостояли цьому. Проте Він шість разів уживає це слово, називаючи Себе: Я — хліб, Я — світло, Я — двері вівця, Я — Пастир, Я — дорога, Я — правдива виноградна лоза. Якщо для сучасних людей нашої культури це мало що говорити, то для того-часних євреїв це були сильні заяві. Зі Старого Завіту вони знали, що все означало, бо це відображалося в скіні. Колір кожного покривала, яким була покрита скіння, передавав сутність Самого Бога, Його якості, Його природу. Вхід до отарі — через Ньюго Самого, вхід до безлекі — через Ньюго Самого. Він, одночасно, двері для отарі, і пастир, і виноградна лоза. Виноградник — це Божий народ, а Він — Лоза. Значить на Ньому всетримається, Він — Бог! Вони не могли з цим погодитися. Це відбувається і сьогодні.

Коли Він говорить «Я є», то це значить, що Він Той, Хто має життя в Самому Собі, сущий. Він вічний. Він незмінний. Для євреїв це ще й означає, що Він — Бог їхніх батьків: Авраама, Ісаака і Якова, Він — Бог Старого Завіту. Це було для них священним, і разом з тим вони не впокорилися перед Ним.

Коли ми сьогодні говоримо про ці речі, то повинні пам'ятати, щодля Ісуса Христа, Який був справжнім життям і справжнім воскресінням, не було перешкодою те, що Він помер. Смерть не була Його суперником. Він переміг її.

Отож сьогодні, коли ми говоримо про християнство, то це віра в справжнє світле майбутнє, з перемогою Ісуса Христа над смертю. Коли ми говоримо про справжнє християнство і про справжніх Божих людей, то вони мають знайти відповідь у своєму серці і не боятися смерті, бо смерть не є непереможеним ворогом, смерть — переможений ворог, і воскресіння Христа підтверджує це.

Як ви ставитеся до смерті? Ви святкуєте Христово воскресіння, вигукуєте: «Христос воскрес! Воїстину воскрес!», але тримтіте, що скоро загляне гостя з кою? Тільки справжні християни спокійно ставляться до смерті. Це не значить, що вони шукають причини, як помрти. Вони не прискорюють цього моменту, але чекають:

не смерті, а зустрічі з Христом! І в цьому велика різниця. Це атеїсти твердять, що зі смертю приходить повне зникнення і після цього ніхто і нічого не існує. Зрозуміло, що це — відчай. Коли ж ми читаемо Боже Слово, то воно стверджує і переконує нас у тому, що Христос воскрес із мертвих, Він — перший, а потім за Ним воскреснуть усі ті, які вмерли у Христі, потім на суд Він покличе і тих, хто помер без Нього. У Бога немає мертвих, у Нього всі живі. Смерть — це лише перехід з одного стану в інший. Божі діти сміливо йдуть на зустріч із Ісусом Христом! Підніміть свої очі до Нього! Не чекайте кінця світу чи своєї смерті з перепохом, а йдіть назустріч сміливо, тому що Господь дав вам великі обітниці і Його воскресіння принесло велику надію.

Ісус Христос воскрешає мертвих

Силою Свого слова Бог робить неіснуюче існуючим. Воскрешає Він також Своїм словом. Як це відбувалося??

Першим, кого Він воскресив, — був юнак, син найської вдови, якого несли ховати. Ісус воскрешає його словом!

Потім Він воскрешає дочку Яіра. Яір прийшов до Ісуса з проханням зцілити її, але на той момент Він не міг залишити інших нужденних. Дівчинка померла. Тут дещо інша ситуація, Христос навіть каже, що вона не померла, а спить. Непевна ситуація.

А ситуація з Лазарем яка?! Лазар вже чотири дні в гробі, завалений каменем, тіло вже почало розкладатися, вже ніхто не скаже, що він живий.

У Божих очах невіруючий світ — мертвий. Бог його таким і називає. Всі люди, які не вірють, що Ісус є Христос і Господь, як би вони не виглядали, що б вони не робили, навіть якби всі заповіді виконали, — мертві в Його очах. Але є різні покійники.

Частина є таких, як дочка Яіра, що ще й не можна довести, що вони мертві. Такі гарні, такі славні, такі чемні, і заповіді виконують, і живуть правильно, і добро роблять, і служать усім, і бідного не обмінуть, і всім допомагають, і в церкву ходять, і десятину дають, і в причасі беруть участь, і щось навіть комусь розказують про Бога! Зовсім, як дочка Яіра! Ще й можна посперечатися, — чи живий, чи мертвий. Але й серед таких, на жаль, є мертві.

Тому поставмо собі питання: чи живі ми, чи мертві? Чи був той день, коли Він воскресив нас із мертвих (Еф. 2:5)? Чи була у нас зустріч із Тим, Хто воскрешає? Ті, які мали, ті знають, а які не мали, — плутаються і кажуть: «Не знаю, не впевнений, може була, а може й ні». Якщо ви такий покійник, як дочка Яіра, що незрозуміло, чи ви мертві, чи живі, то хочу вас потішити: «Христос і таких воскрешає».

Що ж то за друга категорія людей, скожих на сина найської вдови? Ці можуть виглядати непогано, але всередині все розпадається. Вони можуть гарно подавати себе і переконувати, що у них все нормально, але там, усередині: заздрощі, жадоба до наживи, пошуки свого, гордіння і все інше, з чим не можна справитися. Такі люди з Богом не мають нічого спільногого. Але є добра звістка і для таких: Христос — воскресіння і життя, Він може вас оживити, Він може вас зробити живими для Нього.

Мова йде про те, щоб зробити нас живими для Бога, не просто живими. Ви можете заперечити, що я — «живіший усіх живих», я працюю більше від усіх на світі, я багато чого довів комусь, я і хороший, і розумний, і гарний, і всі про мене хороші думки. Але чи живете ви для Бога, чи

живете для себе? Мертві живуть для себе, а живі — для Бога. Ось у чому різниця.

Третя категорія мертвих людей — такі, як Лазар. Про таких ми знаємо точно. Їх напевне ні з ким не сплутаєш: ті, що з в'язниці не вилазять, наркомани, страшні грішники, ті, кого ми цураємося. Вони «смердять». Поруч із ними не хочеться сидіти і бути.

Якщо хтось про себе думає таким чином і вже усвідомлює, що мертвий і вже розкладається, то вам саме час прийти до Христа, прийти і сказати: «Господи, Ти можеш дати мені нове життя, Ти можеш перемогти в мені». Він оживляє мертвих для того, щоб вони жили для Нього, і робить це через Слово.

Якщо люди не вірють в Слово, то вони не повірють, навіть якщо мертві воскреснуть. Про це говорить нам наступна біблійна ілюстрація — про багача і Лазаря. Хто не вірює у Слово — не допоможуть і чудеса, і хто вірює у чудеса більше, ніж у Слово, той має духовні вади. Тому ми зосереджуємо людей на Слові і кажемо, що всі ці групи мерців можуть бути оживлені Христом, лише Христом!

Кожен, хто сьогодні, у день Пасхи відчуває себе мертвим, — ідіть швидше до Христа, щоб не потрапити туди, звідки вже неможливо повернутися.

Тільки через смерть знову приходить життя

Ісус Христос свого часу говорив про зернину. І Він сказав, що Він є цією зерниною. І Він говорив, що якщо зерно, яке впаде в землю, не помре, — то залишиться одне, а коли воно впаде в землю і помре, то повстане в новій силі, в новому вигляді, дуже славному і потужному. Це зерно, яке помирає, нібито страждає і зникає, але з того зерна народжується багато зерен: навіть у тридцять, шістдесят і сто крат.

Христос помер, щоб повстати в новій силі, в новій красі, щоб повстати в славному тілі, яке не хворіє, не страждає, не вмирає. Ісус Христос таким повстав із мертвих і каже, що цим самим шляхом пройдуть усі, хто в Ньо-

го ввірував. І вони отримають славне тіло, яке мав Ісус Христос. Ми віримо в майбутнє, яке обіцяє Христос, і все в точності виконується: кожне слово збувається. Він за Писанням воскрес із мертвих, і Він словом воскрешає мертвих, і Він словом вселяє віру у серцях людей, і через це віру оживають люди.

Ісус Христос закликає Своїх послідовників іти тим шляхом, яким пройшов Він Сам. Те життя, яке ми маємо у Христі, пов'язане не лише з воскресінням, але воскресінню передує смерть. І коли ми щоранку прокидаємося, ми повинні пам'ятати, що наше воскресіння в кожному дні залежить від нашої смерті для себе, для свого «я». Це означає Божих людей.

2 Кор. 5:14: «Бо любов до Христа спонукає в нас цю думку: коли один помер за всіх, то всі вмерли». От що значить, що Христос помер за нас, це означає, що мали померти всі, але Він помер за нас, і Його смерть зараджена нам.

Життя мертвих — це життя для себе. Якщо ви живете для себе — значить живете життям «мертвого». Якщо ви живете для Воскреслого, Того, Хто для нас умер і воскрес, то це означає, що ви живете життям новим, життям воскреслого.

Коли зерно помирає, воно не залишається без плоду, воно воскресає в новому тілі, в славному тілі. Коли ми приносимо плід Богові — це наслідок нашої смерті для себе. І коли ми помремо — це тимчасове явище, це зерно, яке падає в землю, щоб померти, але повстати в новому славному тілі, щоб прославляти Ісуса Христа вічно. Ті, хто в Ньому, вже не вмирають. Христос Воскрес!

Тарас Присупа

Тарас Присупа, 1959 р.н., — головний редактор ХДПЧ «Слово вчителю», пастор церкви «Община Доброго Пастыря» м. Рівне, голова правління МГО «Надія — людям». Магістр богослов'я.
Одружений, має шестеро дітей.

Христос воскрес!

Христос воскрес! Воїстину воскрес!
Звучить сьогодні в нашім домі.
А чи замислюємось ми,
Що криється у кожнім слові?

Для когось ці слова є тостом,
Аби напитися сповна.
Завершення для інших посту,
Набридла юха вже пісня.

А що для тебе означають
Прості, здавалося б, слова?
Що в своїм серці відчуваєш,
Як промовляють їх уста?

Чи пам'ятаєш ти події,
Що сталися колись давно
У тім святім Єрусалимі?
Можливо, бачив у кіно...

Як розпинали на хресті
Спасителя усього світу,
І Він страждав на самоті,
Щоб до Отця нам шлях відкрити.

Коли прийшов час дух спустити,
Молився тихо Він Творцю:
«Прошу Я, Отче, юм простити.
Не заразуй провину цю!»

З тією ж самою любов'ю
Прости гріхи мені тобі.
Своєю викупив Він кров'ю
Нас із-під влади сатани.

Та чи приймаєш ти спасіння,
Як подарунок від Христа?
Подумай, друже, в свято Воскресіння,
Допоки є ще на землі літа.

Ольга Рего, м. Сарни

Mea culpa

«Моя провіна...», — так звучить головна думка конфітейора — короткої покаянної молитви, що читається в Римо-католицькій церкві на початку меси впродовж уже багатьох сторіч. Стосунки людини з Богом завжди бентежили совість і серця тих, хто прагне догодити Господу. Почуття провини й каяття за скоєне, як усвідомлення власної недосконалості у світлі Його святості, змушує будь-яку щиро віруючу людину відчувати трепет і благоговіння перед Ним. Іноді всі ми переживаємо моменти, коли наше прагнення святості зустрічається з реальністю внутрішньої духовної боротьби. Шкода, що далеко незавжди ми виявляємося на тій висоті, на якій нас бажав би бачити Господь. Але, незважаючи на всі наші недосконалості, Він — завжди незмінний — простягає нам Свою руку серед хвиль бурхливого життєвого моря, підбадьорюючи нас не здаватися й продовжувати підійматися до щоразу нової й більш глибокої грани розуміння Його намірів.

Але як висловити праведне ставлення до своїх неправедних дій і при цьому не потрапити у полон емоцій і уникнути намагання у своєму розумінні знайти собі виправдання, тобто знову обдурити й без того вже обмануту душу? Питання вираження свого усвідомлення провини за допомогою слова у сповіді значною мірою визначає ширість нашого наміру. Знову й знову ми запитуємо себе: «Чому це трапилося зі мною?», намагаючись зрозуміти свої дії. Як для подорожнього, що безрадісно блукає безлюдними вуличками своєї душі і раптом, зупинившись і озирнув-

шись, бачить поруч Господа, і це приносить йому надію на прощення, так, лемент упокореного серця: «Прости! Згрішив, винуватий...» приносить заспокоєння душі, яка стенає в молитві, і скеровує її на дорогу правди. Сповідь, як свіжий подих вітру серед пустелі розлачу й самоосуду, повертає нас «на тиху воду» і приводить нашу душу до Джерела всякої блага для неї.

...Зо слів своїх будеш виправданий, і зо слів своїх будеш засуджений» (Мт. 12:37), — так навчає нас великий Учитель і Цілитель зранених сердець, залишаючи за Словом останнє слово... Та чи не стало надто буденним і звичним у молитві слово «прости» без жодних рішучих дій щодо гріха? Чи не буває твердість наших намірів виправитися і змінитися схожою на глину в руках гончара, яка так і не відчула на собі сили вогню, який єдиний може закріпити її форму і призначення? Але той, хто йде шляхом багатьох скорбот, знає, що впокорення в Його присутності, усвідомлення власних помилок і гідні плоди покаяння повертають радість спілкування «в проході дня» з люблячим Батьком. «Очі Господні на праведних, уши ж Його — на їхній зойк... Господь зламаносердим близький, і впокорених духом спасає» (Пс. 33:16, 19).

Чи важлива сповідь? Безперечно. Чи завжди ми знаходимо правильні слова, щоб висловити свої почуття? Мабуть, ні. Так що ж тоді в сповіді є важливим для Бога? Звичайно, — серце. Ми стоїмо на сторожі свого серця, якщо доглядаємо й оберігаємо свій «сад», з якого виходять джерела життя, і виявляємося невиправдано безтурботними, коли дозволяємо бур'янам невір'я й байдужості пускати коріння у наших думках і почуттях.

Сповідування гріхів робить їх доступними для очищення, тоді як приховання завдає лише великої шкоди. Давид, сповідаючись у Псалмі 50, розуміє, що створити чисте серце й повернути радість спасіння може лише Бог. Лише дорогоцінна кров непорочного й чистого Ягњати Божого очищає нас від усякого гріха і звільнє від почуття провини, що гнітить нас. «Коли ж кажемо, що не маємо гріха, то себе обманюємо, і немає в нас правди», — пише апостол Іван, застерігаючи нас від лукавої омані самовпевненості. Чи ми до кінця розуміємо, приступаючи до Вечері Господньої, до чаши благословення, що право бути причасниками Його єства заховане у нашім глибокім усвідомленні й сповідуванні того, що ми цілком непридатні і не гідні божественної милості та любові.

Сповідь відкриває серце грешника, який кається, для спасаючої благодаті, і вона ж здатна що благодать зберегти. Яків пише: «Признаїтесь один перед одним у своїх прогріхах, і моліться один за одного, щоб вам уздоровитись» (Як. 5:16). Молитва й мудрість того, кому ти можеш довірити свої таємниці та слізози, можуть стати цілющими й не завдауть нових ран.

Сповідь допомагає людині побачити свою тінь.
Сповідь допомагає людині відкрити душевні рани, які вона прикрає видимістю здоров'я.
Сповідь допомагає людині відкрити свою неміч, яку вона приховує під маскою сили.

Сповідь допомагає людині розтяти смердячий гнійник своєї душі, який вона старанно заглуши зовнішніми паощами.

Сповідь допомагає людині, яка уявляє себе прекрасним лицарем, побачити себе тим карликом-горбуном, яким вона насправді є перед Богом.

Ніхто не звертається до лікаря, щоб похвалитися своїм здоров'ям, але щоб показати свої рани.

Ніхто не йде до духівника, щоб похвалитися своєю праведністю, але щоб показати небезпечну тріщину на своїй праведності.

Людина, що йде до шпиталю, залишає гордінню перед порогом; людина, яка приходить на сповідь, залишає гордінню перед порогом церкви. Щастя для цієї людини, якщо, повертуючись назад, вона забуде про неї. Господи, допоможи, щоб, виходячи, вона замість милиці гордості обперлася на милицю покірності!

Святитель
Микола Сербський

Псалом 31:1-6:

«блаженный, кому подарований злочин, кому і три закрите, блаженна людина, ібо Господь її тріх не залічить, ібо нема в її дусі лукавства!

Коли я мовчав, спорхнявши кості мої в цілоденному зойку моєму, бо рука Твоя вдень та вночі надо мною тяжить, і болота моя обернулась на літню посуху!

Я відкрив Тобі іхні обії, і не сковав буб проблеми обов'є. Я скажав буб: Признаюся в проступках обов'є перед Господом! і провину мою іхні Ти простив. Тому кожен побожний більшівідного часу молиться буде до Тебе, і на відміні велика навала боди не досягне до нього!»

Михайло Югов

Михайло Югов — магістр фізики, закінчив Одесський національний університет імені І.І. Мечникова. Одержані.

Діяльність: пізнання Життя в усіх Його проявах через віру, що є підставою сподіваного і доказом небаченого.

ЛІТЕРАТОРИ ПРОТИ ЦЕНЗУРИ

15 січня 2010 р. у Культурно-мистецькому центрі Києво-Могилянської академії відбулася літературна акція «АнтиНЕК: ні цензури!» Мета акції — започаткування серії громадських заходів, спрямованих на обговорення діяльності Національної експертної комісії з питань захисту суспільної моралі і скасування моральної цензури в Україні. Ця подія достатньо широко висвітлювалася в засобах масової інформації і викликала певний резонанс громадськості¹.

Можливо, і варто було б вникнути в діяльність НЕК (а то й заборонити її на догоду організаторам акції), можливо, й звучали на тій зустрічі розумні і здорові думки, але мені не вдалося до них дослухатися і вникнути у суть питання найперше через те, що акція відбувалася у такому форматі, що її телетрансляція щомісяці переривалася звуковими сигналами, аби привсілюдно не лунали непристойні слова (адже допоки «цензура», проти якої виступають, все ж існує).

І стало мені дуже сумно...

Сумно через те, що подібну акцію проводять люди, які носять таке висококультуральне звання — літератори...

Сумно через те, що причина, яка сьогодні об'єднує людей слова, — це боротьба з моральністю, а не з аморальністю.

Сумно через те, що ми не робимо висновків з минулого і продовжуємо боротися з моральністю, без якої наші діди і прадіди, що вели нас у світле майбутнє, завели в незрозуміле теперішнє.

Сумно через те, що література і мистецтво стають все більше бізнесом, ніж культурою.

Сумно через те, що замість того, щоб прищеплювати молоді любов до чистоти і краси української мови, віддається перевага ненормативній лексиці і жаргону.

Сумно через те, що у сучасних літераторів, а саме — активістів цієї події, так мало залишилось, цитую: «три мати під контролем «останнє, що в нас є» — сферу еротики та сексуальності». Правда, після цієї фрази у мене виникло запитання, а що ж такі «митці слова» дадуть підростаючому поколінню, якщо їм реально нічого дати?

Але є дещо, що хоч трішечки тішить у цій гучній події. Якщо так воюють за відміну моральної цензури, значить, хоч якась мораль у нашій країні ще є!

Закінчити свої сумні роздуми хочу застерехливими словами зі Святого Письма, які сказав мудрий цар Соломон: «Господь дає мудрість, з Його уст знання й розум!.. Мудрість увійде до серця твого, і буде приемне знання для твоєї душі! розважність тоді тебе пильнуватиме, розум тебе стерегтиме, щоб тебе врятувати від злої дороги, від людини, що каже лукаве, від тих, хто стежки простоти покидає, щоб ходити дорогами темряви, що тішаться, роблячи зло, що радіють крутістями злого, що стежки їхні крути... щоб ходив ти дорогою добрих, і стежки справедливих бері! Бо замешкають праведні землю, і невинні зостануться в ній, а безбожні з землі будуть вигублені, і повириваються з неї невірні!» (Пр. 2:6, 10-15, 20-22).

А висновок? Висновок кожен нехай зробить сам...

Наталія Дубовик

¹ <http://www.artpole.org/events/zvernennya.html>, <http://sumno.com/article/aktsiya-antynek-ni-tsenzuri>

Безперестанку кличу...

Ще раз про пророцтво...

Наша студія у попередньому числі була присвячена «різдвяному» пророцтву Ісаї (див. «Слово вчителю», № 4/2009, с. 9). Сьогодні ми поведемо мову про не менш цікаве пророцтво, пов'язане з пасхальними подіями. Спочатку нагадаю про роль пророків у Стародавньому Ізраїлі. Ще раз звернімо увагу на унікальність їхньої місії, в чому вона полягає? Не будучи частиною релігійного інституту, який часто був корумпований, як і інші державні інститути, пророк з'являвся до царя і релігійних лідерів як посланець Небес. Він сам — німе запитання: «Царю, чи був ти вірним Слову Божому?» Один раз на рік цар мав публічно відповісти на подібні запитання пророка.

Промови Божих посланців зазвичай починаються такими словами: «Так говорить Господь» (наприклад, Іс. 3:15; 31:9; 43:14, 16; 44:2 тощо). Цей вислів часто зустрічається в

Зображення на стіні Церкви святого Петра і кукурікання в Єрусалимі

пророчих книгах Біблії, він яскраво і стисло передає суть місії пророка. «Так говорить Господь» — ці слова мали в ті часи чітко окреслене значення. Вісників, які починали свої промови словами «Так говорить цар», посилали в різні куточки імперії стародавні монархи. Лояльність до царя оцінювалася ставленням до вісника і виконанням того, що через нього передано. З іншого боку, вісник ніби захищав себе цими словами, посилаючись не на свою волю, а на волю царя. Ця традиція перенесена в Біблію. Пророк — вісник Небесного Царя. Він передає не свою, а Божу волю. Його інколи порівнюють з рупором. Тобто пророк — всього лише інструмент в руці Того, Хто говорить. Небесне покликання, яке пізнавалося по тому, що пророцтва збувалися, — важливий критерій для розпізнавання істинного пророка, тому що у всі часи поставало багато лжепророків (Іс. 9:14; 29:10; Ер. 27:16; 29:9). Ними оточували себе безбожні царі, які хотіли, щоб пророки пестили їхній слух і не перечили злу, яке вони роблять. До речі, одне з призначень Христа, як помазанника Божого, — Пророк. Тому в Євангелії говориться, що Христос Ісус не прийшов сам від себе, Він є посланим із небес. Його місія підтверджується тим, що Він робить (Ів. 5:30). Про Ісуса Христа як Пророка наперед писав Мойсей: «Пророка з-посеред тебе, з братів твоїх, Такого, як я, постав' тобі Господь, Бог твій, Його будете слухати» (Повт. Зак. 18:15). Окрім цього пророцтва про Христа, в Старому Завіті містяться сотні інших¹. Але сьогодні ми детальніше зупинимося тільки на одному з них.

Молитва Страждання

Почну з того, чого я був безпосереднім свідком. 2007 рік. Подорож до Ізраїлю. Ми відвідали безліч заповідних місць, пов'язаних з Біблією. Останні дні проходили в Єрусалимі та його околицях. Одного разу наша група наблизилась до церкви з такою назвою: «Церква святого Петра і кукурікання». Церква побудована на місці дому первосвященика Кайяфи. Це місце можна побачити на макеті Єрусалима часів Ісуса Христа (фото 3). Отже відомо, що у дворі первосвященика грівся біля вогню Петро і що після того, як скопили Господа, Його привели єюди, як написано: «А вони скопили Ісуса, і повели до первосвященика Кайяфи, де зібралися книжники й старші» (Мт. 26:57).

Що ж ми тут побачили? Як і в кожному єврейському домі, у дворі первосвященика є цистерна для води. Тут цю глибоку яму діаметром приблизно 1 м перебудували

на в'язницю (фото 2). В'язницю під двором Кайяфи вважають місцем, у якому Господь провів ніч перед розг'яттям. У результаті перебудови декількох інших підземних споруд ця яма служила для утримання смертників. Особливо небезпечних злочинців підвішували за руки і спускали єюди — в темне і сире приміщення. Однією з причин смертної карі в ті часи було богохульство, а ми знаємо, що Ісуса з Назарета звинувачували в богохульстві (Мт. 26:65). На стіні церкви є таке зображення (фото 1). Автентичність даних про це місце вражає, але ще більше дивує інше. Спустившись вниз сходами, які продовбали єюди ще візантійці, ми читали Псалом. Ви можете знайти його у своїй Біблії: це Псалом 87². Він починається словами: «Господи, Боже спасіння моє, вдень я кличу й вночі я перед Тобою». Зміст Псалма — молитва страждання. Спробуйте співвіднести слова Псалма зі стражданнями Ісуса Христа напередодні розг'яття.

Псалом 87

1 Пісня. Псалом. Синів Кореївих. Для диригента хору. На «Махалат леаннот». Пісня навчальна Гемана езрахєніна.

2 Господи, Боже спасіння моє, вдень я кличу й вночі я перед Тобою:

3 хай молитва моя дійде перед обличчя Твоє, нахили Свое ухо до зоїку мого,

4 душа бо моя насилилась нещастями, а життя мое зблизилося до шеолу!

5 Я до тих прирахований став, що в могилу відходять, я став, немов муж той безсилій.

6 Я кинений серед померлих, немов оті трупи, що в гробі лежать, що про них Ти не згадуєш більш, і потяті вони від Твоєї руки.

7 Умістив Ти мене в глибочезну могилу, до пітьми в глибинах.

8 На мене лягла Твоя лють, і Ти всіма Своїми ламаннями мучив мене. Села.

9 Віддалив Ти від мене знайомих моїх, учинив Ти мене за огиду для них. Я замкнений і не виходжу,

10 стемніло з біди мое око. Я кожного дня Тебе кличу, о Господи, простягаю до Тебе руки свої!

11 Чи Ти чудо вчиниш померлим? Чи трупи встануть і будуть хвалити Тебе? Села.

12 Хіба милість Твоя буде в гробі звіщатись, а вірність Твоя в аввадоні?

13 Чи познається в темряві чудо Твоє, а в краю забуття — справедливість Твоя?

14 Та я кличу до Тебе, о Господи, і вранці молитва моя Тебе випереджує.

15 Для чого, о Господи, кидаєш душу мою, ховаєш від мене обличчя Своє?

16 Нужденний я та помираю відмалку, переношу страхіття Твоє, я ослаблений став.

17 Перейшли надо мною Твої пересердя, страхіття Твої зруйнували мене, —

18 вони оточають мене, як вода, увесь день, вони разом мене облягають,

19 друга й приятеля віддалив Ти від мене, знайомі мої — як та темрява!

Сподіваюся, ви побачили зв'язок. Там, у дому Кайяфи, рядки цього Псалма звучали пророче, бо його зміст

В'язнична яма у дворі первосвященика Кайяфи

передає переживання людини, яка перебуває в ямі³. Основним враженням після прочитання цього Псалма в домі Кайяфи, в Єрусалимі, для мене стало просте і чітке, можна сказати фізичне, відчуття, що Бог став заради нас людиною. Він страждав тут, у цій ямі, заради мене і всіх нас. Хтось сказав, що «благодать приходить через розуміння»: я пережив особливу благодать, зображену це.

«Господи, навчи нас молитися»

Окрім пророчого виміру, даний Псалом, як і Біблія в цілому, вчить нас молитися. Апостол просили у Господа: «Навчи нас молитися!» Й отримали молитву «Отче наш» (Лк. 11). А Псалтир — це цілій підручник молитви. Відомо, що самі укладачі Псалтиря вважали Псалми молитвами (Пс. 71:20). Давайте зупинимося на окремих частинах цього Псалма, щоб навчитися «віливати душу» в молитві.

Тема Псалма відкривається в 1-му вірші і розвивається в основній частині тексту, який можна умовно поділити на такі частини:

Вірш 1 — примітка автора.

Вірш 2-3 — прохання про спасіння: «Безперестанку кличу до Тебе».

Вірш 4 — обґрунтування прохання: «Я гину».

Вірш 5-6 — опис страждань: «Я — як мертвий».

¹ Мак-Даулл Д. Неоспоримые свидетельства (Исторические свидетельства, факты, документы христианства). — Чикаго, 1987. — С. 128-161.

² 88 — залежно від перекладу.

³ Єврейське слово «бор» (ям) іноді вживався для описання пекла. При цьому автор декілька разів вживав слово «ям».

Макет Єрусалима часів Ісуса Христа

Вірші 7–10 — опис страждань: «Ти — причина моїх страждань».

Вірші 11–13 — риторичні запитання: «Смерть не має сенсу!».

Вірші 14–16 — запитання до Бога в стражданнях.

Вірші 17–19 — бідкання в стражданнях, які допущені Господом.

Для тих, хто вперше знайомиться з біблійними псалмами, така молитва може здатися дивною, навіть шокуючою. Щоб навчитися та молитись, ми маємо підійти до молитви як до діалогу з Богом, який починається з реальних обставин нашого життя. Автор детально описує свої переживання — те ж саме можемо робити в молитві і ми. Якщо на душі смуток — нема сенсу зображені радість. Почати варто з простої вимоги до самих себе: бути чесним у молитві. Інколи так важко чесно призвати самому собі, що ти насправді відчуваєш, про що думаєш. Ми вчилися молитися не для того, щоб творити «правильні» молитви, а щоб молитися від душі. Саме це, як ми можемо бачити, робить автор Псалма. Читаючи псалми, аналізуючи свої молитви, ми можемо навчитися щирості. Один хлопчик написав таку молитву: «Знаєш, Господи, хоча мені здається, що душі в мене нема, все ж деколи вона трохи болить!». Подібна молитва більш схожа на молитви святих Біблії, ніж нещира, завчена молитва святої. Псалми наповнені різними емоціями, і інколи стає страшно від таєї щирості і безпосередності в спілкуванні з Богом.

Отже, Псалом, як і молитва в цілому, — то бальзам для душі. Так душа отримує віху, оновлює своє спілкування з Богом, через таке спілкування проходить депресії і виходить з них. Існує безліч чудових і, навіть, неймовірних

¹ Димов М. Діти пишуть Богу [Електронний ресурс] // http://iliyarovor.chat.ru/let_god4.htm.

свідчень про це. Одного разу я розмовляв з людиною, яка за допомогою Псалтиря «вилікувалася» від душевної хвороби. Лікарі їй не вірили, але це стало свідченням того, що зробив Господь через просте читання псалтів. Тому в часи життєвих негараздів, тиску і страждань не варто відразу бігти до психологів. Читайте вголос псалти. У всіх відношеннях дешевше обійтися.

І настано ще раз повернемося до пророцтва. Воно дає нам заглянути в Святе святих — внутрішній світ страждаючого Христа. Не пропустімо такої нагоди, святуючи Пасху. Відкриваймо Біблію для того, щоб більше дізнатися, що Він зробив для нас через Свої страждання і воскресіння з мертвих. У Посланні до єреїв, яке містить тлумачення багатьох старозавітних текстів, написано наступне: «Він з'явився один раз на скелі віків, щоб власною жертвою знищити гріх. І як людям призначено вмерти один раз, потім же суд, так і Христос один раз був у жертву принесений, щоб понести гріхи багатьох, і не в справі гріха другий раз з'явиться тим, хто чекає Його на спасіння» (Єпр. 9:26–28). Він з'явиться, бо воскрес із мертвих. Рани від цвяхів — це знаки любові, яка надавала сенс стражданням. Що вони промовляють мені?

Юрій Ліщинський

Юрій Ліщинський народився 1974 р. в м. Рівні.

Магістр мистецтв за спеціалізацією «Міжкультурні дослідження». Викладач біблійних дисциплін.

Одружений. Батько трох дітей.

За все заплачено ціну

Інтерв'ю з Яковом Васильовичем Бузинним — радником Президента України, керівником Чорнобильського фонду, вченим і митцем

«Тож від кожного, кому дано багато, багато від нього ѹ жадатимуть. А кому багато повірено, від того ѹ більше жадатимуть» (Лк. 12:48). Ці біблійні слова мимовілі виринають у пам'яті, коли спілкуєшся з Яковом Васильовичем Бузинним.

Бузинний — художник, Бузинний — поет, композитор, науковець, військовий моряк, урядовець, син, чоловік, батько... Він отримав від Бога надто багато, можливо, через те ѹого життя було таким «і важким, і турботним»¹.

Крок за кроком, штирих за штирих — чорний, білий, чорний, білий... Голод, війна, мамина молитва, батьківський приклад, подвиг брата... Сонячна Одеса і холодне Балтійське море... Поетичне наптанення і повна творча неспроможність... Осяяння наукових відкриттів і чорнобильське опромінення... Злет відродженого духа і безліковоротна втрати найдорожчого, найріднішого...

Коли ж відбувається знайомство з творчим доробком Бузинного, на чорному тлі його життєвого шляху яскраво вимальовується Хрест, проїшовши через який, мов через призму, білий колір розкладається на всі барви веселки, потім на безліч відтінків, мільйони тонів і напівтонів...

Какуть, розділене горе — лівогоря, розділена радість — подвійна радість. Яків Васильович щедро ділиться радістю, смиренно — горем, виливаючи ѹ у молитві перед Богом, у віршуваних рядках — перед людьми. Є чого повчитися, є над чим замислитися.

¹ Бузинний Я. В. Благодать. — К: Фонд порятунку дітей єд Чорнобильської трагедії «Надія», 2005. — С. 48.

ня київського генерал-губернатора, сподобав собі нашу землю, закупив багато угідь на Київщині (потім віддавав їх в оренду християнам на вигідних умовах), одружився з українкою. Біля Тараща збудував замок, посадив садок, розповідали, що одних яблунь було сто дерев. У революцію моє діда розстріляли... Але дитинство мое і юність пройшли в Миколаєві.

— Як Ви туди потрапили?

— То були дуже важкі і непевні часи. Мій батько, Василь Пилипович, поїхав у Горлівку Донецької області, де влаштувався працювати на шахту. Коли чекісти прибули в Таращу, щоб палити замок, матір з дітьми врятував мамин брат, який був революціонером. Йому вдалося на тачанці вивезти сім'ю на Донеччину, без права повернення на батьківщину. Після довгих поневірянь мої батьки оселилися в Миколаєві. Чудом ми залишилися живі, а особливо я...

— Шо Ви маєте на увазі?

— Я цього не пам'ятаю, знаю лише з розповіді батьків. Під час голodomору батько з моїм старшим братом Іваном поїхали в Санкт-Петербург (тоді Ленінград), де можна було роздобути харчі, мама з двома меншенькими потерпала від голоду. Мені було два роки, і я вже не мав сили плакати і просити у мами юсти, життя потиженко залишало мене. Мама, сама не своя від голоду і горя, винесла мене з хати і поклава в яблуневім лісі. На щастя, повернувся батько, привіз трохи харчів. Коли поїхали і в розумі просвітіло, запитав, де Яша? «Помер», — відповіла маті. Батько взяв лопату і пішов поховати дитя. Тільки було холодне і, здавалося, бездихан-

Співають солов'ї

«Ми чуємо спів від краю землі: «Слава Праведному!» (Іс. 24:16)

Чи ви чули, як співають солов'ї?
Не під Курськом, а у нас, в Таращі,
Чи в гаях по берегах Росі —
Не співають в світі вони краще!

Бо найліпші з них гніздечка в'ють
Там, де люди мають мир та згоду,
Де, як річка Росі, пісні гливуть —
Чисті, як серця моого народу...

Україна, р. Росі

У рік голодомору

«Мого зародка бачили очі Твої, і до книги Твоєї записані всі мої члени та дні,
що в них були вчинені, коли жодного з них не було...» (Ілс. 139:16)

Родився я у рік голодомору.
Була копійкою ціна життя.
З молитвою дивилася маті вгору,
Щоб захистити Господь Його дитя.

Рипили «кожанками» комісари,
Рипили хури з золотим зерном,
Та ні прокляття, ні небесні карі
Не зупинили цей розбій й погром.

Степи людською кров'ю поливали,
І на очах нещасних матерів
В синів кати безжалісно стріляли
За два піднятих колоски в стерні.

Чуєте: співають солов'ї
Коло хат в вишневому садочку,
І виводить про думки свої
Маті, вишиваючи сорочку.

Й ллється пісня, аж іде луна
За селом, і здалека десь лине;
І, здається, всі в піснях весна
І квітуча рідна Україна!

1996

не, але щось зупинило батька...
Я був ще живим... і ось, милістю
Божою, живу дотепер.

— Які у Вас залишилися
спогади про дитинство?

— У дитинстві відчуваю відсутність суцільну дискримінацію. Все життя ми були «буржуями» і «баптистами». Над нами насміхалися, хто хотів — бив, у школі вище трійки не ставили. Під час війни нам довелося пережити окупацію. Батька, який на той час був служителем церкви, після звільнення міста безпідставно звинуватили у співпраці з окупантами і засудили. Він був приреченний на страшну смерть. Його посадили в запізний ящик і, як тільки помічали, що він хоче заснути, били кувалдою по ящику: хотіли, щоб він збожеволів.

Старший брат Іван у цей час був на фронті, Йому було присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Це врятувало батька від смерті і відкрило дорогу для навчання нам, молодшим братам. Річ у тім, що мама написала синові на фронт, що батько в тормі. Цей лист відповіді служби прочитали... «Як так? Це ж батько Героя Радянського Союзу!» — батько повернувся, але інвалідом і з групою.

А Іван загинув уже після закінчення війни, 25 травня 1945 р. Повідомив, що повертається, і не доїхав. У передмісті Риги Йому поставили пам'ятник.

— Де Ви навчалися, як розпочалася Ваша трудова діяльність?

— За освітою я — морський капітан, навчався в Одесі, служив на Балтиці. 10 років провів на кораблях. Потім закінчив технологічний інститут, інститут інженерів водного транспорту за спеціальністю механік-енергетик. Став керівником провідного оборонного заводу.

— Якове Васильовичу, Ви автор кількох відкриттів у сфері технології та енергетики. Розкажіть, як це — бути винахідником?

— Свої відкриття я бачив очима Божими. Бог мені відкривав природу Свого творіння. Колеги потім говорили:

«Таке відкриття могла зробити або дитина, або інженер, який у цій галузі нічого не знати», бо це було вступереч усім існуючим правилам і канонам. Я не винаходив, я відкривав те, що вже існувало, що зробив Бог.

Але тута припустився помилка. Я не віддав слави Тому, Хто єдиний і гідний. Я не прославив Бога, прилюдно не проголосив Його велич, не подякував Йому, хоча з дитинства вірив у Бога, неодноразово відчував Його присутність у своєму житті, захист ітурботу. Але коли на наукових конгресах мене називали геніальним, я не сказав, що це все — Бог, а привласнив частинку слави собі. Після того 15 років мучився. Я не відчував присутності Духа Святого, я не написав жодного поетичного рядочка.

Я добився усього: зробив кар'єру, став членом уряду, але лише після того, як покаявся перед Богом, здобув найважливіше, найцінніше — присутність Духа Святого у своєму житті, надію на вічність з Богом.

— А як це відбулося?

— Найперше, хочу сказати, що це відповідь на молитви моєї матері — Антоніни Опанасівни. Я переконаний, що діти освячені через молитви батьків. А дія Духа Святого в серці людини — це таємниця. Ми з дружиною в церкви заявили про своє рішення покаятися і віддати своє життя Богові 8 січня 1979 р.

Я знову, що втрачу всі привілеї, пільги, спеціальний номерний знак на машині... Привселядно визнаючи Бога, я випадав із системи. Я займав таку посаду і займався такими питаннями, що просто так звільнити мене не могли, могли тільки фізично знищити або помістити у психлікарню. Я не знову, як Бог вирішив це питання, але віддався в Його руки. І Бог зробив так, як це може зробити тільки Він!

Мене запросили працювати в уряд, і я став членом урядової комісії з оборонної промисловості, залишаючись головним інженером оборонного інституту, недоторканною для служб безпеки особою. Більше того, я мав змогу проповідувати в уряді!

Через десять років, коли мені виповнилося шістдесят, я сказав: «Хочу працювати лише для Бога». Мої слова сприйняли як жарт. Маті таку платню, такі привілеї і просто

так усе залишили?! Для людей цього світу такий крок — неймовірний, нерозумний. Але так повів мене Дух Святий.

Наступні п'ять років я жив у Москві, працював помічником президента ВСО ЕХБ з юридичних питань, помічником президента місії «Братство милосердя», діяльність якої розповсюджувалась на весь Радянський Союз, згодом на СНД.

— Як Ви пізнаєте волю Божу?

— Християни старшого покоління вміли чути Бога і, головне, підкорятися Йому. В житті моого батька був такий випадок. Одного разу ввечері він відчув поклик Божий іти на залізничну станцію. Наблизилась комендантська година, і це було надзвичайно небезпечно. Але він розумів поклик як волю Божу і не міг не підкоритися. Продовжуючи батька до дверей, мама прощалася з ним назавжди. Він пройшов пішки майже через усе місто, дійшов до вокзалу, на пероні стояв потяг, набитий людьми, двері були відчинені, але вздовж кожного вагона ходив есесівець. Усю дорогу батько подумки молився і питав у Бога, куди і для чого він іде. Раптом у тамбурі одного з вагонів він побачив знайоме обличчя — це був брат-служитель. Батько підійшов ближче і сказав Йому: «Виходь! При цьому есесівець не тільки ніяк не відреагував, а відвернувся і пішов в інший бік. Той чоловік зіскочив і вони разом з батьком прийшли додому, ніхто їх не окликнув, ніхто не зупинив. Так, чудом Божим той чоловік залишився живим.

Мені Бог відкриває Свою волю через обставини, через людей, але найперше — через Своє Слово.

— Саме тому кожний Ваш вірш має за епіграф слова зі Святого Письма?

— Уся моя творчість тісно пов'язана зі Словом Божим. З 13 років я почав складати вірші, поеми, в основному на біблійну тематику, тоді ж почав працювати над графічними картинами. Всього написав понад 3000 віршів, понад 200 з них покладено на музичну, до 20 пісень сам написав і слова, і мелодію.

Намагаюся робити це у євангельському стилі. Найпростіша, найглибша, найдоступніша і найбільш зрозуміла книга — Євангеліє — написана простою мо-

Як і ти

«Яккогось його неніка втішає,
так вас я потішу...» (Ілс. 66:13)

Теплі руки твої,
Мамо, я все життя пам'ятаю;
Й колискові пісні,
Що співала ти, діткам співаю.

Й на колінах стою,
Як і ти до світанку стояла;
І до Бога молюсь,
Як молилася ти і благала.

Не за себе молю,
Як і ти не за себе молила,
Бо всім серцем люблю,
Як і ти нас всім серцем любила!

1992

Від батьків

«Вам треба народитися згори!»
(Ілс. 3:7)

Від батьків ми пізнали Творця,
Та щоб вічне спасіння нам мати,
Мало вірити в Бога-Отца,
Йому треба ще й серце віддати;

Народитися духом згори,
Розірвати гріховні кайдани,
Щоб у серці Він храм Свій створив
І в житті був завжди разом з нами.

Лиш тоді Бог свідоцтво дає,
Що ми викуплені Його діти,
Що нетлінне життя в небі є
І ми зможемо ним володіти!

2001

Тримаюсь Пастиря свою

«Я Пастир Добрій! Пастир добрий
кладе життя власне за вівці»
(Ів. 10:11)

Не юкю і не вбранням,
І не умовами буття,
Не почестями й не званням —
У Господі щасливий я!

Бо був без Нього я нішо:
В пороках жив й гріхи робив...
Коли ж Він в серце увійшов,
То храм святий Собі створив!

І в цьому світі горя й спіз
Тримаюсь Пастиря свого;
Тепер не я живу — Христос
Живе в мені, і я — Його!

Мета життя моє — в Христі;
Від смерті Він мене купив,
І розігнітий на хресті
За мене Кров Свою пролив.

Куди й до кого я піду?
Хто дасть бессмерття майбуття?
В Ісусі тільки я знайду
Глаголи вічного життя!

Чому не став ти на коліна?

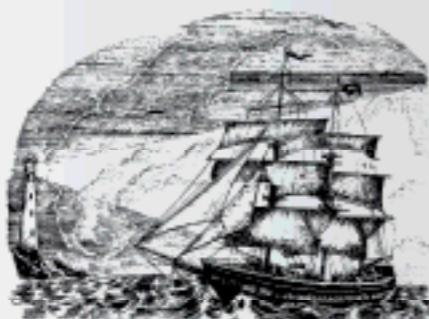
«Безперестанку моліться!»
(І Сол. 5:17)

Чому не став ти на коліна,
Коли вже сонечко зійшло,
І не склишив в благоговінні
Перед Творцем своє чоло?

Тому і день твій став невдалим,
Бо помолитися забув,
І спокусив тебе лукавий,
І розгубив те, що здобув.

І знову розквіта світанок...
Мій друже, пам'ятай про те:
З чого ти починаєш ранок,
Таким і буде весь твій день.

1999

Внуци

«Пустите діток до Мене приходили,
і не бороніть їм, бо таких Царство
Боже!» (Мк. 10:14)

Як чисті роси на зорі —
Твої думки дитячі;
Творець їх знає угорі
І серце твоє бачить.

Ти — зірка батьківських надій,
Ta вічність час спливає...
Рости, дитинко, і радій,
Бо Бог про тебе дбає.

До Царства Божого біжить
Нехай твоя дорога.
Тож серце чистим збережи —
І ти побачиш Бога!

1998

2002

вою. Вона торкається серця дитини і дорослого, неосвіченого й ученої. Євангельський стиль — просто, красиво і глибоко.

Усі мої твори словнені благоговіння і визнання повної залежності від Бога і Його величі. Пишу про все, що бачу. Навколо мені світ мене надихає.

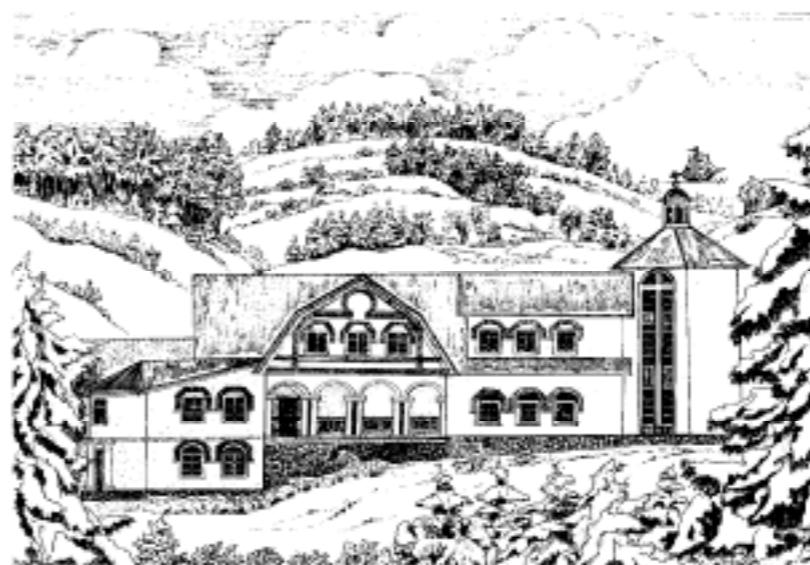
Бог дає мені багате відчуття, фантазію, але я не маю права писати про те, що було, тільки правду. Умоємужитті було безліч моментів, коли Бог рятував мене: в дитинстві — від голодної смерті, в повосні роки — від сиротства, коли я навернувся — від утисків і безробіття, коли втратив найдорожчу людину — від розлачі. Але за все це було заплачено ціну. Ми до кінця цього не розуміємо, ми не бачимо, що в цей час відбувається в духовному світі. Найбільша ціна заплачена Сином Богом за наше спасіння від владигріха та смерті.

— Будь ласка, розкажіть, як виникла ідея створення оздоровчого християнського центру «Надія»?

— У віці 25 років померла наша єдина донька Наталя. Вона залишила чоловіка і двох маленьких донечок. Лікарі пов'язують її онкозахворювання з чорнобильською катастрофою. Мені було настільки важко, що не хотілося жити. Якийсь час я перебував у глибокій депресії, але Господь утішив мене так, як це тільки Він може зробити і, більше того, доручив мені служіння. Я звернувся безпосередньо до Президента України з проханням виділити землю під будівництво оздоровчого центру для лікування дітей-сиріт і дітей, що постраждали від чорнобильської катастрофи.

Нині поблизу села Сідниця Львівської обл., екологічно чистій зоні, на території з 27 цілющими джерелами розміщений центр «Надія». Наша мета — оздоровлення тіла і відродження духа. Кожна дитина — дуже велика цінність для Бога. Адже Ісус Христос сказав: «І хто прийме таку дитину одну в Моє Імення, той приймає Мене» (Мт. 18:5).

Зазвичай ми приймаємо діток 7-11 років. Ми їх лікуємо, якщо треба — одягаємо, вчимо спілкуватися, поводитися за столом і разом з тим — розповідаємо про Бога, викладаємо Євангелію.

Оздоровчий центр для дітей-сиріт в курорті Сідниця (Карпати, Україна), збудований автором

Одного разу до нас приїхали діти старшого віку, видно було, що вони з заможних родин, у супровідному листі було записано навіть, що це «особливо обдаровані діти». В душі я обурився, адже у нас не будинок відпочинку, а оздоровчий центр. Але я помилувся, це була Божа воля, щоб приїхали саме ці діти. Це було дивовижно, але всі вони покаялися. І пізніше через цю молодь Господь допомагав знедоленим дітям. Я дізнався, що одна дівчинка потрапила до лікарні з апендицитом. Поряд з нею лежала інша дівчинка — сирота, і вона їй всяко допомагала, сказавши: «Я хочу дати їй хоч часточку тієї теплоти й уваги, яку виявили до мене у таборі».

Щодо державних програм, то я не володію цим питанням. Якби я міг, то втручався б в усе, і в питання освіти також, але мені 79 років, розумію, що часу обмаль, а задумів багато, тому концентруюся на роботі центру «Надія» і на творчості, готову до друку поетичну збірку «Християнська ліра», том 6.

— Якове Васильович, а як ви ставитеся до впровадження предмета християнської етики в загальноосвітніх школах України?

— Переконаний, що сіяти в дитячі серця Слово Боже — надзвичайно важлива справа. В дитинстві ґрунт серця м'який

Розмовляла Надія Доля

Вірші та малюнки
Якова Бузинного

Надія Доля народилася 1964 р. у Львові. 1987 р. закінчила Львівський державний університет ім. І. Франка, факультет прикладної математики і механіки. Понад десять років працювала в інформаційному відділі МГО «Надія — людям» ум. Рівне. З 2007 р. — відповідальний редактор ХДПЧ «Слово вчителя».

Заміжня. Має троєх дітей.

Божа любов

«Бо сонце та щит — Господь Бог!» (Пс. 84:11)

Західний вітер приніс нам доші,
Стогнув деревя, і плачуть плющі,
Небо захмарене, в серці журба,
Аж до води нахилилась верба...

Як це нагадує наше життя,
Коли у ньому немає Христа!
Гріх, як той вітер, геть радість жене,
Марево смерті підходить страшне.

Може, це дивним здається комусь,
Тільки в ці міті я Богу молюсь,
І на душі стає радісно знов,
Бо мое сонечко — Божа любов!

2000

З молитвою

«Я кличу до Бога, і Господь урятує мене:
увечорі, вранці й опівдні я скажусо
й зіджаю, — і Він вислухає моого голосу!»
(Пс. 5:17-18)

На світанку чи вдень, чи на заході дня —
Перед Господом я на колінах.
Я звертаюсь до Нього — Він чує щодня
Й надає Своє благословіння.

Вранці з Ним устаю, з Ним працюю, дружу,
З Ним я все подолаю і зможу!
Його світле Ім'я, як святыню, ношу,
І Він завжди мені допоможе.

А коли прийде ніч і я з Ним віч-на-віч,
Свої думки важкі довірюю,
Бог розмову веде про небесне, святе,
І я голос Його відрізняю.

Шепті боязкий мій в тиші хибій нічний
Він почує, збагне мою душу.
Бурю в морі зведе по молитві мої
І по вірі мої гори зрушить!

На світанку чи вдень, чи на заході дня —
Перед Господом я на колінах...
І коли на землі вже закінчаться дні,
І залишиться тільки хвилина,

Хочу я для молитви ту мить зберегти,
Щоб вона, як свіча, що згоряє,
Освітила той шлях, куди маю піти,
Коли Бог мій покличе до раю!

Вдячний щиро за те, що мене Він згадав.
В ту останню відрадну годину
Я побачу Того, Хто спасіння надав,
І свою, вже небесну, Родину!

1991

ВІРА І НАУКА

Частина 7

Продовження, початок див. №№ 3-4/2008, 1-4/2009

Творіння: день п'ятий¹

«І сказав Бог: «Нехай вода вироїть дрібні істоти, душу живу, і птаство, що літає над землею під небесною твердю». І створив Бог риби велики, і всяку душу живу плаваючу, що й вода вироїла за їх родом, і всяку пташину крилату за родом її. І Бог побачив, що добре воно. І поблагословив їх Бог, кажучи: «Плодіться й розмножуйтесь, і наповнюйте воду в морях, а птаство нехай розмножується на землі!» І був вечір, і був ранок, день п'ятий» (Бут. 20-23).

Отже, п'ятий творчий день Бога можна умовно розділити на кілька етапів:

- вода вироїла дрібні істоти, душу живу;
- вода вироїла також птаство, яке повинне літати над землею під небесною твердю (тобто в повітрі);
- Бог створив риби великі;
- а також була створена всяка душа жива плаваюча.

Ми тут зустрічаемося з двома прийомами, які застосував Бог того дня:

1. за наказом Божим у воді почали відбуватися певні процеси, які привели до виникнення специфічних форм живої матерії (на відміну від рослин, створених третього дня) — дрібні істоти та птахи;

2. велики риби та плавуни були створені безпосередньо дією Бога, як підкresлює Біблія.

Але очевидним є той факт, що Творчим Началом однозначно є Бог, Який створив воду, над нею ширяє Дух Божий і готовав її до чогось особливого. І це сталося п'ятого дня: всі живі істоти, створені цього дня, пов'язані з водою.

Оскільки птахи — це особливий оригінальний творіння Боже, бо вони повинні літати в повітрі, тому їх і розглянемо спочатку.

Птахи — це понад 8500 видів теплокровних хребетних тварин, пристосованих до польоту (в Україні налічується близько 400 видів).

Тіло птаха складається з голови, тулуба і вкороченого хвостового відділу. На голові є очі, ніздри та слухові отвори. Спереду голова витягнута у дзьоб. Шия дуже рухлива, завдяки чому птах може повернати голову на 180 градусів і більше. Тулуб птахів має обтічну форму. Лапки мають 2-4

¹ Формат журналньої статті не дає можливості подати у повному обсязі той матеріал, яким володіє автор щодо порушеної теми. За більш детальною інформацією, а також із будь-якими запитаннями, будь ласка, звертайтесь до редакції.

рухливі пальці, які закінчуються кігтями. При основі хвоста є куприкова залоза, що виділяє жир, яким птахи за допомогою дзьоба змащують пір'я.

Птахи потребують великої кількості енергії для забезпечення сталої високої температури тіла та для польоту. Тому їхня у них перетравлюється досить швидко: суже зерно — за 2-3 години, ягоди — за півгодини. Ось чому птахи часто їдуть і більшу частину свого часу проводять у пошуках їжі.

Голосові зв'язки птахів розташовані у нижній гортані — місці поділу трахеї на бронхи. Внаслідок скорочення особливих співочих м'язів голосові зв'язки змінюють своє положення та форму. Завдяки цьому птахи можуть видавати різноманітні звуки. Порожнини дихальних шляхів підсилюють ці звуки. Спів деяких птахів складається тільки з ультразвуків. Оскільки людина цей діапазон не сприймає, то може скластися враження, що ці птахи німі.

Серце птахів відносно велике і здатне швидко скрочуватись (наприклад, у голуба в стані спокою воно скрочується 165 разів на хвилину, а під час польоту — 550). Воно забезпечує інтенсивний обмін речовин і, відповідно, високу і сталу температуру тіла (в середньому вона становить +42 градуси С).

У птахів досить добре розвинені зір, слух, органи рівноваги.

Бог — прекрасний Інженер. Можна лише захоплюватися Його вдалими інженерними кроками.

По-перше, щоб тіла птахів були надлегкими, Він зробив їхні кості з особливої, тонкої, як папір, і дуже міцної речовини.

По-друге, самі кості птахів є порожнистими і, крім того, ці порожнини заповнюються повітрям при кожному подихові птаха.

Погано, по-третє, по всьому тілу птахів Бог розмістив величезну кількість крихітних повітряних «мішечків», які наповнюються повітрям також при кожному подихові птаха. Вони визначають особливий механізм дихання під час польоту. Коли птах не літає, він дихає завдяки скороченню міжреберних м'язів. Під час польоту через те, що руки крил потребують жорсткої опори, грудна клітка залишається майже нерухомою. Тому дихальні руки здійснюють завдяки роботі крил: при їхньому піднятті повітряні мішки розтягаються і повітря заходить до них через легені, а при спусканні — виходить з них. Крім того, повітряні мішки залишають перегрівання тіла птаха під час польоту; полегшують тіло птаха під час польоту; забезпечують подвійне дихання, під час якого кров птаха збагачується киснем двічі (під час вдиху і під час видиху).

По-четверте, Бог придумав пір'я. Це унікальний винахід! Насамперед через те, що «матеріал» надлегкий і надміцний, що допомагає в польоті. Крім того, це універсальний «одяг» для птахів на всі сезони. Пір'ячко, яке прилягає до тіла птаха, дуже м'яке і вкрите пушком. Саме воно зігріває взимку і захищає в спеку. Зверху Його вкриває звичайне пір'я, яке розміщене так, що перекриває одне одне, створюючи водонепроникний покрив. До речі, навіть маленький горобчик має майже 350 таких пір'їн. Далі є пір'я для польотів. Воно довше і жорсткіше, розташоване на крилах і хвості. Під час руху крила вниз крайні пір'їни частково переплітаються, утворюючи міцну щільну поверхню, якою птах відштовхує повітря вниз, а сам у цей момент рухається вгору. (Те ж саме відбувається, коли ми пливемо: пальці рук ми стискаємо і відштовхуємося від води). Коли ж крило рухається вгору, крайні пір'їни крила відокремлюються одна від одної, утворюючи мік собою щілини, через які легко проходить повітря. Крім того, пір'я часто має різне забарвлення залежно від умов, в яких живе пташка. І, нарешті, самі крила мають різну форму, що необхідно для кращого пристосування птахів до умов проживання і реалізації Божої мети для них.

...Різноманітність пернатих просто вражає! Вони різні за величиною, за зовнішнім виглядом, за середовищем проживання, за формою гнізда і способом його влаштування, за харчуванням і способом добування їжі, за звуками, які вони створюють, та багатими іншими ознаками. Приміром, крихітна пташечка колібрі важить лише 2 г і в польоті махає крильцями сотні разів за секунду, а вночі температура її тіла знижується, що дозволяє їй зберігати енергію; арктична качка здійснює перельоти від полюса до полюса і повертається назад: є птахи, які під час пікі дося-

гають швидкості 240 км/год, але досить довго можуть перебувати над однією місцевістю, використовуючи висхідні потоки повітря. Ви можете уявити собі пташине гніздо вагою близько однієї тонни? Але ж є й пташечка, що збудувала його! Ви вже згадалися — це орел. Він живе в горах, тому й гніздо буде у високих, недоступних скелях. Таке гніздо служить не тільки як колиска для пташенят, але водночас воно є ігровим майданчиком, щадною і навіть «алітно-посадковою смугою» для всіх членів сім'ї. Тепле і затишне гніздечко молоді орли не поспішають залишати. Тоді батьки-орли починають викидати з гнізда всю траву і пір'я: дуже швидко молоді орли починають залишати таке гніздо і вчитися літати. При найменшій проблемі в освоєнні азів вищого пілотажу молодими орлами батьки-орли підлітають під них, ловлять їх на свої сильні крила, повертаються назад у гніздо — і все починається спочатку. Це прекрасне Боже творіння має такі сильні крила (довжиною близько 2 м), що, стартуючи із землі, за короткий час легко набирає висоту до 2 км. А його фантастичний зір дозволяє йому з такої висоти побачити навіть мишку. Побачивши «обід», він складає крила й хвіст, набираючи такої форми, яка надає йому можливості різко загальмувати свій рух (хоча під час падіння набирає швидкості до 160 км/год!) й опиниться практично миттєво просто над здобиччю.

У багатьох птахів є системи, які забезпечують попадання світла на невелику кількість нервових закінчень, що зрештою, забезпечує суттєве підсилення гостроти зору. Саме тому орли бачать зайця з висоти до 3 км.

Не з'ясовано до кінця, як виникли міграції птахів і як птахи орієнтуються під час своїх мандрівок, як вони визначають шлях і час повернення до своєї батьківщини. Однак відомо, що на орієнтацію птахів впливає магнітне поле Землі. Кожної весни більшість із них летить на північ, а восени — у зворотному напрямку. Коли птахам приkrіпили до ший легенкі магнітики, то виявилось, що вони поверталися додому значно пізніше контрольної групи птахів.

Розмаїття пташного роду доповнюють птахи, нездатні до польоту: страуси, казуари, ківі, пінгвіни. Однак, «пінгвінітак самодобре спроектовані для підводного польоту, як птахи для польотів у повітрі. І коли вони плавають, вони насправді літають під водою. Крила пінгвіна виконують ту ж функцію, що й крила птахів», — писав дослідник Пол Понганіс з Інституту ім. Скрипса (м. Сан-Дієго). Найменший пінгвін-ельф має зріст лише 40 см і вагу 1 кг. Найбільшим пінгвіном є імператорський пінгвін,

висота якого 1,2 м, а вага до 45 кг. У воді пінгвіни рухаються трьома способами — поверхневе плавання, вистрибування з води і підводний «політ». Вони також є чемпіонами з пірнання у воду (на глибину до 600 м, тривалість занурення становить до 20 хвилин, розвивають швидкість до 50 км/год.). При цьому їхня кров не перенасичується вільними радикалами й у них не виникає кесонної хвороби, бо пінгвіни мають здатність зменшувати кількість ударів серця з 250 до 60 за хвилину. Учені досі не можуть зрозуміти, як пінгвіни уникають пошкоджені через приглив крові до органів, коли вони з наймовірною швидкістю спливають на поверхню води і «катапультується» на лід. Незрозумілим є також механізм орієнтації пінгвінів у морі.

Пінгвіни мають досить сильні м'язи: дорослий імператорський пінгвін здатний зламати ногу людини одним лише помахом свого крила. Іншою цікавою особливістю імператорських пінгвінів є те, що вони здатні повторно використовувати тепло свого тіла. Їхні артерії та вени розташовані поряд так, що кров на шляху до лап, крил і дзьоба охолоджується, а повертаючись до серця, знову нагрівається. Усі пінгвіни мають особливі запози між очима, за допомогою яких їхнє тіло звільняється від зінької солі.

Перебуваючи на суші, пінгвіни опираються на п'ятирічні лапи, що зменшує площину дотику із землею (температура повітря на просторах Антарктиди від -40 градусів С до -68 градусів С). Саме в цей період пінгвіни діляться на пари. Самки відкладають лише одне яйце, яке обережно переносять на лапи пінгвіна-самця, і він висиджує його під складками жиру і пір'я. Передача яйця дуже відповідальна справа: адже за таких кліматичних умов зародок може загинути за лічені хвилини, доторкнувшись землею. Самець, висиджуючи яйце, блокує процес травлення їжі, якою набитий його шлунок. Цією їжі вистачає, щоб прогодувати пташеня, доки не повернеться з полювання самка. Самець за цей час втрачає 40% своєї маси. Для збереження тепла самці групуються (до 10 особин на квадратний метр), причому ті, хто всередині групи, повільно переміщуються назовні (для охолодження), а зовнішні переміщуються всередину. З настанням тепла малюків учать кучкуватися, адже поодинокий пінгвін може вижити при температурі не нижче -10 градусів С. Перечікуючи негоду, вони притискаються один до одного, і можуть так стояти близько двох місяців, дрімати і майже не харчуватися.

Пінгвіни живуть у Південній півкулі; спілкуються між собою мовою криків, пісень і жестів. Живляться переважно рибою.

Уперше закам'янілі рештки пінгвінів було знайдено в 1859 р. в Новій Зеландії. Вони мали ті ж характеристики, які мають шість відомих сьогодні родів пінгвінів. На думку вчених-еволюціоністів, викопні пінгвіни жили мільйони років тому, але ж сучасні вчені відзначають їх як пінгвінів. Чому ж за мільйони років пінгвіни не змінилися? Звичайно, на перших порах після днів творіння умови на Землі були зовсім іншими: пінгвіни не їли риби, їм не треба було захищатися від холоду і таке інше. Але вже тоді Бог залив утворений вид пінгвінів усю інформацію, необхідну для їхнього життя в теперішніх умовах. І якими б дивними Бог не створив пінгвінів, вони не перестають бути птахами — за свою будовою, за способом розмноження та поведінкою. Тільки літають вони у воді. І в цьому також виявився оригінальний почерк Творця.

Ізольовані острови — ідеальне місце для можливих видозмін інсуючих особин в умовах пристосування до оточуючого середовища. Можуть навіть з'явитися так звані епідемічні види, тобто види, які притаманні лише цій місцевості. Виникає спокуса припустити, що за достатньо тривалий час із певних умов середовища видозміна може зйтися так далі, що нащадки видів можуть сформувати зовсім новий тип організму. Саме цього висновку й дійшов Ч. Дарвін, коли спостерігав різні види (чи підвиди) в'юрків на Галапагоських островах. Дарвін не був генетиком. Він отримав богословську освіту й проводив свої спостереження як натуралист, вивчаючи дивовижний світ Божого творіння. Він нічого не знат про матеріальну основу спадковості й не міг уявити, що ця інформація закодована в ланцюжках ДНК і пов'язана з численними та складними процесами біосинтезу нуклеїнових кислот, білків та інших важливих біополімерів клітини. Шляхом послідовних і суверо-детермінованих процесів вони зрештою знаходять прояв у формі дзьоба птаха, його пір'я, особливостях поведінки тощо. Радикальні зміни морфології, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, що саме в тій чи іншій породі птахів вона хоче посилити чи, наприклад, птаха, вимагають наймовірно складних змін інформації ДНК. Хто має змінювати цю інформацію? Інформація не виникає спонтанно з хаосу невизначених і непов'язаних хімічних процесів. При штучній селекції творчим і направляючим витоком виступає людина, яка знає, щ

Похорон Великого Міфу

(подається у скороченому вигляді)

Людство стільки разів повторювало одні і ті ж помилки, і стільки разів каялось у цьому, що повторенню їх знову просто немає вибачення. Одна з таких помилок — це кричаща зневага, яку кожна наступна епоха висловлює попередній... Чому б не віддати данину пошани нашим попередникам і відпустити їх з миром? У всякому разі, я збираюсь спробувати зробити щось подібне. У цій статті я спробую властувати панаходу по Великому Міфу XIX — початку ХХ ст. і виголосити похвальну надгробну промову...

Головна ідея Міфу — це те, що віруючи в нього називають «еволюцією» чи «теорією розвитку», «теорією походження». Це та ж сама ідея, що і у міфі про Адоніса — смерть і відродження. Не хочу сказати, що еволюційна доктрина, з якою мають справу практики-біологи, є таким же міфом. Ні, це — справжня наукова гіпотеза. Проте ми повинні чітко розмежувати теорію еволюції, як біологічну теорему, і популярний еволюціонізм, який і є тим Міфом...

Я хотів би трішки пояснити його міфологічну сутність. По-перше, в нашему розпорядженні — хронологічні свідчення. Якби популярний еволюціонізм не був міфом, а інтелектуально обґрунтованим результатом суспільного усвідомлення наукової теореми, він виник би після того, як теорема набула широкого розголосу. Власне, спочатку гіпотезу знає зовсім небагато людей, пізніше її підхоплює весь учений світ, потім це знання розповсюджується серед людей із загальною освітою, далі починає впливати на поезію і мистецтво і, нарешті, вселяється у народну свідомість. А тут ми спостерігаємо щось зовсім інше. Найскравіші й найвітонченіші поетичні ідеї Міфу з'явились раніше, ніж було опубліковане «Похоронення видів» (1859 р.), і задовго до того, як теорія заявила про свою наукову непогрішність.

На другому місці — внутрішні свідчення. Популярний еволюціонізм або вчення про розвиток відрізняється за внутрішньою суттю від теорії еволюції справжніх біологів. Для біолога еволюція — це теорія. Вона пояснює більше фактів, ніж будь-яка інша із тих, що сьогодні є в наявності, і, таким чином, буде прийнятною, доки не з'явиться інша гіпотеза, що пояснює більше фактів із меншими припущеннями. При наймені, як мені здається, саме так її розуміє більшість біологів. Правда, зі слів професора Д. М. С. Ватсона (D. M. S. Watson), еволюція прийнята зоологами не тому, що хтось спостерігає, як саме вона проходить, але тому, що її єдина альтернатива — творіння — надто неправдоподібна. Це має означати, що основа віри в цю теорію має природу не емпіричну, а метафізичну. Це — догмат метафізика-любителя, який сприймає акт творіння як неправдоподібний. Проте, сподівається, більшість біологів вірить у еволюцію з більшою часткою здорового глупду, ніж професор Ватсон. І все-таки це — гіпотеза. Проте у Міфі немає місця для гіпотез — лише фундаментальні факти; хоча, якщо бути точнішим, на рівні міфів також різниці чи розходжені узагалі не існує.

Далі йтиметься про більш суттєві розбіжності. В науці еволюція — теорія змін, у Міфі — факт вдоскона-

лення. Такий відомий учений як професор Дж. Б. С. Холдейн (J. B. S. Haldane) гаряче доводить, що в популярній еволюції невіправдано підкреслюються зміни, що роблять живих істот (за людськими стандартами) «крахи» чи цікавішими. Ми налаштовані сприймати прогрес як еволюційне правило. Насправді ж це — виняток, і на один позитивний випадок припадає десять випадків деградації. Але Міф відкидає ці десять випадків дегенерації. У людській свідомості при слові «еволюція» виникає картина руку «вперед і вгору», і ні в який інший бік.

Знову ж таки, для вченого еволюція — чисто біологічна теорема, яка торкається органічного життя на нашій планеті і намагається пояснити деякі зміни в цій сфері. Вона не висуває ні космогонічних, ні метафізичних, ані ескатологічних положень. Виходячи з того, що ми володіємо розумом, якому можемо довіряти, виходячи з того, що органічне життя існує, теорія намагається пояснити, наприклад, як це сталося, що вид, який колись мав крила, втратив їх. І вона пояснює це негативним впливом оточуючого середовища, що виражене у малих відхиленнях від норми. Сама в собі вона не пояснює походження життя чи цих відхилень і не робить предметом обговорення походження і цінності розуму. Вона може розказати, як розвивався мозок, за допомогою чого діє розум, але це — абсолютно інша справа. Ще менше вона претендує на те, щоби пояснювати, як виник Всесвіт, що це таке і куди рухається. Але Міф далекий від такої скромності. Перетворивши, для початку, теорію змін у теорію вдосконалення, далі він зробив із неї космічну теорію. Не лише земні організми, а й усе рухається «вперед і вгору». Розум «розвинувся» з інстинкту, доброчинності — із комплексів, поезія — із пристрасних вигуків і хріпків, цивілізація — із варварства, органічне — із неорганічного, Сонячна система — із космічного бульйону чи затору на дорозі. І навпаки: розум, доброчинність, мистецтво чи цивілізація, так, як ми її розуміємо, — всього лише ескізи чи зародки тих набагато прекрасніших речей — можливо, навіть самого Божества. Для Міфу еволюція — це формула існування всього сущого. Існувати — значить рухатися від положення «майже нуль» до положення «майже нескінченність». Для тих, хто виріс на цьому Міфі, здається абсолютно нормальним, природним і явним те, що хаос зобов'язаний обернутися порядком, смерть — життям, невігластво — знанням.

І саме тут ми отримуємо Міф у повній красі. Це одна із найбільш хвилюючих і зворушливих драм людства, які лише можна уявити. Цій драмі передує найжахливіша прелюдія: безмежна пустота і матерія, що нескінченно і безцільно рухається невідомо куди і чого. Потім, через найдрібнішу випадковість — один випадок із мільйона мільйонів — у деякій точці простору і часу виникає бродіння, яке ми називаємо органічним життям. Спочатку все, здається, складається проти героя нашої драми: так само, як і в казках, таланить наймолодшому сину чи нещасливій Попелюшці. Але, так чи інакше, життя перемагає. Через численні негаразди, переборюючи неймовірні перепони, воно розвивається, ро-

сте і ускладнюється: від амеби до рептилій, а потім — до ссавців. Життя (і це перша кульмінація) розквітає пишним цвітом. Це — час чудовиськ: монстри никають по землі, жеручи один одного і, врешті-решт, гинуть. Потім знову повторюється історія про молодшого сина чи гідке каченя. Так само, як малесенька слабка іскорка життя зародилася серед набагато могутніших тварин, з'являється на світ маленька, тремтяча, голенька і зіщулена, згорблена двонога нікчем — плід ще однієї випадковості на мільйон мільйонів. І ім'я цієї нікчеми — Людина; у неї були й інші імена: Беовульф¹, якого спочатку вважали жалюгідним боягузом і мерзотником; чи простий підліток Давид², що виходить супроти закованого у залізо Голіята. Або ж Джек Переможець Велетнів³ власною персоною, чи Хлогчик-Мізинчик⁴. Вона розквітає. Вона починає вбивати велетнів. Вона стає Печерною людиною, із кремінним ножем і дрючком, істотою, що постійно щось бурмоче і ричить над костомахами своїх ворогів. Майже тварина, яка тим не менше примудрилася створити мистецтво, гончарне коло, мови, зброю, кулінарію і майже все на світі... А ще — тремтить перед невідомими богами, яких створила собі у власній уяві.

Проте це лише квіточки. В наступному акті вона перетворюється на справжню Людину. Вона вже підпорядкувала собі Природу і створила Науку, яка розвіяла примари її затурканого дитинства. Вона стає господарем власної долі. Швиденько прогортаймо цей період історії (в якому рух «вперед і вгору» іноді стає майже непомітним; проте це нічого порівняно із нашою грандіозною шкалою часу), ми чимчикуємо за нашим героєм далі, в майбутнє. Подивимось на цього в останній дії, хоча і не в останній яві цієї великої містерії. Євгеніка зробила все можливе, щоби народжувались лише напівбоги, психоаналіз — щоби ні один із цих богів не втратив чи не заплямував свою «божественність»; економіка — щоби вони миттєво отримували все, в чому можуть мати потребу «напівбоги». Людина з'їшла на трон. Людина стала богом. Усе навколо просякнує сліпучим близьком слави.

Але останній розчерк пера генія-міфотворця ще попереду. Адже так можуть закінчуватись лише найпримітивніші версії Міфу. Ставти крапку на цьому місці — занадто піднесено і, навіть, дещо вульгарно. І якщо ми поставимо крапку, то історія Міфу позбудеться своєї величі. Отже, у кращих версіях Міфу, остання дія усе перевертає шкереберть... Над богами непомітно нависли хмарі... Весь цей час Природа, давній ворог, що лише прикладалася переможеною, тихо, непомітно і безупинно відбивалася від рук, роз'їдаючи і підкошуючи владу Людини. Сонце згасне, усі зірки погаснуть, і Всесвіт зупинить свій рух. Життя (усі форми життя) буде вигнане із кожного кубічного міліметра безмежного простору без будь-якої надії на повернення. Все закінчиться й обернеться у ніщо...

¹ Беовульф — хоробрій лицар, головний герой одноіменної поеми, пам'ятки стародавнього англосаксонського геройського епосу.

² Давид — один з найбільшіших персонажів Біблії, другий цар давнього Ізраїлю. Молодим пастушком потрапивши на війну з філістимлянами, подолав величного Голіята.

³ Джек Переможець Велетнів — герой англійської народної казки.

⁴ Хлогчик-Мізинчик — персонаж казки французького письменника Шарля Перро.

Я виріс, вірччи у цей Міф, і відчував — і до цього часу відчуваю — його майже досконалу велич. Хто має сміливість сказати, що наш вік позбавлений уяви?..

Міф не може жити, не підківлюючись результатами реальних наук.. Щоби засвоїти положення якоїсь науки, яку потім із успіхом заковтне Міф, ми повинні сприймати розум як абсолют. Але при цьому Міф вимагає, щоби я повірив, що розум — це просто непередбачений і ненавмисний побічний продукт беззмістового процесу на одній зі стадій нескінченного і безцільного становлення. Таким чином, сама серцевина Міфу вибиває з-під моїх ніг єдину опору для віри в те, що Міф — істина. Якщо мій розум — продукт ірраціонального, якщо те, що здається повністю логічним мисленням, всього лише комплекс відчуттів, що притаманний для таких як я істот, то я можу довіряти своєму розумові, коли він стверджує мені щось про еволюцію? Зрештою кажуть так: «Я доведу, що все те, що ми називаемо доказами, є лише наслідком ментальних звичок, які є простою спадковістю, що випливає у результаті біохімії, яка, в свою чергу, є наслідком фізики». Але це те ж саме, що твердити: «Я доведу, що докази ірраціональні», якщо ще коротше: «Я доведу, що доведень немає». Деякі вчені не помічають у цьому протиріччя, і змусити їх помітити хиби практично неможливо. Отож, це є ще одним доказом того, що ми маємо справу із хворобою, яка радикально вразила увесь стиль мислення. Проте людина, яка помічає протиріччя, все одно не може відкинути всю цю міфічну космогонію, на якій вона виросла. Я не маю сумніву, що у ній є чимало правдивих моментів, проте як єдине ціле вона нікуди не годиться. Наш Всесвіт може виявитися насправді будь-яким, пропустивши не таким.

Дотепер я говорив про Міф, як про покійника. Власне, через те (як я вірю), що його влада закінчується: найпотужніші рухи сучасної думки (як мені здається) відходять від нього. На зміну біології, як головної, з точкою зору пересічної людини, науки, приходить фізика (у якій набагато менше шпарин для Міфу). Американські «гуманісти» кинули серйозний виклик філософії вдосконалення в цілому. Відродження теології набуло масштабу, з яким неможливо не рахуватись. Романтична поезія і музика, в особі яких популярний еволюціонізм знайшли відданих союзників, відмирає і виходить із моди. Але, звісно, Міф не вмирає за один день. Можна очікувати, що навіть тоді, коли цей Міф буде вивітрений із наукових кіл, у масовій свідомості він залишиться надовго. І навіть відділивши від масової свідомості, він ще багато віків залишатиметься на кінчику язика. Ті, хто має намір розкритикувати Міф, повинні мати на увазі наступне: остерігайтесь його зневажати! Його популярність має глибоке коріння.

Адже основна ідея Міфу — це те, що маленькі, хаотичні і слабкі речі поступово перетворюються у величі, сильні і впорядковані, — може видаватись на перший погляд досить недологою. Насправді, ніхто ніколи не бачив, щоби купа каміння сама змурувалася у будинок. Проте ця дивакувата ідея саме цим і приваблива для нашої уяви. І цьому сприяють два загальні відомості. Усі ж бачили, як подібні метаморфози відбуваються із живими організмами. Жолудь перетворюється на дуб, личинка — у комаху, з яйця вилуплюється пташеня, а кожна людина колись була ембріоном. А наступний приклад особливо актуальний у наш технічний вік і дає поживу для людської свідомості. Адже кожен спостерігає реальну еволюцію в історії механізмів. Усі ми пам'ятаємо, що локомотиви ко-

лись були і слабші, і менші. І саме цих двох прикладів достатньо, щоб переконати нашу уяву, що еволюція в космічному розумінні цього слова — найбільш природний процес на світі. Дуб насправді виростає із жолудя, але жолудь падає зі старого дуба! Кожна людина — результат злиття сперматозоїда і яйцеклітини, проте і яйцеклітина, і сперматозоїд були вироблені людськими організмами, що вже раніше сформувались. Сучасні експреси — нащадки старої «Ракети», але і сама «Ракета» була збудована не на основі чогось елементарного і примітивного. Її джерелом був набагато більш організований і довершений організм — людський розум; і не простий розум пересічної людини, а — генія.

Можливо, сучасне мистецтво і «розвинулось» із примітивного. Але найперша насильна картина не еволюціонувала сама по собі. Її породила незрівнянно більша річ — розум людини, яка першою здогадалась, що на плоску поверхню можна нанести знаки, які будуть схожими на людей і тварин. І тим самим вона перевершила у своїй геніальності всіх майбутніх художників. І, можливо, якби ми повернули будь-який цивілізаційний розвиток до його початку, то цей початок видався б нам примітивним і варварським. Але, придивившись пильніше до цивілізації, ми зазвичай помічаємо, що виникла вона на руїнах іншої цивілізації. Тобто очевидні приклади чи аналогії еволюції, що так діють на нашу уяву, виявляються лише половиною процесу. Насправді, все що ми бачимо навколо нас, — це подвійний процес досконалії організм «віддає» недосконале насління, яке, у свою чергу, розвивається у досконалість. Зациклюючись виключно на русі лише вгору в цьому циклі, ми, як нам здається, бачимо «еволюцію». Хоча я аж ніяк не хочу заперечити того, що організми на нашій планеті могли «еволюціонувати». Але, якщо користуватись тією ж аналогією із природою, то слушно було би припустити, що ввесь цей «еволюційний процес» був лише другою частиною більш тривалого процесу. Першу наслінину життя повинно було заронити на нашу планету якесь набагато більше і досконаліше життя.

Джерелом сили Міфу є ще й те, що психологи назвали б «амбівалентністю». Він потурає двом протилежним тенденціям нашої свідомості: тенденції до очорнення фактів і тенденції до прикрашання фактів. У Міфі все перетворюється на щось інше: насправді все на світі і є щось інше — на більш ранній чи пізній стадії розвитку. І, зауважте, що пізніша стадія завжди краща за попередню. А це означає, що маючи скільність до «очорнення», ми можемо «розвінчати» все, гідне поваги, як те, що просто є переростком чи метаморфозою чогось простішого і банальнішого. Любов — «просто» вдосконалена пожадливість, доброочинність — вдосконалений інстинкт тощо. З іншого боку, відчуваючи себе «ідеалістами», ми можемо вважати все погане (в собі, в народі, в країні) «просто» недорозвиненими формами чогось прекрасного. Пороки — недорозвинені чесноти, егоїзм — недорозвинений альтруїзм; лиш трішки освіти — і все буде добре!

Окрім цього, Міф лікує давні рани дитинства. Не зглиблюючись у нетрі фрейдизму, відзначимо лише те, що у кожного є своя таємна образа на батька і на першогочителя. Адже виховання, яким би правильним воно не було, досить рідко обходиться без образу. Як же приемно відмовитись від давньої ідеї «походження» від своїх вихователів на користь нової ідеї «еволюції» чи «вінничнення»; відчувати, що ми вирости із них, немов квітка із Землі, ми їх перерости, перевершили. У людини з'являється ледь не космічних масштабів причина ставитися до свого батька, як до старого невігласа, який плутається під ногами.

Міф до душі тим, хто хоче нам що-небудь продати. Колись улюбленим був сімейний віз, який готовували до весілля, і він слугував родині до кінця їхніх днів. Такий спосіб мислення не властиве сучасних виробників. Проте їх повністю задовільняє сучасний «еволюціонізм». Ніщо не повинне бути довговічним. Адже вони бажають, щоб ви щороку купували нову машину, новий приймач, все-все-все нове. Нове ж завжди краще за старе. Пані віддасть перевагу останній моделі! Адже це розвиток, еволюція, сам. Все сів розвивається й оновлюється. «Спротив реклами» — це гріх проти Святого Привіда.

Нарешті, без Міфу не було б сучасної політики. Міф виник у епоху революції, і завдяки політичним концепціям того часу був засвоєний свідомістю. Саме тому стає зрозуміло, чому Міф зосереджується на одному холдейнівському випадку біологічного «прогресу», а десять випадків «дегенерації» просто відкидає. Якби ці десять випадків бралися до уваги, відразу стало б неможливим не розуміти, що нове, несучи із собою зміни у житті, може привести стільки ж добра і свободи, скільки і зруйнувати. І небезпека падіння така сама, як і можливість продовження підйому. Розумне суспільство повинне тратити на збереження набутків стільки ж енергії, скільки затрачується на досягнення чогось нового. Знання цих троїзмів виявилося б смертельним як для сучасних лівих, так і для політичних правих. А Міф затуманює це знання. Великі партії зацікавлені у Міфі і вкладають у нього капітали. Отже, навіть після того, як він буде вивітрений з інтелектуальних кіл науки, Міф ще довго буде жити у популярній пресі.

Але це не та нота, на якій потрібно закінчувати промову. Так, у Міфа є ці сумнівні соратники, але ми дуже помилюємося, якщо вирішимо, що інших у нього немає. Як я намагався показати, є й інші «товариши». Міф зачіпає ті невинні і вічні струни нашого серця, які відгукуються до Давида, Джека Переможця Велетнів, Хлопчика-Мізиника. Адже він дає нашій уяві все — іронію, героїзм, простір, єдність у різноманітності і трагічний фінал. Усе, що в мені є, радісно відгукується на його голос — усе, окрім розуму. Ось чому ті, які зрозуміли, що Міф помер, повинні уникати бажання «розвінчати» його. Не потрібно обманюватися, що ми, мовляв, рятуємо світ від чогось такого похмурого, що висмоктує соки. Правда у протилежному. Розбудити зачарований світ — ось наш нелегкий обов'язок. Можливо, справжній всесвіт у більшості випадків не такий поетичний і не настільки впорядкований і єдиний, як нам здається. А роль людини аж ніяк не геройчна. Можливо, небезпека, що нависла над нею, — у повній відсутності справді трагічної величини. Але лише в крайньому разі і лише після того, як люди відмовляться від посередньотої поезії, коли уява беззаперечно підпорядкується розуму, ми зможемо запропонувати їм хоч якусь компенсацію за те, що хочемо у них забрати.

Ось чому ми повинні ставитися до Міфу з повагою. Так, він був повною нісенітницею. Але потрібно бути цілковитою занудою, щоби не наслоджуватись його привабливістю. Особисто я, хоча і не вірю в нього, завжди буду наслоджуватись ним, як і іншими міфами. Я поселю мою Печерну Людину там, де живе король Артур, Прекрасна Олена, аргонавти, і буду часто ходити до них у гості.

Клайв Льюїс

Переклад російською мовою з англійської — Християнський науково-апологетичний Центр, 1998.

Перекладач — Євгенія Каніщева
<http://www.critea.com/~creation>

Переклад українською — Олега Блощука

Годобна якість педагога — бачити у кожній дитині духовну особистість

На виконання доручення Президента України від 8 липня 2005 р. №1-1/657 щодо подолання морально-духовної кризи суспільства Міністерством освіти і науки України було створено спеціальну комісію для розроблення змісту нових фахультативних курсів з етики віри та релігієзнавства. До її складу увійшли відомі вчені, філософи, педагоги, а також учителі та представники різних християнських конфесій.¹

26 липня 2005 р. МОН було видано наказ № 437 «Про вивчення у навчальних закладах фахультативних курсів з етики віри та релігієзнавства». Так, починаючи з 2005–2006 н. р. в загальноосвітні навчальні заклади України більш динамічно стало входити викладання курсів духовно-морального спрямування, котрі в деяких західних регіонах викладалися вже протягом 10 років.

Лідери християнських церков України в інформагентстві УНІАН 27 грудня 2005 р. озвучили свою заяву про проголошення 2006-го Роком захисту духовного світу дитини. Відповідне звернення до українського народу, політичних і громадських діячів підписали лідери практично всіх християнських конфесій України.² Відтак, християнська етика отримала нормативне підґрунтя для запровадження в шкільній освіті України.

У Херсоні 13 грудня 2005 р. з ініціативи управління внутрішньої політики облдержадміністрації було проведено круглий стіл на тему «Місце християнської етики в системі загальної освіти». Учасниками круглого столу були представники державної влади, директори херсонських шкіл, а також священики християнських церков області. Представники управління внутрішньої політики виступили з ініціативою розробити на Херсонщині авторську регіональну програму з християнської етики. «У системі освіти, крім обов'язкової інваріантної частини предметів, є ще варіативна, яка формує імідж навчально-закладу. Поки ми не можемо досить впевнено говорити про «християнську етику», як про обов'язковий предмет у нашій системі освіти, але ми можемо і мавмо право вже зараз пропонувати цей курс в якості фахультативу для наших шкіл», — зазначила тоді начальник управління внутрішньої політики Херсонської облдержадміністрації Т. Левада. За її словами, завдання християнської етики полягає не стільки в тому, щоб надати школярам релігійні знання, а є радше виховним елементом, покликаним за-

повнити ту нішу, що утворилася за останнє десятиліття в системі виховного процесу в школі. З такою думкою погодилися всі учасники круглого столу.²

Найактивнішим у просуванні курсів духовно-морального спрямування в систему освіти виявився Скадовський район Херсонської області. Весною 2006 р. батьківський комітет опіків закладами освіти започаткував збір підписів батьків, які мають дітей шкільного віку, на підтримку введення в програму загальноосвітніх навчальних закладів району викладання курсу основ християнської етики. Батьки-активісти заходили майже в кожну оселю Скадовська та всіх сіл району. Кожна сім'я мала можливість особисто визначитись — потрібно це чи ні. Тисячі сімей підтримали своїми підписами звернення до районного відділу освіти, до міської та районної влади щодо введення в програму загальноосвітніх навчальних закладів курсів духовно-морального спрямування.

Маючи тисячі підписів батьків під зверненням, а також спираючись на рішення колегії Міністерства освіти і науки України від 29 червня 2006 р. «Про концептуальні засади вивчення в загальноосвітніх навчальних закладах предметів духовно-морального спрямування», відділ освіти

¹ <http://prochurch.info/index.php/news/more/3444>

Агеліна й Алла Кухарчуки на обласному семінарі з християнської етики

Учителі отримали довгоочікуване посвідчення на право викладання християнської етики

Гурток духовно-морального спрямування «Мій світ і я» веде А. І. Кухарчук

А. І. Кухарчук та З. В. Артюшенко в кабінеті християнської етики Скадовської ЗОШ I-III ст.

Скадовської районної державної адміністрації, районний методичний кабінет скерували свою діяльність на поширення інформації та заалучення педагогів закладів освіти до творчої діяльності з теоретичного ознайомлення з основними завданнями духовно-морального виховання. В районі й надалі проводилося відстеження громадської думки шляхом громадських слухань, анкетування, співбесід, спільніх зборів з батьками про необхідність введення в закладах освіти курсу «Основи християнської етики».

У березні 2007 р. ініціативна група була направлена у відрядження до Києва на всеукраїнський науково-практичний семінар, який проводився за ініціативою КМПУ ім. Б. Грінченка та Православного педагогічного товариства. На семінарі в цілому була представлена політика нашої держави з даного питання, цитувалися слова Президента, сказані в Житомирі 13 березня 2007 р.: «Чим швидше ми дамо дітям духовну освіту, тим вищим буде рівень моралі нашого суспільства», та заступника міністра освіти Огнів'юка: «У церкви ми бачимо партнера в справі виховання молоді та дітей».

Як наслідок, у травні 2007 р. освітяни об'єдналися в районну громадську організацію «Асоціація вчителів християнської етики», головою якої є Кухарчук Алла Іванівна.

У Скадовську 7 травня 2007 р. було проведено науково-практичну конференцію «Проблеми морально-духовного виховання школярів у школах Скадовська та Скадовського району» з заалученням педагогів, батьків, представників релігійних конфесій, громадськості міста та району, результатом якої також стало звернення до керівників міста та району.

Районна влада відреагувала позитивно на заклики громадськості й за ініціативи райради та райво 24 вересня 2007 р. було проведено круглий стіл «Концептуальні засади та завдання викладання курсів морально-духовного спрямування в загальноосвітніх навчальних закладах Скадовського району».

Результатом такої роботи стала необхідність створення авторських програм курсу за вибором: «Основи християнської етики» для учнів 1–4-х та 7–11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів і програми гуртка «Мій світ і я» для учнів 7–11-х класів Центру дитячої та юнацької творчості. Ці програми 18 січня 2008 р. затверджені на засіданні вченого ради Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів та рекомендовані до впровадження в усі загальноосвітні навчальні заклади (26 шкіл) Скадовського району та в Центр дитячої та юнацької творчості.

Апробацію програм здійснювали співавтор програми Артюшенко З. В. — бакалавр християнської освіти, магістрантка кафедри новітньої української літератури КНУ ім. Т. Г. Шевченка та автор програми Кухарчук А. І. — магістр теології, магістрантка кафедри релігієзнавства Національного університету «Острозька академія».

Протягом 2007–2008 н. р. районним методичним кабінетом проводилася робота з підготовки педагогів до впровадження цих програм у закладах освіти. Було проведено моніторинг «Готовність педагогів до викладання курсів духовно-морального спрямування», що дало можливість визначити групу вчителів, які морально і професійно готові до викладання. Наступний крок — Скадовський відділ освіти спільно з Центром релігієзнавства Національного університету «Острозька академія» організували навчання цих учителів за програмою «Теорія

і методика викладання християнської етики в школі». У серпні 2008 р. учителі презентували перед поважною екзаменаційною комісією свої розробки уроків. Сорок вісім учителів, що успішно пройшли три етапи навчання, захистили розроблені уроки та успішно склали іспити, отримали посвідчення на право викладання курсів духовно-морального спрямування.

Наказом Скадовського районного відділу освіти № 188 від 22 серпня 2008 р. «Про організацію методичної роботи з педагогами, що викладатимуть курс «Основи християнської етики» в закладах освіти району у 2008–2009 н. р.» було ухвалено створення районного методичного об'єднання вчителів християнської етики, керівником якого було призначено вчителя Скадовської ЗОШ № 2 Артюшенко З. В., та визнано три опорні школи з християнською етикою: Скадовська ЗОШ № 3, Скадовська ЗОШ № 2, Улянівська ЗОШ.

У лютому 2008 р. відбувалася зустріч голови Херсонської ОДА Б. Сіленкова та духовенства області, окремим пунктом якої було обговорення питання введення християнської етики в школах області. З цього питання звітував запрошений на нараду начальник управління освіти і науки області В. Сух. Він повідомив, що на цей час уроки християнської етики викладаються лише в Скадовському районі Херсонської області.

«У нас на Херсонщині є згода в міжконфесійних та державно-конфесійних відносинах», — підкреслив Б. Сіленков. Щодо християнської етики голова ХОДА зазначив, що керівництво області готове розглянути всі пропозиції церков. «Якщо протягом двох років це питання гальмувалося, то сьогодні всі заперечення зняті, загальноосвітня школа відкрита до співпраці. Нам потрібна тепер ваша допомога, і через 10 років ми побачимо інше покоління, яке росте на духовних і патріотичних цінностях, і саме їм ми передамо нашу справу побудови української держави».⁴

Згідно з рішенням засідання Громадської ради при Міністерстві освіти і науки України з питань співпраці з церквами та релігійними організаціями, яке відбулося 23 червня 2009 р., на початку 2009–2010 н. р. МОН України звернулося до Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів щодо надання авторських програм курсу за вибором «Основи християнської етики» для учнів 1–4-х та 7–11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів і гуртка «Мій світ і я» для учнів 7–11-х класів Центру дитячої та юнацької творчості, які використовуються на регіональному рівні, для ознайомлення на предмет присвоєння їм відповідного грифу МОН України.

Нещодавно завершився шкільний етап олімпіади з християнської етики, готуємося до районної, а потім всеукраїнської олімпіади «Юні знавці Біблії». Щонайменше чотири рази на рік вчителі християнської етики збираються на семінари, останній пройшов 5 лютого 2010 р., на якому вчителі обмінювалися досвідом і методичними напрацюваннями. Разом ми продовжуємо оволодівати головними якостями педагога — бачити у кожній дитині духовну особистість. Педагоги-християни, що є представниками різних конфесій, а також батьківський актив, усі ми об'єднані спільним завданням — донести до учнів красу і переконливість добрих учніків, християнського ставлення до Бога, до людини, до природи.

Алла Кухарчук

⁴ <http://prochurch.info/index.php/news/more/11802>

Скадовський районний семінар з християнської етики, 24 квітня 2009 р.

Освітяни та представники скадовської влади в Південноукраїнському регіональному інституті післядипломної освіти

Учителі християнської етики, Скадовськ, 9 квітня 2008 р.

РАДІСТЬ ПЕРЕМОГИ. ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВЕ

Урок для 1 класу

автор Лариса Клепцьо, вчитель християнської етики
НВО № 18, м. Рівне

Мета

Освітня: розширити знання дітей про християнське свято Пасхи, показати велике значення цієї події— Воскресіння Христового — в історії людства і для кожної людини зокрема.

Виховна: виховувати вдячність Богові за Ісуса Христа, за Його любов і милість до людей.

Розвиваюча: розвивати пам'ять, зв'язане мовлення дітей, вміння висловлювати думки.

Ключові слова: Христос Воскрес!

Обладнання: дитяча Біблія, наочність «Пасхальне яйце», фланелограф, євангелізаційний кубик, розмальовки.

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Християнське вітання

— Христос воскрес! Воїстину воскрес!

— Діти, чому в ці чудові весняні дні, коли так гарно цвітуть дерева та квіти, весело співають пташечки, літають метелики, бджілки, люди вітають одні однім вітанням, як щойно ми з вами привіталися? (Відповіді дітей.)

— Так, діти, Христос живий. Він і зараз присутній у нас на уроці, хоча ми Його не бачимо. Отже, будемо гарно працювати на уроці, уважно слухатимемо все, про що я буду розповідати.

2. Повторення

— Давайте пригадаємо попередній урок. Ми дізналися про дуже сумні події, які відбулися дуже-дуже давно, коли Ісус Христос увійшов у Єрусалим. У цьому нам допоможе пасхальне яйце і ви, діти.

Це яйце можна виготовити з «кіндер-сюрприза», покласти всередину монетку, клаптик шкіри та тканини, цвях, гілочки з шипами, камінчик, хрест.

Учні по черзі виходять і розповідають, що монета — символ зради, шкіряний клаптик — символ бичування Ісуса, тернова гілочка — символ вінка, який одягли Господу на голову і шили вп'ялися Йому в чоло, хрест — на якому розіп'яли Христа, цвях — яким звершили смертний вирок, полотно — в яке загорнули Ісусове тіло, камінчик — нагадує гробницю, куди поклали тіло, приваливши його великим каменем.

Відтоді понад дві тисячі років християни святкують цей великий день — Світле Воскресіння Ісуса Христа. Радіють усі люди, бо Христос воскрес! Став переможцем.

— Над ким і чим здобув перемогу Христос? (Над смертю, над гріхом, над дияволом).

І ми з вами радіємо. Деякі діти підготували вірші про це свято.

3. Діти розповідають вірші про воскресіння

1. Христос Воскрес!
Звершилось чудо,
Навколо радіє дітвора.
Вроциста пісня ліне вводи —
Це справді радісна пора.

2. Христос Воскрес!
Пуста могила,
Немає місця для тривог.
Яка велика Божа сила,
Яким всесильним є наш Бог!

3. Христос Воскрес!
Пташки співають,
І пісня ліне до небес.
Це про Христа вони звіщають,
Який помер, але воскрес!

4. Хай пісня ллеться до небес:
Христос воїстину воскрес!
Він смерть здолав, нам щастя дав
І шлях до неба нам проклав.

5. Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Хай пісня ллеться до небес.
У день Христова воскресіння
Ми шлем подяку і хваління.

6. Нехай почують люди всі,
Що Бог бажає їх спаси,
Що Божий Син за них страждав,
І смерть, і пекло Він здолав.

7. Христос Воскрес! Всього два слова,
Та в них є істина свята,
Життя і мудрості основа,
Любові вічної краси!

8. Христос Воскрес! Всього два слова,
Та зрозумій, що в них — життя!
Над смертю й пеклом перемога
І віра в славне майбуття.

9. Ліне пісня до небес,—
Це радіють діти,
Ради нас Христос воскрес,
Як нам не радіти?!

10. В цю чудову, славну мить
Зникне хай тривога,
Й ви, дорослі, не мовчіть,—
Славте з нами Бога.

11. Про це чудо із чудес
Хай почують всюди.
З мертвих наш Христос воскрес,
Веселіться, люди!

III. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Розгляньте малюнки-розмальовки. Чому ангел такий радісний? Що саме він сказав жінкам? (Відповіді дітей). Розмалюйте малюнок. (Діти виконують завдання.)

IV. ПІДСУМКОВА ЧАСТИНА

— Підсумовуючи сьогоднішній урок, ми використаємо кубик, який допоможе нам зрозуміти, чому Бог Отець послав до нас, людей, Свого улюбленого Сина — Ісуса Христа:

1. Люди в Едемському саду проявили непослух Богові і стали грішниками.

2. Бог-Отець послав Свого Сина, щоб Він прийняв покарання за гріхи всіх людей.

3. Ісус помер на хресті, був похований та воскрес із мертвих.

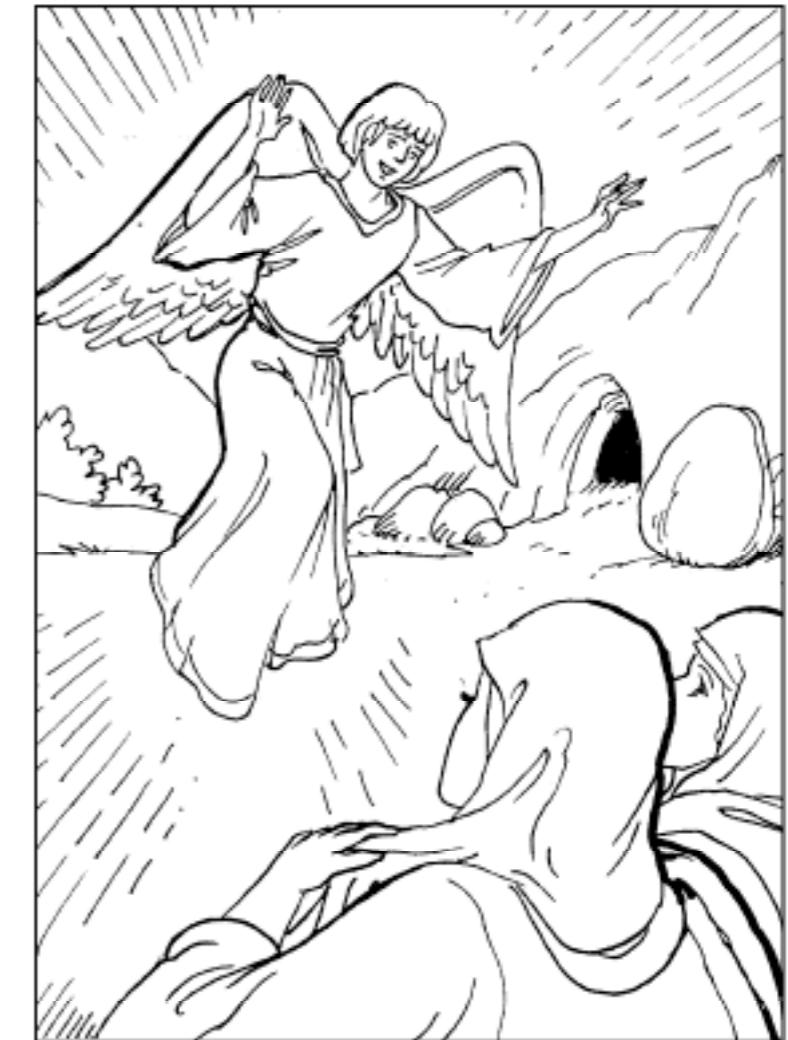
4. Він став дорогою до Отця і примирив людей із Богом.

5. Кожному грішнику Бог і сьогодні протягує руку допомоги:

— Ось так! (Учитель демонструє.)

Домашнє завдання

— Розкажіть своїм батькам про те, що почули сьогодні на уроці.

ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВЕ

Урок для 3 класу

автор Олена Клімчук, учитель християнської етики
та педагог-організатор ЗОШ № 28, м. Рівне

Мета

Освітня: розкрити учням сутність свята Пасхи, пояснити, що це перемога добра і правди у двоборі зі злом, провести паралель святкування Пасхи в Старому і Новому Завітах.

Виховна: виховувати в учнів бажання добром і любов'ю перемагати зло, кривду, образи.

Розвиваюча: розвивати вміння аналізувати події і формувати своє ставлення до них.

Біблійна основа: Мт. 28:1–20; Мр. 16:1–18; Лк. 24:1–12; Ів. 20:1–29.

Ключовий вірш: «Чого ви шукаєте Живого між мертвими? Нема Його тут, бо воскрес!» (Лк.. 24:56-6а).

Словник понять та термінів: смерть, Воскресіння, Пасха.

Обладнання: фланелограф «Воскресіння», мультимедія — фільм «Страсті Христові», плакат з назвою теми та ключовим віршем, ватман з зображенням хреста, роздатковий матеріал (паперові квіти, листівка), проросла пшениця та колоски пшениці.

Міжпредметні зв'язки: історія, українська мова, народознавство, художня культура.

Література до уроку:

- Святе Письмо Старого і Нового Завіту.
- Біблійний путівник для дітей. — К.: УТБ, 2004.
- Ганжелюк Л. Зернятко добра. — Дубно, 2005.
- Рачинець С. Будую храм. — Луцьк, 1998.
- Християнська етика. Добро і зло. — Снятин, 1999.

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Вітання. Налагодження контакту з дітьми.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Актуалізація знань учнів

Учитель: Діти, сьогодні ми дуже незвично розпочнемо наш диво-урок. Я маю в руках паперові квіти. Кожен з вас отримає по одній квіточці. На зворотному боці маєте написати ті гріхи, погані звички, яких кожен із вас хотів би назавжди позбутися. Ці квіти прикріпимо до зображеного на ватмані хреста. (Діти виконують завдання.)

Погляньте, яка краса розквітла на хресті. Це знак того, що Ісус з милості і любові до нас уявив на Себе наші гріхи, які саме на хресті розквітили квітами добра, миру та викуплення. Вони перетворилися на красу, і ця краса має сплестися у вінок і коронувати Воскресінням наші серця.

Повідомлення теми та мети уроку

Учитель: Діти, скажіть, чому ми святкуємо це свято? Для чого воскрес Ісус Христос?

Для підтвердження ваших відповідей ми знайдемо відповідні вірші в Біблії (заздалегідь записані на дошці) та зачитаємо їх.

Діти знаходять та зачитывають Мт. 28:1–20; Мр. 16:1–18; Лк. 24:1–12; Ів. 20:1–29.

Учитель: Ачи хтось із вас засмисливався над тим, чому це свято називається і Пасха, і Воскресіння? Ми святкуємо Воскресіння Ісуса, тому що в цей день воскрес наш Спаситель. Проте свято Пасхи люди святкували ще від часів Мойсея, коли він вивів ізраїльський народ з єгипетської неволі.

Учитель проводить паралель між писанням Старого Завіту (Вих. 12:1–14) та писанням Нового Завіту (Лк. 24:25–27). Учні конспектиують у зошитах.

Старий Завіт

Мойсей	Ісус
Закалене ягня	Розг'ятий Ісус
Кров на обвірках	Кров на хресті
Визволення від смерті, рабства	Воскресіння, визволення від вічної смерті та гріхів

Дана паралель на сьогодні об'єднана єдиним святом — Пасхою, що означає «проходження повз», «перехід», «вихід». Це єдиний шлях, ідучи яким ми звільнємося від гріхів, смерті, неволі і рабства власних бажань.

Зараз я вам роздам аркуші із зображенням широкої дороги (сатанинської) та вузької (християнської). Ви маєте написати посередині цих доріг вчинки, які приведуть до Ісуса і які приведуть до сатани. Виясніть для себе, який шлях вас приваблює і по якому ви будете йти.

Діти виконують завдання, підбивають підсумки.

Учитель: Діти, ви, напевно, звернули увагу на красу, яку ви бачите на столі, і ставите собі питання, що це означає. Колоски пшениці об'єднують в собі з виділу мертві, сухі зернятка, але всередині цих зерняток існує життя. Коли вони потрапляють у хороший ґрунт, який поливає дощник і зігріває сонечко, вони проростають. (Учні звертають увагу на пророщену пшеницю в посудині).

Так само і ми маємо померти, померти духовно, віддавши Христові наші погані звички, негаразди, злість, усі гріхи, та знову відродитися, духовно зрости, довіривши своє життя Ісусу. Тобто воскреснути з Ним разом, коли весь світ буде слівати: «Христос Воскрес!», а наша душа у відповідь відповідатиме: «Воїстину Воскрес!»

Христос Воскрес! О, скільки сил
Міститься в цім привіті,
Що правда завжди переможе
Неправду в цілім світі.

III. Закріплення матеріалу

— У чому полягає сутність святкування Воскресіння Ісуса Христа?

— Чому Воскрес Спаситель?

— Від якого часу ми святкуємо Пасху?

— Яким шляхом маєйти кожна людина і чому?

Для закріплення матеріалу пропонується перегляд фрагменту про смерть та воскресіння Ісуса Христа з фільму «Страсті Христові».

IV. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Поділитися інформацією, яку отримали на уроці, з батьками та близькими: чому Воскресіння Христове є найбільшим і найрадіснішим християнським святом.

Роздати листівки-розмальовки.

ЯГНЯ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Урок для 7 класу

автор Ольга Новікова, учиттель християнської етики
ЗОШ с. Ремчиці Сарненського р-ну Рівненської області

Мета

Освітня: дати знання про значення Христової жертви для грішної людини; пояснити зміст символу пасхального ягня у єврейській культурі як того, який указує на Агнця-Христа; поглибити знання про Божий шлях прошення та спасіння через Ісуса Христа.

Виховна: виховувати в учнів здатність розуміти та шанувати християнський подвиг Христа, бажання відгукнутися на Божу любов, явлену в Його Сині.

Розвиваюча: розвивати здатність уважно вивчати біблійний текст, зіставляти факти та робити висновки для свого особистого життя.

Обладнання: картки для роботи в клас; ілюстрації до біблійного сюжету про пасхальне ягня; зображення розг'яття Христа. За можливості — відеоролик про смерть і воскресіння Христа.

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Привітання, налагодження контакту з учнями.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Актуалізація знань

Бесіда.

— Наближається свято Пасхи. Як готовуються до цього свята у вашій родині?

- Як ви святкуєте це свято?
- Що означає свято Пасхи?
- Що означає слово «Пасха»?

2. Викладання нового матеріалу

— Для того щоб знати, чому свято Пасхі так називається і в чому його сенс, дослідимо сьогодні тексти з Біблії.

Пояснення вчителя:

Основна ідея книги Вихід: Бог являє Себе як Особистість, Яка діє в історії, Визволитель від рабства, Той, Хто вимагає від Своїх вибраних вірності і моральної чистоти. Центральний персонаж книги — Мойсей, вождь і пророк, через якого Бог здійснив Свої наміри.

Вибраний Богом ізраїльський народ у кризовому стані: він у єгипетському полоні, на межі вимирання. Фараон має намір знищити його непосильною працею і повелінням вбивати кожного новонародженого хлопчика-єрея. Тоді Бог посилає Мойсєя — єрея, вихованого у фараоновій сім'ї, до фараона, щоб він відпустив єврейський народ. Фараон відмовляється, після чого Бог посилає карі на Єгипет. Десята, остання, полягала у тому, що Бог мав знищити кожного первістка у єгипетських сім'ях. А Своєму народові дав особливе повеління.

Дослідження Біблії: Старий Завіт

Книга Вихід, 12 розділ, вірші 1–14, 28–31.

Робота в групах

Клас об'єднати в групи по 3–4 чол. Роздати картки з завданням:

ЗАПИТАННЯ:

- Яке ягня треба було вибрати з отарі? (вірш 5)
- Що повинна була кожна сім'я зробити з цим ягням? (вірші 6–7)

— Який намір щодо ворожого народу мав Бог? (вірш 12)
 — Чим мала стати кров ягняті? (вірш 13)
 — Що сталося після здійснення десятої карі? (вірш 31)
 Слово «пасха» — єврейське, означає «обминути» (див. вірш 13)

Представлення відповідей

Учні представляють результати роботи з картками.

Вивісити на дошку тексти:

«Бо загплата за гріх смерть ...» (Рим. 6:23а)

«І майже все за Законом кров'ю очищується, а без пролиття крові не має відпущення» (Євр. 9:22).

Запропонувати учням на основі цих текстів відповісти на запитання: «Яка ціна прощення гріхів?»

Дослідження Біблії: Новий Завіт

Учитель пропонує учням, знаходячи тексти у Біблії, відповісти на запитання. Відповіді записують у зошиті.

Євангелія від Івана 1:29

«...Іван бачить Ісуса, що до нього йде, та й каже: Оце Агнець [тобто ягня] Божий, що на Себе гріх світу береть»

Що взяв на Себе Ісус? (відповідь — гріхи світу)

2 послання до коринтян 5:15

«А вмер Він за всіх, щоб ті, хто живе, не жили вже для себе самих, а для Того, Хто за них був умер і воскрес».

Чому вмер Ісус Христос? (відповідь — щоб ми жили не для себе, а для Нього)

Дії апостолів 10:43

«Усі пророки свідкують про Нього, що кожен, хто вірює в Нього, одержить прощення гріхів Його Іменням».

Що отримує той, хто повірить в Ісуса Христа? (відповідь — прощення гріхів)

Євангелія від Івана 8:24

«Тому Я сказав вам, що померете в своїх гріхах. Бо коли не вірюєте, що то Я, то померете в своїх гріхах».

Що станеться з людиною, яка не повірить в Ісуса Христа? (відповідь — помре у своїх гріхах)

1 послання Петра 1:18–21

«І знайте, що не тлінним сріблом або золотом відкуплені ви були від марного вашого життя, що передане вам від батьків, але дорогоцінною кров'ю Христа, як непорочного й чистого Ягняті, що призначений був іще перед закладинами світу, але був з'явлений вам за останнього часу. Через Нього ви вірюєте в Бога, що з мертвих Його воскресив та дав славу Йому, щоб була ваша віра й надія на Бога».

Ким названий Ісус у 19 вірші? (відповідь — непорочним і чистим Ягняті)

Від чого відкупляє Його кров? (вірш 18) (відповідь — від марного життя, переданого від батьків)

Послання до євреїв 9:13–14

«Бо коли кров козлів та телят та попіл із ялів'я, як покропити нечистих, освячує їх на очищенні тіла, оскільки ж більш кров Христа, що Себе непорочного Богу приніс Святим Духом, очистить наше сумління від мертвих учинків, щоб служити нам Богові Живому!»

Від чого очищає кров Христа і для чого? (відповідь — від мертвих учинків, щоб служити Богу живому)

ЗАКРИЛЕННЯ ЗНАНЬ

Роздати текст вірша кожному учневі. Дати 3 хвилини для вдумливого читання.

Запитання для роздумів:

1. Що символізувала кров пасхального ягняти у Книзі Вихід?
2. Яка була мета пролиття крові Святого Божого Сина?
3. Як ти думаєш, як це стосується тебе особисто?
4. Якого рішення сьогодні очікує від тебе Ісус Христос?

ГОЛГОФСЬКИЙ ПОДВИГ

Голгофський подвиг житиме повіки,
Його століття з пам'яті не струть,
Його не може темрява покрити —
Від нього ріки прощення течуть.

Він, як маяк, нам вказує дорогу,
Яка веде в блакитні небеса,
З душі знімає смуток і тривогу,
Дає прозріння, творить чудеса.

Із ним боролись, міфом називали,
А щиріх послідовників Христа
Томили в тюрмах, звірам віddавали,
Жорстоко розпинали на хрестах.

Пилати, іроди і нерони жорстокі
Вели запеклу з Богом боротьбу,
Та благодаті Божої потоки
Дощем зливали істину святу.

Любові Божої не можна загасити,
Її великі води не залплють.
Голгофський подвиг буде вічно жити —
До нього й зараз тисячі ідуть.

І кров свята, яка з хреста стікає,
Душі дає спасіння та життя.
Вона єднає, милує, прощає
І відкриває світле майбуття.

Хто не знайшов ще стежки до спасіння,
Чия душа страждає і болить,
Хто вже не має сили і терпіння —
Ви до хреста Голгофського прийдіть.

Голгофа сили нові подарує
Очистити душу і зніме тягар...
Душа воскресне й на собі відчує
Голгофський подвиг як Господній дар.

Олександр Войтицький

III. ПІДСУМОК УРОКУ

Учні пишуть висновки, які зробили для себе. За бажанням зачитують.

ГОЛГОФА... ВОСКРЕСІННЯ... СЛОВО...

Урок для 10 класу

автор Руслана Ковальчук, викладач біблійних дисциплін відділу освіти МГО «Надія - людям», учитель християнської етики в Рівненській українській гімназії і Клеванській спеціальній школі-інтернаті № 1

Мета

Освітнія: пояснити учням важливість смерті та воскресіння Ісуса Христа та Його Слова в житті кожної людини.

Виховна: впроваджувати в практику щоденного життя учнів читання Слова Божого.

Розвиваюча: розвивати вміння самостійно мислити, робити висновки.

Біблійна основа: Іс. 53:4–5; 1 Петр. 2:24–25; Лк. 24:5–6; Євр. 4:12; 7:25.

Обладнання: «Пам'ятка для учня», диски з музику до уроку, ілюстрації до теми.

Міжпредметні зв'язки: зарубіжна література, музика.

Література:

Біблія або книги Святого Письма Старого та Нового Заповіту / Переклад. Огієнка. — Київ: Українське Біблійне товариство, 2002. — 1375 с.

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Організаційний момент. Вітання. Налагодження контакту з класом.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Оголошення теми та мети уроку

Учитель роздає «Пам'ятки для учнів» і пропонує впроваджувати записувати в них важливі ідеї та думки.

Випереджуюче завдання

1–2 учні заздалегідь прочитують, а на уроці під музику «Вія Долороса» виразно переказують фрагмент з роману Льюїса Йоллеса «Бен-гур».

Перед ними постала суха, запилена вершина горбика, голого, як череп. Жива стіна людей оточувала це сумне місце, задні ряди напирали, намагаючись пробратися біжче. Інша стіна з римських солдатів стримувала на тиск.

Горбок називався по-арамейськи Голгофа, тобто Чеповище. Видовище було пніюче. На всьому просторі

навколо не видно було ні клаптика землі, ні камінчика — тільки очі і обличчя, очі і обличчя... І тисячі, тисячі сердец билися воєдино, спідкуючи за тим, що відбувалося на пригріку. Байдужі до розбійників, вони цікавилися тільки Назореєм. Предметом їхньої ненависті, страху та якоїсь дивної, неусвідомленої цікавості був Той, Хто полюбив їх усіх і за них помирав.

Воїни, знущаючись, на додачу до тернового вінка дали Йому в руки тростину, ніби скіпетр. Насмішки й знущання продовжували сипатись на Нього. І якби Він був людиною, всього лиш людиною, то ця буря ненависті розвіяла б Його любов до людства віщент.

Народ, який бачив усі подробиці і безперервно галасував від нетерплячки, раптом замовк, запанувала німа тиша. Настала найжахливіша хвилина страти — приречених прицвяхували до хрестів.

Воїни зняли з Ісуса одяг, і Він стояв нагий перед бағотисячним натовпом. Криваві рубці від ударів були добре видні на Його спині. Але Його безжалісно прицвяхували. Від ударів молота, що вганяв цвяхи у живу плоть, у присутніх холола крові.

По команді воїни опустили дерево в яму, і тіло Назорея важко повисло на закривальних руках. Ні стогну, ні скарги, лише Голос Любові і декілька слів, божественніших за які ніхто не вимовляв: «Отче, прости їм, бо не відають, що чинять!»

Хрест, підносячись до неба, виднівся тепер над усією округою, і всі, хто міг розібрati, читали вголос напис на хресті: «Ісус Назорей, Цар Юдейський».

Час наблизився до півдня. Раптом п'ята почала затягувати небо і опускатися на землю. Крики й сміх стихли. Люди, не довіряючи своїм відчуттям, стали переглядатися. А сонце між тим уже сковалося, морок поглинув гори, околиці, небо стало невидимим. Люди блідли і зберігали німу мовчанку.

Сутінки згостилися до повногоморку. Але й ценерозігнало фанатичний натовп, який продовжував злословити і лаяти. Здавалося, мовби вся скверна світу зібралася навколо голубиної чистоти Христа...

Ніхто не міг зрозуміти, що заморокував на землю, але у глибині душі кожен пов'язував це з Назореєм. Вони налякалися, і страх посилювався, оскільки темрява, що поглинула все довкола, не зникала. Зі своїх місць позаду солдатів вони спікували за кожним рухом і стогоном Ісуса, тримали й думали: «Він, можливо, й справді Месія, тоді...» А «тоді» означало приректи себе на жорсткі муки сумління, а може, й страшну кару, тож юдеї воліли краще чекати і дивитися.

Ісус тим часом помирав. Три години вже Він страждав на хресті, дихання Його ставало все важчим, зітхання — тяжчими...

«Він помирає», — передавалося з вуст в уста, поки всі присутні не дізналися про це. Все закам'яніло, навіть вітер завмер.

— Боже Мій! Боже Мій! Для чого Ти Мене покинув?

Усі здригнулися. Обличчя Ісуса, покриті пилом і кров'ю, раптом засяяло, очі широко відкрилися і споглядали в небі щось невидиме. І заспокоєння, і радість, і навіть торжество прозвучало в Його вигукові: «Звершилось! Звершилось! Звершилось!»

Очі померкли, голова в терновому вінку впала на груди. Здалося, що все скінчилося, але дух піднісся знову. Всі, що оточували хрест, почули останні слова, сказані тихо, ніби комусь поруч:

— Отче! В руки Твої віддаю дух Мій!

Дрож пробігла позамученому тілу. Його земне служіння закінчилося...

Фрагмент роману Льюїса Уоллеса «Бен-гур», переклад Віталія Галушки.

Виклад нового матеріалу

Розповідь учителя з елементами бесіди

Учитель вивішує на дошку малюнок, де зображені події, які відбувалися на Голгофі.

— Поясніть кількома словами, що таке Голгофа? (Відповіді учнів.)

Для мене Голгофа — це те місце, де розп'яті всі мої гріхи. На місці Ісуса Христа мала б бути, та й усі ми разом узяті, адже кожен із нас за своєю природою є грішником. Гріх завдає нам болю. Гріх спотворює нас. Гріх руйнує. І якби не Голгофа, процес гріховних руйнацій у нас був би постійним. Але в Книзі пророка Ісаї, 53:5, написано: «А Він був ранений за наші гріхи, за наші провини Він мучений був, кара на Ньому була за наш мир, Його ж ранами нас уздоровлено!»

Гріх завдає рани, а хрест їх зцілює, коли людина приходить до Ісуса Христа з визнанням своєї гріховності. «Він тілом Своїм Сам підніс гріхи наші на дерево, щоб ми вмерли для гріхів та для праведності жили; Його ранами ви оздоровилися» (1 Петр. 2:24). Хрест є засобом Божого зцілення людських душ від гріхів, щоб ми змогли розпочати праведне життя.

Хрест на Голгофі — це те місце, де ми отримуємо все, що Бог приготував нам через смерть та воскресіння Господа.

Завдяки Голгофі ми на небесах маємо Заступника. Коли Ісус був розп'ятий на хресті, Він прийняв біль та страждання за наші гріхи. Любов з висоти Голгофи — це і біль, і зцілення. Ісус не тільки зцілював рани людей упродовж Свого земного життя, Він зцілював їх Своєю смертю і продовжує зцілювати нас — від наших помилок, від слів, які завдають нам рани, — Своїм Словом. Саме з висо-

право приступати з відвагою до Божої благодаті, щоб прийняти Його милість. Це те, чого не заслуговує жодна людина, але отримує завдяки благодаті Божій.

— А чи маєте ви таке право? (Відповіді учнів.)

— Як ви думаєте, чи може Ісус зрозуміти наш стан і стати єдиним із нами в наших стражданнях і переживаннях? (Відповіді учнів.)

— Де ми можемо знайти відповідь на питання, як нам приступити до Божої благодаті? (Відповіді учнів.)

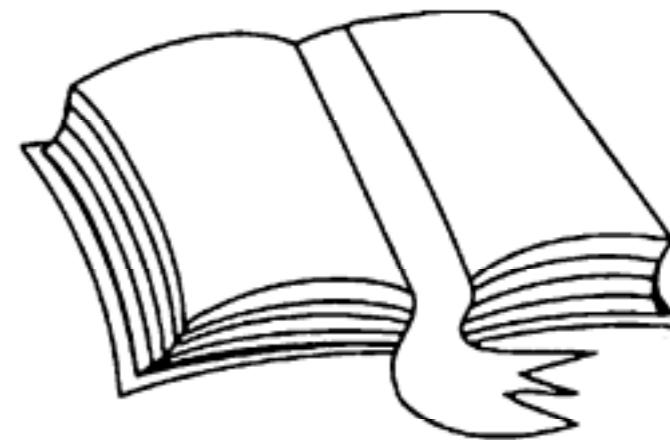
Учитель вивішує на дошку малюнок, де зображене Слово Боже.

Ісус залишив нам Своє Слово, через яке Він нас навчає, докорінно, направляє, виховує, щоб кожна Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова.

Життя християнина — це життя за Словом Божим. Тепер уже немає значення, що відбулося з нами в минулому, — ми вільні від гіркоти та болю через Його прощення гріхів.

Слово Боже здатне зцілювати душі. Біблія показує нам, де ми помилюємося, де зйшли з істинного шляху. «Бо Боже Слово живе та діяльне, гостріше від усякого меча обосічного, проходить воно аж до поділу душі й духа, суглобів та мозків, і способне судити думки та наміри серця» (Епр. 4:12). Через Слово Бог показує нам стан нашого серця, для Нього небайдуже те, чим ми живемо, чим займаємося, де ми будемо після смерті. Слово Боже формує наш характер. Слово Боже дає нам мир і спокій, і якщо ви хочете пізнати Бога, приступайте до Його Слова і вивчайте Його, перебувайте в Ньому і слідуйте за Ним.

— Чому ця Книга така популярна серед багатьох народів? (Відповіді учнів.)

— Чи є Слово Боже пріоритетом у вашому житті? (Відповіді учнів.)

— Чи довірюєте ви Слову Божому? (Відповіді учнів.)

III. ПІДСУМКОВА ЧАСТИНА

Життя Ісуса Христа несло оздоровлення людям: як фізичне, так і духовне. Його смерть на Голгофському хресті та воскресіння принесли для нас спасіння та вічне життя, а Його Слово є джерелом, через яке ми отримуємо мир та спокій нашим душам та впевненість у вічному житті, адже Його Слово є Істина.

Домашнє завдання

Написати есе на тему: «Голгофа... Воскресіння... Слово...»

ПОДОРОЖ НА ГОЛГОФУ

Сценарій позакласного заходу

автор Ірина Курченко

Урок пропонується провести напередодні свята Пасхи. У школі завчально продумати маршрут, яким проходить тимуть діти. Він складається з шести пунктів, де зупиняються діти: верхня зала, Гефсиманія, палац первосвященика Кайяфи, палац прокуратора Пилата, Голгофа, могила в саду.

На кожному пункті розміщується відповідна наочність, адітей зустрічають біблійні герої. Групи дітей проходять одна за одною з інтервалом у 20 хвилин. Для цього повинні бути підготовлені 3 екскурсоводи. Вся подорож триває 30 хвилин.

Подорож розпочинається з базару, переповненого галасом і метушнею. Групу дітей супроводжує гід.

Гід, давайте умовно повернемося в минуле, приблизно на дві тисячі років назад, і потрапляємо до Єрусалима, життя якого в цей момент «кипить». Тиждень тому тут ста-

лася незвичайна подія. Ісус із Назарета збентежив усе місто. Римляни поглумилися з Нього і прийшли до хреста. Через декілька годин Він помер. Його учні зі страху порозбігалися.

А тепер ознайомтеся з маршрутом, який зображенено на карті:

1. Верхня зала.
2. Гефсиманія.
3. Палац первосвященика Кайяфи.
4. Палац прокуратора Пилата.
5. Голгофа.
6. Могила в саду.

Раджу вам під час цієї подорожі знайти для своєї душі найцінніший скарб. Мої рекомендації прості: всі історії слухайте серцем.

Верхня зала

Група дітей підходить до жінки, одягненої у скідного стилю костюм.

Наочність: миска з водою, рушник, хліб, чаша з вином.

Гд. Шalom! Ми чули, що Ісус був у цьому домі вчора ввечері. Чи не могли б ви розповісти про те, що тут сталося?

Жінка. Шalom! Гостинно просимо! Учні Ісуса прийшли сюди в четвер. Це був воєстину чудовий вечір! Ісус попросив підготувати цю кімнату для пасхальної трапези. У нас, євреїв, є звичай — святкувати Пасху на згадку про наш вихід із Єгипту. Для пасхальної трапези готують м'ясо (пасхальне ягня), гіркі трави, прісний хліб і вино. Учні Христа — Яків та Іван — також тут. Попросимо їх розповісти подробиці цього вечора.

Жінка йде в інший бік кімнати і кличе учнів. Першим приходить Яків, за ним — Іван.

Яків. На цьому місці у нас була вечеря. Ось тут сидів Ісус. А ми, Його учні, сиділи навколо Нього. Іван сидів біля Ісуса.

Іван. Ми всі юти, коли Ісус устав і почав мити нам, Своїм учням, ноги.

Яків (з глибокою лоялью). Цим Він хотів навчити нас, як ми повинні служити людям.

Іван. Коли вечера наближалася до закінчення, Ісус узвів хліб, подякував, переломив і дав нам, кажучи: «Це Мое тіло, яке ламається за вас, робіть це на згадку про Мене». Потім Він взяв чашу і сказав: «Ця чаша є Новий Завіт у Мой крові, котра за вас проливається на відпущення гріхів».

Яків. Потім Ісус при всіх щось шепнув на вухо Юді, і той швидко вийшов з кімнати.

Іван. Ісус багато говорив нам. Він ніби прощався з нами. А потім Він сказав, що нас чекають страждання, але ми повинні вірити в Бога і вірити в Нього.

Яків. Потім Він пообіцяв послати нам Захисника — Духа Істини, котрий буде керувати нами.

Іван. Так... Ісус багато говорив і про інше, чого ми, на жаль, не розуміли. Вінці ми застівали пісню подяки і пішли на Оливну гору. Вже настала ніч.

Гд. У підніжжя гори розташований Гефсиманський сад. Сюди Ісус часто приходив з учнями молитися. Зараз і ми підемо туди.

Гефсиманія

Наочність: камінь, крила ангела, коліїки.

Гд. Шalom! Чи не могли б ви розповісти нам про те, що ви тут бачили?

Садівник. Я не міг заснути тієї ночі і пішов обійти ще раз сад. Раптом я почув голоси. Ісус разом із учнями йшов сюди. Я подумав, що вони, як завжди, ідуть сюди молитися, тому не хотів їм заважати. Господь попросив учнів помолитися, а Сам відійшов трохи далі і став молитися на одинці: «Отче! Пронеси повз Мене цю чашу... Але нехай не Моя воля буде, а Твоя». Він молився довго і благав учнів, щоб ті підтримали Його в молитві, але ті поснули...

Якою палкою і болючою була Його молитва! Мені здається, що я перестав дихати. Тé горе, яке мало чомусь наслутилося на Ісуса, почало тиснути і на мене. Він молився так,

як ніхто із людей ніколи не молився... Піт, який стікав з Його чола, став як краплинини крові, що капали на землю... Потім Ісус підійшов до учнів і розбудив їх... Пізніше я почув чісі кроки і побачив палаючі смолоскипи. До моого саду направлялися озброєні солдати і слуги первосвященика. Попереду них йшов Юда — один із учнів Христа. Юда, звичайно, знав місце знаходження Ісуса, підійшов до Нього і привітав Його зрадливим поцілунком. Потім озброєні солдати обступили Ісуса й арештували Його. Учні намагалися якось перешкодити, але Ісус їм заборонив. Тоді вони залишили свого Вчителя і порозбігалися, а солдати повели Ісуса.

Гд. Куди вони повели Його?

Садівник. Туди, до палацу первосвященика.

По дорозі до палацу

Пункт — двір Кайяфи, **наочність:** слово «ЗРАДА».

Гд. Первосвященик Кайяфа скликав тієї ночі раду, тому що через наближення свята Пасхи вони хотіли якомога швидше позбутися Ісуса. Його засудили на смерть. Ми йдемо зараз туди, в палац первосвященика...

Входять у двір і гідпродовжують далі розповідати.

Гд. Ти був на роботі, коли Ісуса Назарянина привели сюди?

Охоронець біля воріт. У цю ніч багато людей проходило через ці ворота. Убагатьох були якісь справи до Кайяфи. Цей учень Ісуса — Юда Іскаріот — теж приходив сюди пізно ввечері. А вже вночі привели арештованого Ісуса із Назарета. Згодом сюди прийшов Іван з якимось іншим учнем, і я прогустив їх у двір.

1 служитель первосвященика. Цього другого учня звали Петром, я вілізвав його говірку, хоча по розмові його можна було прийняти й за назарянина.

2 служитель первосвященика. Я теж вілізвав його. Я бачив його там, у саду, але він не признавався, що знає Ісуса.

Служителі разом (перебиваючи один одного). Він навіть поклявся, що не знає цього чоловіка. Хоча після цих слів він гірко заплакав, пригадуєш? Так, і швидко пішов геть.

Гд. А Ісус? Що було з Ним?

1 служитель первосвященика. Ісус... Глумилися з Нього, зневажали, ось що... Навіть згадувати не хочеться.

2 служитель первосвященика. Йому зав'язали очі і били в обличчя, насміхалися, говорили: «Відгадай, Ти ж у нас пророк, хто вдарив Тебе?» Ой, багато чого пережив цей Чоловік у дворі Кайяфи!..

Охоронець біля воріт. Уранці, на світанку, зв'язаного Ісуса повели до правителя Пилата, щоб стратити.

У палаці прокуратора Пилата

Наочність: терновий вінок, бич, корона, накидка царя і напис: «Що є істинна?»

— Помилуй, римлянин, Варавву, А Назорея — розіпни! Намісник на людей поглянув: «Чи з глузду з'їхали вони?»

— Сьогодні ж свято в вас велике, Дітей ведете в Божий храм... Чому ж в серцях бажання дике? Що злого заподіяв вам?

— Все ж, розіпни! — вони кричали. Пилат підняв до неба зір, Воно, як вогнище, палало, А натовп... Мов шалений звір.

— Як, розіпну? Він Агнець Божий! Готові небо покарати? Ісуса стратити не можу! — На розп'яття Його! — кричать.

— За Ним отарою ходили, Як вівці, вчора ще брели... Та божевільні що є сили Кричать: «Негайно розіпни!»

— Ну що ж, віддам Його на муки, Така є натовпу любов... І обмивав намісник руки, Під нігтями лишивши кров.

O. Васковська, переклад з російської Ірини Курченко

Гд. Тож Пилат, бажаючи догодити людям, відпустив їм Варавву, а Ісуса після бичування видав на розп'яття. Войни повели Його до середини двору і скликали весь підрозділ. Зодягли Його в багряницю, поклали Йому на голову сплетеного тернового вінка. Били Його по голові тростиною, плювали на Нього... А коли наглумилися з Нього, скинули з Нього багряницю і повели на розп'яття... Ми підемо Його слідами.

Звучить пісня «Via Dolorosa»

Голгофа

Наочність: молоток, цвяхи, мотузка, напис «Ісус Назарянин — Цар Юдейський».

Гд. (звертаяться до військового охоронця). Чи не могли б ми побачити воєначальника і розпитати його про Ісуса із Назарета?

Військовий начальник. Це трапилося під час мого чергування. Наш загін налічував сто воїнів. Нашим обов'язком було забезпечення порядку під час свята.

Але несподівано мене викликали до резиденції Пилата. Там мені наказали відвести на розп'яття трох чоловіків. Я чув, що один із них був жахливим розбійником, котрого недавно скопили, його звали Варавва. Але на мій великий подив Його не було серед цих трох. Пізніше я довідався про те, що Його помилували і звільнili.

Один із них, кого вели на Голгофу, був особливим. Він наче не помічав того зла, яке робили з Ним. Коли Він дивився на мене, в Його очах не було ненависті. Він дивився так, ніби дуже-дуже любив мене.

Здавалося, що це чуже зло змушує Його йти з хрестом, а не власний злочин. Він навіть упав під вагою хреста. І тоді якийсь чоловік поніс Його хрест замість Нього.

Дітям можна запропонувати, щоб вони спробували підняти мішок вагою в 50 кг, саме такою була вага хреста.

Там (локалізує в бік Голгофи) Його хрест був поставлений вертикально. Зверху на хресті висів напис, який свідчив про Його вину. Це було страшно. Адже раніше можна було прочитати: «Крадіжка. Вбивство. Обман». А тут було написано: «Ісус Назарянин — Цар Юдейський». Це значить, що

Він у Своєму житті не сків ніякого злочину... І коли Він висів на цьому хресті, то говорив лагідно. Він навіть просив Бога простити тих, хто Його розпинав, і мене теж...

До того ж, тут було дуже важко стояти. Спека, сонце палило несамовито, аж раптом настала повна темрява.

Звучить музика.

Потім я почув слова, звернені до Бога: «Отче, в руки Твої віддаю Дух Мій». І тоді стався великий землетрус. Цей момент був якимось знаменням. Я не міг робити нічого іншого, а тільки повторював, що Ісус із Назарета — Син Божий.

На екрані фрагмент з фільму «Ісус» (сцена розп'яття).

Гд. Ще в той вечір, перед самою суботою, прийшов Йосип Ариматейський та інші друзі Ісуса Христа, взяли тіло Його і поховали неподалік в саду, в печері, що була висічена в скелі.

Учей момент Марія тихо йде до могили.

— Це Марія Магдалина. Вона, звичайно, йде до могили. Підемо за нею.

У саду біля печери

Гд. Шalom, Маріє! Розкажи нам, що тут сталося?

Марія. У перший день тижня, рано-вранці, я прийшла сюди з Марією та Соломією. Ми принесли ароматної олії. Коли ми підійшли до скелі, то побачили, що хтось відвалив камінь від входу в печеру. Ми дуже здивувалися з цього. Коли увійшли всередину, то злякалися юнака в біlosніжному одязі, котрий сказав, що Ісус воскрес. І тіла Господнього дійсно не було там. Він наказав нам піти і розповісти Петру та іншим учням, що ми побачимо Ісуса в Галілії, як Він і обіцяв це нам ще до Своєї смерті.

Ми до кінця не розуміли, що все це може означати, бо були налякані та здивовані. Я залишилася одна біля гробу і почала думати, що, можливо, хтось забрав тіло Ісуса. Тоді якийсь Чоловік, підійшовши до мене, поцікавився, чого я плачу. Я відповіла Йому, а Він мені сказав: «Маріє! І тоді я відзнала Його. Це був Ісус! Я не вірила власним очам! Тепер я знаю, що Він справді воскрес!

Гд. (лідsumовуючий). Ми стали очевидцями подій двохчолітньої давності. Але все те, що трапилося тоді, стосується не лише історії, але і теперішнього часу. Бо Ісус по-мер за гріхи не лише тодішніх людей, але і за наші, жителів сьогодення. Адже завдяки Йому ми маємо право на життя.

Молитва.

Дякуємо вам за те, що ви пройшли разом з нами цей незвичайний шлях і бажаємо вам сьогодні примиритися з Богом, з радістю прийнявши Ісуса Христа в свої серця!

Живіть так, ніби Христос помер за нас вчора, воскрес сьогодні, а прийде завтра.
Мартін Лютер

ДИДАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

Радісне сприйняття життя

Павло все обертає на жарти. Але жарти його не смішні. Він володіє дивовижною здатністю пускати людям настій. Коли хто-небудь говорить: «Який чудовий захід сонця, правда ж?» — Павло відгукується: «Так, від забруднення навколо іншого середовища небо справді стає красивим. Шкода тільки, що ця краса віщує нам загибелю. Але оскільки краса милує око, то вмирати буде легше». Павло часто сміється, та сміх його навіває сум. Тим, хто поряд з ним, не хочеться сміятися. Не дивно, що люди намагаються обмінати його.

Питання для роздумів та обговорення:

1. Що, на вашу думку, примушує таких людей, як Павло, бачити все в похмурих барвах?
2. Як діє цинічний гумор Павла на інших людей?
3. Як вплине такий підхід хлопця до речей на його майбутнє життя? Висловіть вашу думку щодо цього.

Відповідь із позиції християнської етики: сприймайте життя в радісному світлі

Тому, хто налаштований занадто критично, живеться нелегко. І головна його біда, можливо, у відсутності в нього надії на краще. Він бачить тільки те, що відбувається цієї хвилини, і не вміє уявити собі, що справи підуть на краще. Проте християнство вчить, що надія, яка не підвіде, можлива для людини. Перш за все тому, що світ, в якому ми живемо зараз, не існує сам по собі, як це інколи здається. Він — під контролем Божим, і Бог від початку вічності має для цього світу Свій план. Ніщо у Всесвіті не може завадити виконанню цього плану. У людей, котрі в це вірять, нема підстав перебувати в полоні сьогоднішніх обставин. Навпаки, вони можуть бути впевненими в тому, що життя містить у собі більше, ніж це віддається Ім сьогодні.

Християнство запевняє нас і в тому, що людина здатна не лише уникати занадто критичного підходу до речей, а й розвивати в собі уміння ставитися до них з радістю, тобто погоджуватися, наприклад, що хтось або щось справді заслуговує на похвалу.

Ісус Христос часто стикався з обставинами, які Його засмучували. Однак це не примушувало Його бачити все в похмурих барвах, тому що Він мав надію. Куди б Ісус не приходив, Він проповідував і навчав — незважаючи на те, що навіть найближчі люди не розуміли Його (див. Мк. 8:21), а серед народу, який за Ним ішов, було немало й тих, котрі не вірили і навіть ненавиділи Його.

Одного разу, коли Ісус ішов до Єрусалима, щоб відсвяткувати там Пасху, натовп став стихійно вшановувати Його. Ви можете прочитати про це в Євангелії від Марка, 11:1–11. Коли Ісус в'їхдав до міста на молодому віслику, люди, що стояли обабіч дороги, устеляли Йому шлях своїм одягом. А ще вони кидали Йому під ноги пальмові гілки або махали ними і вигукували: «благословений, Хто йде у Господне Ім'я!»

Та були в цьому натовпі й такі, що зовсім не раділи. Релігійні вожді вважали Ісуса небезпечним і обурювалися, що народ ушановує Його замість того, щоб слухати їх. Ім здавалося, що Він принижує їх в очах народу. Прості люди робили правильно: Ісус не тільки не заслуговував зневаги до Себе, а й був гідний хвали. Бажаючи, щоб якнайбільше людей зрозуміли це, Він сказав, що якби народ і мовчав, зустрічаючи Його, то каміння б прославляло Його.

1. Чому деяким людям так важко хвалити інших?
2. Як, по-вашому, змінилося б життя, коли б люди, в своїй більшості, стали не критикувати, а хвалити одне одного?

Готовність покладатися на Бога

Наталя почуває себе нещасною. Вона постійно за щось переживає: або за те, що буде з сім'єю, якщо, при міром, тато з мамою загинуть в автомобільній катастрофі, або ж вона хвилюється через проблеми, які виникли в їхньому місті, або її мучить страх перед землетрусом. Пере живає вона й через події, що відбуваються в інших країнах, і навіть через погоду. І, звичайно, через те, що боїться захворіти на якесь серйозну хворобу. Є в Наталі й багато інших причин для хвилювання.

Найсумніше жоднakte, що речі, які так турбують Наталю, абсолютно від неї не залежать. Вона не може змінити погоду чи вплинути на розвиток політичних подій у світі. Так що від усіх своїх переживань дівчинка стає ще більш нещасною. Це наслідок її хвороївої уяви.

Питання для роздумів та обговорення:

1. Хотіли б ви познайомитися з Наталею? Чому?
2. Як хвилювання дівчинки впливають на її життя?
3. А як, на вашу думку, вони впливають на оточуючих?
4. Якби всі були такими, як Наталя, у що перетворилося б, наприклад, життя у вашому місті?

Віра полягає в тому, що ми віримо в те, чого не бачимо; а нагородою за віру стає можливість побачити те, у що ми віримо.
Аврелій Августин

Відповідь із позиції християнської етики: покладайтесь на Бога

Наталя під владна страху і почувається безпомічною, тому її постійно хвилюється. Почуття безпорадності оволоділо нею через те, що ніхто, як Її здається, не відповідає за справи у цьому світі. З людьми трапляється то одне, то інше лихо, і ніхто, як думає дівчинка, не має змоги пояснити чому? От і почуває вона себе ніби листок, підхоплений вітром. Вона боїться, бо не знає, що буде з нею наступної хвилини, і хто міг би перешкодити тому, щоб із нею не сталося чогось поганого.

Християнство вчить, що людині немає необхідності хвилюватися, якщо вона вірить у дії важливі істини:

1. Все на світі перебуває під Божим контролем;
2. Бог піклується про людей.

У першій фразі Євангелії від Марка Ісуса названо Сином Божим I, вивчаючи життя Ісуса, ми можемо дещо зrozуміти стосовно характеру Бога.

У 5-му розділі Євангелія від Марка ми читаємо про вражаючі чудеса, здійснені Христом. На початку цього розділу розповідається, як Він врятував чоловіка, вигнавши з нього цілий легіон бісів. Опісля чоловік заспокоївся і став нормальнюю людиною. В кінці розділу читаємо ще про два чуда, а саме про те, як Ісус зцілив жінку, яка 12 років хворіла на невиліковну недугу, а також про те, як Він повернув до життя померлу дівчинку. В усіх трьох випадках люди були безпомічні, вони не мали надії, страх володів ними. Але Христос повністю змінив їхні обставини, продемонструвавши те, що все перебуває під Його контролем і Він піклується про людей.

Звертаючись до Бога в молитві, люди засвідчують цим, що вірять у Його силу, вірять у Його турботу про них. Іноді, молячись, вони просто говорять Богові про свої почуття, іноді просять Його про допомогу чи дякують за те, що Він уже зробив для них. Так чи інакше, людина, яка звикла приходити до Бога в молитві, заспокоюється і поступово перестає бути недовірливою.

1. Що примушує вас непокoйтися?
2. Чи ви знаєте когось, хто не втрачає спокою навіть у важких обставинах? Учому, на вашу думку, причина такого стану речей?

Цілеспрямованість

Катя не важає себе дуже розумною. От старший брат, Денис, — інша справа: недарма він і в школі добре вчиться. А Катя останнім часом одержала кілька «трійок» і тепер переконана, що причина цього — її недостатній розум. «Чого хвилюватися, — міrkue вона про себе, — якщо нічого доброго у мене не виходить, навіть коли я щосили стараюся? Все одно стою на місці!»

У решті-решт дівчинка зненавиділа школу. Вона виконує домашні завдання, але тільки для того, щоб якось «переповзти» в наступний клас. «Ніколи мені не досягти чогось у житті», — сумно думає вона. Зневіра все тише проникає в серце Каті. Життя її починає втрачати сенс. Спочатку розчарування виникало тільки через невдачі в школі, тепер Катя втрачає інтерес і до інших речей. Нудне у Каті життя. І друзі помічають, як змінюється її характер. Каті здається, що вони дедалі частіше уникають її.

Питання для роздумів та обговорення

1. Чому Катя зневірилася?
2. Що б ви сказали Каті, аби полегшили її стан?
3. У Каті опустилися руки, і вона не хоче наполегливо працювати. Які наслідки може мати це для неї?
4. Що може змінитися, якщо Катя почне старанно працювати і вчитися?

Людина любить перераховувати свої біди, але не помічає радостей.

Федір Достоєвський

Відповідь із позиції християнської етики: будьте цілеспрямовані

Людині потрібна мета, заради якої варто жити. І якщо вона присвячує життя якісь важливі меті, то буде працювати і працювати наполегливо — заради її досягнення. Хай людині навіть доведеться виконувати задля цього найбруднішу роботу — і така робота може стати приемною, якщо вона потрібна для здійснення великого і чудового плану.

Знайомлячись з історією життя Ісуса Христа, ми переконуємося, що Він був саме таким невтомним працівником, і спонукала Його до дії велика мета. Перш ніж розпочати Своє служіння, Він був теслею. А в Євангелії від Марка, 1:32–34, ми читаємо, як Ісус зцілив людей, не маючи відпочинку, до повного виснаження. І учнів Своїх Він посилав на таке Ісаме служіння, давши їм для цього силу.

Але невтомна праця не зробила Христа багатим. Служіння не принесло Йому популярності серед людей, які мали владу. Власне, і на смерть Його засудили за те, що виконував це служіння. І багато хто з Його послідовників дивилися смерті у вічі, проте продовжували трудитися задля здійснення своєї мети — поширенням доброї звістки про Ісуса Христа. Завдяки їхній цілеспрямованості мільйони людей і в сьогоднішньому світі йдуть за Христом.

Ісус тяжко працював, тому що мав прекрасну мету. Він зізнав, у якому напрямку йде. Один мудрий чоловік якось сказав: «Люди, які не мають мети, не бачать того, що погодить, не мають стимулу до життя». Так, без цього життя появлене сенсу і схоже на життя тварин. Коли ж ми знаємо напрямок і маємо мету, то готові наполегливо трудитися, якби не було нам тяжко. І тоді ми не просто існуємо, як тварини, а живемо змістовним, цілеспрямованим життям.

1. Що допомагає вам знайти мету і напрямок житті?
2. Що хотіли б ви здійснити у вашому житті? Якби ви могли досягти своєї мети?

© 1993 by David C. Cook Foundation
Cook Communications Ministries,
4050 Lee Vance View, Colorado Springs,
Colorado 80918 U.S.A.

Рухомі тіні реальності Єюбові

За ці останні роки напевне усім довелося побачити фільм Мела Гібсона «Страсті». Можна по-різному реагувати на цей фільм, проте слід зазначити одне: автор досяг мети, яку ставив перед собою, — показав останні 12 годин життя Ісуса Христа.

Мимоволі згадуєш крилату фразу минулого століття: «Найважливішим для справи пролетаріату ми вважаємо мистецтво кіно». Адже одна справа — почуття або почитати про те, як усе було. Інша справа — побачити. Нехай навіть через гру кіноакторів, проте вдивитися у рухому картинку,

яка відтворює події тих далеких часів, що описані в Біблії.

Напевне не знали брати Люм'єр, який винахід вони почали популяризувати на бульварі Капуцинів. Проте саме завдяки цьому винаходу, після виходу фільму «Страсі» у 2004 р., зчинився величезний галас на цілій світ: євреї звинувачували Гібсона у прихованому антисемітизмі, кінокритики в один голос стверджували, що подібна стрічка приречена на провал у прокаті, а мусульманські країни закуповували фільм величезними партіями, щоби показати, якими «насправді» є їхні сусіди-євреї.

Власне, поговорімо про фільм.

Його автор — актор та режисер Мел Гібсон — є ревним католиком-традиціоналистом. Себто це такі католики, які настоюють на тому, що католицька меса повинна відправлятися лише латиною і не погоджуються із богослужіннями іншими мовами. Проте, це не завадило йому задумати грандіозний проект — зняти фільм про останні години життя нашого Спасителя на землі. І хоча всі стверджували, що це — надто великий експеримент, Гібсон пішов далі — усі актори у фільмі розмов-

ляють тими мовами, якими розмовляли їхні персонажі у реальному житті. Тобто, євреї промовляють арамейською, римляни — латиною. Навіть більше — спочатку не планувалось ніякого перекладу, тобто живезвучання біблійної історії. Та друзі вмовили автора зйті до рівня пересічних глядачів і дати знизу кардру титри, які допоможуть глибше зрозуміти зміст.

Власне, головна ідея фільму така ж, як і у Євангелії, — показати, що те життя, яке ми маємо зараз, яким насолоджуємося і дякуємо Богові за дар благодаті і миру на землі, має свою ціну. І цію цінною було життя Единородного Божого Сина.

І хоча фільм пройнятий іконічністю (багато моментів нагадують старовинні ікони), проте від того основне відчуття не змінюється — ти стаєш причасником чогось, непідвладного тобі. Спокуса диявола, що гротеско гладить старе немовля, коли знущається над Христом, підкреслює те, наскільки цей світ через гріхи віддався у руки падшого ангелатактой знущається над своїми жертвами. Помпезність священиків і їхня ницість контрастує із «благородною метою» винищенню скверни. Психічний розлад Юди після зради підкреслює слова Біблії, що відкидання Бога є найбільшим безумством. А плач матері — що жертва ніколи не буває непоміченою.

І все разом кричить про любов і серце Батька, коли Його слізоза падає із неба. Адже Він мусив терпіти, мовчати і відвернутися від Свого Єдиного Сина для того, щоби наши гріхи, наши беззаконня, гордощі, пижу йогоїзм, там, на вершині гори, ніс на Собі Його Син. А Він — люблячий Батько. Який завжди чув і приходив Синові на допомогу, тепер повинен був мовчати...

Ми можемо не погоджуватись із автором щодо художнього втілення

ляють тими мовами, якими розмовляли їхні персонажі у реальному житті. Тобто, євреї промовляють арамейською, римляни — латиною. Навіть більше — спочатку не планувалось ніякого перекладу, тобто живезвучання біблійної історії. Та друзі вмовили автора зйті до рівня пересічних глядачів і дати знизу кардру титри, які допоможуть глибше зрозуміти зміст.

Власне, головна ідея фільму така ж, як і у Євангелії, — показати, що те життя, яке ми маємо зараз, яким насолоджуємося і дякуємо Богові за дар благодаті і миру на землі, має свою ціну. І цію цінною було життя Единородного Божого Сина.

І хоча фільм пройнятий іконічністю (багато моментів нагадують старовинні ікони), проте від того основне відчуття не змінюється — ти стаєш причасником чогось, непідвладного тобі. Спокуса диявола, що гротеско гладить старе немовля, коли знущається над Христом, підкреслює те, наскільки цей світ через гріхи віддався у руки падшого ангелатактой знущається над своїми жертвами. Помпезність священиків і їхня ницість контрастує із «благородною метою» винищенню скверни. Психічний розлад Юди після зради підкреслює слова Біблії, що відкидання Бога є найбільшим безумством. А плач матері — що жертва ніколи не буває непоміченою.

І все разом кричить про любов і серце Батька, коли Його слізоза падає із неба. Адже Він мусив терпіти, мовчати і відвернутися від Свого Єдиного Сина для того, щоби наши гріхи, наши беззаконня, гордощі, пижу йогоїзм, там, на вершині гори, ніс на Собі Його Син. А Він — люблячий Батько. Який завжди чув і приходив Синові на допомогу, тепер повинен був мовчати...

Ми можемо не погоджуватись із автором щодо художнього втілення

Ісусе, Ти інший!

Ти заговорив Із блудницею, коли всі засудили її.
Ти подумав про митаря, коли всі обурювалися проти нього.
Ти покликав до Себе дітей, коли всі проганяли їх.
Ти простив Петра, коли він зрадив Тебе.
Ти оцінив жертву вдови, коли ніхто не помітив її.
Ти виганяв диявола тоді, коли інші потрапляли до нього на гачок.
Ти пообіцяв розбійнику рай, коли всі бажали йому пекла.
Ти покликав Павла слідувати за Тобою, коли всі боялися його як гонителя.
Ти врятувався втечею, коли Тебе хотіли зробити царем.
Ти зцілив хворих, коли усі відмовлялися від них.
Ти мовчав, коли в Тебе плювали, насміхалися і знущалися з Тебе.
Ти вмирав на хресті, коли всі святкували Пасху.
Ти взяв на Себе провину, коли всі вмивали руки.
Ти воскрес Із мертвих, коли усі думали, що це — кінець.
Ісусе! Я вдячний Тобі, що Ти є!

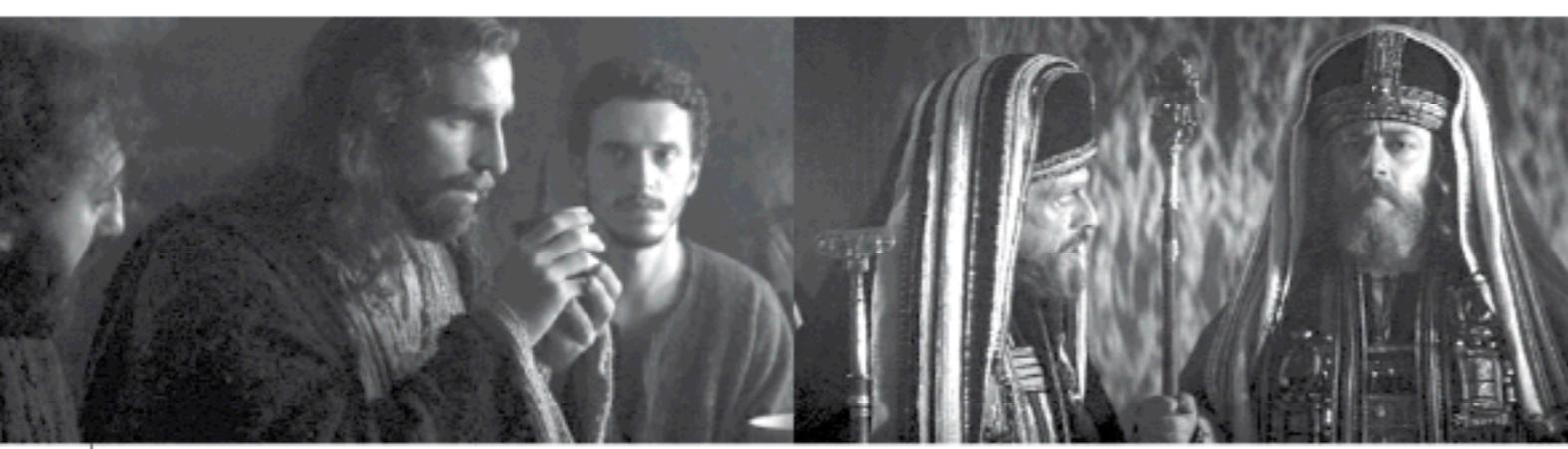
Своє творіння, що віддав Сина Свого на муки за мене! Бачачи таку любов, будь-яке серце затрігоче і розтане, і склиться перед цією невимовністю.

Особисто я після перегляду фільму йшов і плакав. Плакав від того, що раптом побачив і усвідомив, якою повинна бути любов до когось, щоби піти на все це...

Олег Блощук

Олег Блощук — пастор церкви «Скея», м. Рівне.
Закінчив Рівненський інститут культури (директор хору, викладач), Українську біблійну семінарію (магістр теології).
Координатор відділу молодіжного служіння МГО «Надія — людям». Одружений. Батько двох дітей.

Без Божої вакцинації ти не виживеш

Ким ми тільки не мріємо стати в дитинстві? У мене теж були свої мрії та вподобання. Певний час хотіла бути поваром-кондитером, як мама. Але все, що мене насправді приваблювало, так чи інакше було пов'язано з медичною. Пригадую, у мене була м'яка лялька, якій я робила уколи, вливачи в неї воду іграшковим шприцом. Та коли захворіла мама, я зіткнулася з медичною впритул. І дитячі ілюзії відразу розвіялися, боліче було спостерігати за байдужим, а то й недоброзичливим ставленням медперсоналу до тяжко хворих людей.

**Сутність гріха —
руйнувати життя
людини зсередини.
І результат — смерть.**

Одного разу я повернулася з лікарні особливо пригніченою. Почала плакати і молитися, а потім несподівано звернулася до Бога з проханням, щоб Він допоміг мені стати медпрацівником, і тоді перше, що я зроблю, — це принесу хворим усмішку, а не байдужість та грубість. Тоді ж я вирішила, що буду намагатися зробити все можливе, щоб жодна смертельна хворя людини не відчувала безнадії, що життя закінчується і це все, кінець.

Бог подарував мені можливість стати медсестрою, це був один з Його найкращих подарунків для мене. Я закінчила Дубнівський медичний коледж. Дуже вдачна викладачам, які дали нам саме ті знання, які необхідні в практичній роботі. І тепер, уже працюючи за фахом, намагається виконувати свою обіцянку перед Богом.

Зарах дуже багато розмов точиться навколо нових захворювань, небезпечних вірусів, загрозливих

епідемій. Як медик і християнка, хочу кілька слів про це сказати і провести паралель між хвороботворним вірусом і гріхом.

Вірус — це один із найдрібніших мікроорганізмів, що викликає інфекційне захворювання. Ось людина йде вулицею і навіть не уявляє, скільки вірусів «літає» навколо неї. Якби ми могли бачити мікросвіт, скільки всього нас оточує, наші нерви не витримали б, ми не змогли б нікуди ні сісти, ні стати. Звичайно, є корисні бактерії, які потрібні для людського організму, але віруси ніколи не були і не будуть чимось добрым. Для віrusу найголовніше — знайти живильне середовище. Найкращим місцем для нього є людський організм. Як тільки вірус туди потрапляє, він починає розмножуватися. Зазвичай одразу людина цього не відчуває. Вона може жити, як і раніше, хоча вже є носієм віrusу. Ось, наприклад, вірус ВІЛу можна носити до 10 років і навіть не здогадуватися про це. А коли в організмі людини починає щось відбуватися — наприклад, вона захворіла і почала лікуватися — вірус одразу дає про себе знати.

**Можна врятуватися
від гріха — якщо
звернутися до Бога,
зрозумівши, що ти
«хворий».**

Багато хто думає: страшна хвороба — це рак, туберкульоз, але не звертає уваги на «дрібні» хвороби — нежить, вухо заболіло. Та саме з маленькою дрібниці може початися тяжка хвороба. Отже, смерть може бути як від страшних хвороб, скажімо, раку, СНІДу, так і від незначних.

Так само гріх. Буває, людина вчинить гріх і навіть не помітить цього. Щось погане сказала комусь чи зробила, але не звернула на це уваги — та гріх уже зроблено! Спочатку один, потім другий, третій — і вони накопичуються. Дехто думає, що є гріхи маленькі, а є великі. Та насправді будь-який гріх є гріхом. Його сутність — руйнувати життя людини зсередини. І результат — смерть. Якщо людина не замислиться, що хвора, реально хвора, і не звернеться за допомогою до Того, Хто може її вилікувати, вона загине.

**Доки ще є надія, треба
звернутися до Бога,
щоб прийняти своєчасне
лікування від гріха.**

Найулюбленіше місце гріха — це серце людини. Нещодавно у нас була оголошена епідемія грипу, особливістю якого було те, що вірус обирає легені. А гріх живе в серці. І якщо там його залишити, серце починає «хворіти». Добре, якщо людина помітила, що захворіла. Ми чуємо про випадки, коли люди зверталися по медичну допомогу надто пізно і помирали. Якби звернулися на день чи два раніше, можна було б врятувати цю людину.

Можна врятуватися від гріха — якщо звернутися до Бога, зрозумівши, що ти «хворий».

Ще можна провести паралель між вірусом і первородним гріхом. Як вірус може передатися дитині від матері, так і первородний гріх передається кожній людині від грішних батьків. Так написано у Біблії. Ми дивимося на новонароджену дитинку і говоримо: «От янголятко!», але це народилася грізна людина, це народився маленький егоїст.

Адже з перших днів життя дитина вже починає маніпулювати батьками, вимагати, щоб було так, як хоче вона.

**Безгрішний і святий
Божий Син — Ісус
Христос — прийшов
на нашу заражену
планету, щоб померти
за нашеї гріхи.**

Як легковажно хтось може ставитися до попереджень про епідемію, так легковажно ставляться до Божого попередження, яке міститься у Його Слові — Біблії. Людині говорять: носи пов'язку, юх часник, дотримуйся гігієни. Є ті, хто приймає попередження, а є ті, що нехтують, не вірють у серйозність становища. Ситуація схожа на те, як реагують на Боже попередження. Мало хто замислюється про наслідки епідемії гріха. А це епідемія, яка забирає мільйони людей і не повертає їх до нормального життя. Відповідальність кожного — знати Божі попередження і реагувати на них.

Деякі люди говорять — це моя особиста справа: хочу — лікуюся, а хочу — ні. Я господар свого тіла. Чи ж не так і зі ставленням до гріховних вчинків? Хтось думає: ну то й що, я вживав нецензурну лексику. А поряд стоїть дитина. І цей дорослий не замислюється над тим, що в разумі дитини вже закарбувалося — я теж можу так говорити, оскільки ця людина при всіх так легко це сказала».

Це стосується будь-якого гріховного вчинку. Він «заражає» наших друзів, сім'ю. І наслідки цього можуть виявитися не завтра чи післязавтра, може, і через багато років, але вони обов'язково будуть.

Біблія описує вчинок Давида, царя Ізраїлю. Те, що він зробив (передлюб і вбивство), торкалося не тільки його, а вплинуло на все його оточення. У його злочини були втягнені люди, які про це не здогадувалися; він був покараний Богом смертю сина та майбутніми проблемами у його родині та державі.

На щастя, від епідемії гріха є надійні ліки і чудові профілактичні засоби. Найголовніше — це істини Божого Слова. Боже Слово — це й антибіотики, і вакцинація, і Божа інструкція, як одужати від гріха. Є лікарі, які призначають хворому багато всього, в тому числі і непотрібного, — це реальність, у якій ми живемо. Але Бог так не робить — Він не дає купу ліків «про вся випадок». Він дає дієві ліки, і їх обов'язково треба приймати. От уявіть, якби пацієнт абияк виконував рекомендації лікаря — коли прийме ліки, а коли й ні. Так і Бог — призначає лікування, і Він бачить, як людина ставиться до цього.

Не секрет, що лікарі можуть помилитися: і ставлячи діагноз, і лікуючи хворобу. Тому є ті, хто не довіряє лікарям. Так, лікар — людина. А Бог тебе створив. Він знає, скільки у тебе волосин на голові, як розташоване все у твоєму організмі. І нерозумно боятися перед Ним «роздягнутися». Хтось думає: «Ні, я краще сам якось позбавлюся від своїх гріхів, не піду з ними до Бога». Але ти не зможеш.

Христос прийшов на нашу «заражену» планету, щоб померти за нашеї гріхи, безгрішний і святий Божий Син. Він взяв на Себе нашу провину перед Богом. Тільки Він може очистити серце людини від гріха і спасти від за-

судження. Багато людей починають «самолікування», намагаючись добром справами заробити Боже Царство, думаючи, що це звільнить їх від «вірусу гріха». Вони не думають про живого Христа, про Його сутність, характер, Його вчинки, вони заціклені на обрядах, на зовнішньому. Так, ми чуємо про когось — займається самолікуванням, а на другий день його завезли на кладовище.

**Відповідальність
кожного — знати Божі
попередження
і реагувати на них.**

Христос — єдиний, Хто може вивести тебе з бруду гріха. Він не скаже тобі: «Йди звідси, не чхай на Мене, ти такий хворий». Ні, Він тебе прийме, приголубить, Він вислухає тебе. Він буде доглядати за тобою і ніколи не покине.

Я дуже вдячна, що колись Бог дав мені це зрозуміті. Адже я теж думала, що негрішна, а якщо і грізна, то зможу «вилікуватися» самотужки, побороти свої недоліки. Але як вірус з'дає організм, так і гріх — серце. І пояс ще є надія, треба звернутися до Бога, щоб прийняти своєчасне лікування від гріха.

Ірина Куцеля

Ірина Куцеля,
закінчила Дубнівський
медичний коледж,
працює медсестрою
у тубдиспансері
в с. Страшево
Сарненського р-ну.

Шукаємо відповіді у Біблії

На запитання, які молодь ставить про воскресіння, Біблія дає ясні відповіді

Чому смерть не змогла втримати Ісуса Христа?

Воскресіння Христа — вигадка чи факт? — це одне із запитань, яке викликає найбільше суперечок. Чи насправді Христос воскрес? І якщо так, то чому смерть не мала над Ним влади?

Протягом життя на землі Христос воскрешав не одну людину. Але чи були випадки в історії людства, щоб хтось сам устав із могили?.. Хто із релігійних вождів коли-небудь віддав сам себе на смерть за людей, а потім воскрес? Це зробив лише Ісус Христос. Смерть не змогла втримати Того, Хто прожив святе життя на землі, не вчинивши жодного гріха!

Воскресіння Ісуса Христа є найсильнішим і непохитним доказом того, що Він є Єдиний Істинний Бог, Який має владу над пеклом, смертю і дияволом. Немає подібних Йому. І Він один достойний того, щоб Йому вірити і поклонятися. «Та тепер Христос встав з мертвих, — перший з покійників» (1 Кор. 15:20).

«Ось Він Іде з хмарами! І побачить Його кожне око, і ті, що його прокололи, і голоситимуть за Ним усі племена землі. Я є Альфа і Омега, Початок і Кінець —каже Господь Бог — Хто є і Хто був, і Хто приходить, — Все-одержитель» (Обр. 1:7–8).

Ісус Христос — Вічний Бог, Який не має ні початку, ні кінця Своєму царюванню. Він усе створив і Йому все підкоряється, в тому числі і смерть. Він єдиний, Хто має владу над смертю, і Єдиний, над Ким смерть не має влади.

Чи правда, що всі люди воскреснуть?

Якщо Христос — Бог, і Він воскрес із мертвих, то що ж буде з людьми, які не мають влади над смертю? Іноді можна почути такі роздуми: «Як це всі люди воскреснуть — де ж вони всі розмістяться? Це ж скільки мільярдів людей було в історії людства!»

А чи знаєте ви, що життя кожній людині дає Бог? У Біблії, у 139 Псалмі, з 13 по 16 вірш, цар Давид записав такі слова: «Бо Ти вчинив нирки мої, Ти виткав мене в утробі матері моєї. І кості мої не сковалися від Тебе, я витканий у глибинах землі! Очі Твої бачили зародок мій. І до книги Твоєї записані всі члени мої та всі дні мої, призначенні мені, коли ще жодного з них не було».

Якщо ненароджена людина не може ніяк вплинути на факт свого народження, то логічно, що мертві людина ніяк не може вплинути на факт свого воскресіння. Це сфери, які підвладні тільки Богові.

Чи всі люди воскреснуть? Відповідь записана в Євангелії від Івана, 5:28–29, — це слова Ісуса Христа: «Не дивуйтесь цьому, бо надходить час, коли всі, що в мо-

гилах, почують Його голос; і вийдуть ті, що робили добро, у воскресіння життя, а ті, що робили зло, — у воскресіння суду».

Людей повинно хвилювати і цікавити питання не про те, яким чином вони воскреснуть, — це не людська справа. Воскресіння буде однозначно, тому що так сказав Бог. Життя на землі кожному із нас дане для вирішення важливішого питання: «де я буду після смерті?»

«І бачив я мертвих малих і великих, що стояли перед Богом. І розгорнулися книги, і розгорнулась інша книга, то книга життя. І суджено мертвих, як написано в книгах, за вчинками їхніми. І дало море мертвих, що в ньому, і смерть і ад дали мертвих, що в них, і суджено їх згідно з їхніми вчинками» (Обр. 20:12–13).

Чи обов'язково треба вірити, що Христос воскрес?

Свідками воскресіння Христа стали солдати, яким повеліли стерегти гробницю, де Він був похований, щоб учні не викрали Тіло. Коли з'явився ангел і відкотив каменя від гробу, солдати, побачивши це, з жахом і подивом розповіли про це начальнику. І тоді фарисеї підкупили солдатів, щоб ті розповісили неправду, ніби Христос не воскрес, а Його тіло викрали учні. Вони сподівалися, що на цьому все закінчиться.

Але, завдяки воскресінню Христа, Його послідовники продовжують передавати Його вчення вже 20 століть! Християнство живе і діє, тому що наш Учитель і Бог — живий.

Немає рівних чи подібних релігій до вчення Ісуса Христа. Він Один має владу прощати гріхи, змінювати серце і життя людини. Апостол Павло писав до коріннян такі слова: «Якщо нема воскресіння мертвих, то й Христос не воскрес. А якщо Христос не воскрес, тоді марна є проповідь наша, марна є віра ваша» (1 Кор. 15:13–14). Якщо вірити, що Христос помер, але не воскрес, це означає вірити марно.

Віра у воскресіння Христа — це суть християнського вчення. «Найперше я вам передав те, що й прийняв, що Христос, згідно з Писанням, помер за наші гріхи, і Він був похований, і третіого дня воскрес, згідно з Писанням...» (1 Кор. 15:3–4).

На запитання відповідала Любов Ткачик

Любов Ткачик — випускниця Рівненського біблійного коледжу «Слово благодаті». Працює в дитячому християнському клубі «Шлях доброти», м. Сарни.

Коши «біле»

горівнє «чорне»

У книзі Дії святих апостолів, 19:11–22, ми натрапляємо на розповідь про те, як у результаті проповіді апостола Павла багато жителів м. Ефеса, які займалися чародійством, зібрали і стали свої чаклунські книги. Це стало знаком їхнього навернення до Бога. Вартість знищених книг була дуже велика, але нічо не могло зупинити тих, хто відкрив своє серце Євангелії. Вони зрозуміли, що заняття чародійством — чаклування, магія — несумісні з Божими заповідями.

Чому чаклування є гріхом?

На початку своєї історії людство отримало Боже повеління: «...наповнююте землю, оволодійте нею...» (Бут. 1:28). Завданням і правом людини було мирне освоєння землі в згоді із Божою волею. Всупереч цьому повелінню прийшов сатана, вправний заколотник, і висунув свою головну спокусу: «...і станете аи, немов Боги, знаючи добро й зло» (Бут. 3:5).

Після гріхопадіння, все більше і більше втрачаючи знання про Єдиного Істинного Бога, люди збочили у язичество: почали поклонятися замість одного Єдиного великий кількості антропоморфних богів. Такі боги були більш доступними і зрозуміліми людіні — вони не надто пінвалися за прогріхи, з ними можна було домовитися, обманути, на них можна було навіть натиснути з метою отримання бажаних результатів.

Поняття «божества» спотворилось, і людина стала вимогливою до богів. Перенісши спосіб стосунків між людьми на світ богів, люди припустили, що є певні дії-ритуали, які обов'язково, уже в силу правильного їх здійснення, викличуть певні перестановки в світі духів, і це, в свою чергу, спричинить зміни у матеріальному світі. Потрібно було тільки правильно визнати ці ритуали — встановити їх точну відповідність бажаному результату. Так з'явилася магічна практика, притаманна в тій чи іншій формі язичницьким релігіям і в наш час.

Поняття про магію

Що ми розуміємо під словом «магія»? Відповідь на це запитання залежить від того, як до неї ставиться той, кого запитують. Для психолога, лікаря, фольклориста, філософа, окультиста, християнина тощо магія буде виглядати у різному світлі. Люди різко відрізняються у

своїх визначеннях, починаючи з того, що вважають магію нісенітніцею чи безглаздям, певним даром невідомого походження, нейтральною силою природи, яка може використовуватися на добро чи зло, системою традиційних ідей та звичаїв, і закінчуючи згубною прихильністю до неї.

Магія (гр. *magia*, лат. *magia* — чаклунство) — сукупність уявлень і обрядів, в основу яких покладено віру в таємничі сили, за допомогою яких шляхом певних символічних дій можна здійснювати вплив на людей, предметний світ чи хід подій.

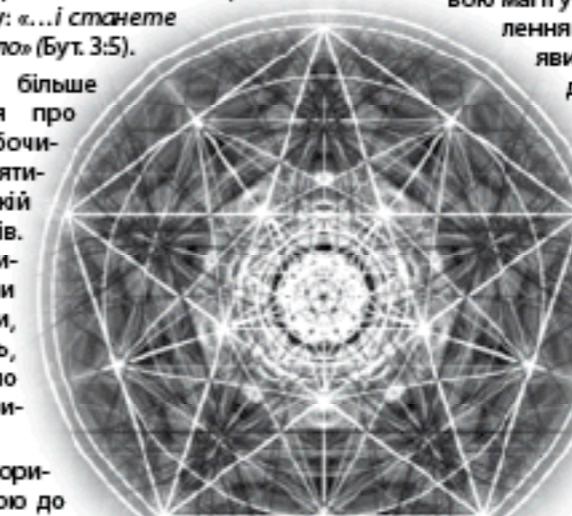
Інколи магію визначають як віру в можливість впливу на довкілля через фетиши, духів і чаклунські дії. заклини, жертвоприношення, табу, ритуальний танок тощо.

Магія з'явилася ще у найдавніших культурах. Основою магії у давнину були (частково і зараз є) уявлення про загальний зв'язок усіх речей і явищ природи, зокрема, про зв'язок людини з її іменем, про можливість впливати на ціле через його частину, на людину або тварину — через зображення, направляти хід розвитку подій, заздалегідь імітуючи їх.

Магічне мислення у своїй основі має два принципи: гомеопатичний — подібне творить подібне, або наслідок схожий на свою причину; контагіозний — речі, які хоч раз торкнулися, проводжують взаємодія на відстані й після припинення безпосереднього контакту. Звідси й своєрідний імператив магічних операцій — «частинами замість цілого». Волосся, крагля крові, зрізані нігти, будь-який предмет одягу заміщують у магічному ритуалі ціле — саму людину. Частинами (замість цілого) «виганяється» з тіла неміч. Так само частинами «навіюється на людину» або «виводиться з неї» любовна жага. Навіть сама хвороба ніби ділиться на частини — окремі її симптоми.

Виконавцями магічних обрядів зазвичай були особливі люди — захарі, чаклуни, шамани. Їм приписувалася особлива здатність спілкуватися з надприродними силами, впливати на них за своїм бажанням, подорожуючи в потойбічний світ.

Магія передбачає символічний спосіб дій: чаклун не безпосередньо, а опосередковано прагне досягти певного результату. По суті, це вплив-дія за аналогією. Топтися віск — тане від кохання серце. Згорає зрізане волосся — гинуть в очисному вогні хвороба і неміч тощо.

Різновиди магічних дій

Залежно від змісту ранніх релігійних вірувань магію поділяють на фетишистську, тотемістичну та анімістичну.

Магічні дії можуть бути різноманітними. Це — мисливські танці, обряди, заклинання, певні маніпуляції тощо.

У функціональному відношенні (за метою та цілями впливу) магія буває:

- мисливська, аграрна, промислова, військова, метеорологічна;
- магія зцілення та наведення хвороб (змови, шепотіння) — складає до цього часу один з розділів народної медицини;
- магія кохання та ненависті (причарування, приворотні зілля);
- магія переслідування та захисту;
- магія наведення чарта їх руйнування.

Магію поділяють також на приватну і громадську. Перша складається з магічних обрядів і замовлянь, спрямованих на викликання корисного чи шкідливого для окремої особи, а друга, відповідно, — для всієї громади.

Елементи магії є в сучасних світових релігіях. Вона та-кож існує як самостійний релігійний феномен. Серед сучасних видів магії найбільше відомі:

Ритуальна магія — набір обрядів, магічних інструментів і так званих «слів сил», за допомогою яких маг намагається встановити контакт із надприродними сущностями, панувати над ними або просити про допомогу і сприяння.

Магія замовляння — ритуали, основані на силі слів, фраз і речень, які називаються замовляннями.

Чорна магія — магія, яка працює з темними силами і завдає шкоди людині.

Магія вуду — магія, що ґрунтуються на роботі з духами вуду. Африканська магія, яка разом із привезеними рабами розповсюдилаась у Латинській Америці. Для збереження своїх традицій була завуальована під християнську релігію і мала християнські маски.

Біла магія — магія, спрямована на «допомогу» людині, яка працює зі «світлими силами». З'явилася на противагу чорній магії. Раніше чіткого поділу магії на чорну та білу не існувало.

Магія стихій (елементалістика) — у Західному світі має чотири напрямки — вода, вогонь, повітря і земля. Кожний розділ ґрунтуються на роботі із енергією даної стихії. На Сході має місце інше виділення елементів — вода, дерево, земля, вогонь, метал.

Рунічна магія — використання рунічних символів та заклинань.

Некромагія — спілкування з мертвими, робота з мертвою енергетикою, викликання демонів.

Вікка і друїдизм — магія, основана на поклонінні чоловічому і жіночому началам, тісно пов'язана з природою.

Магія — повстання проти Бога

У секуляризованому суспільстві віра в магію інколи заступає більш розвинені релігійні уявлення. Однією з причин цього можна назвати те, що магія відповідає **найархаїчнішим** шарам свідомості й підсвідомості людини, які часто розкриваються у кризових умовах сучасного світу.

Фетишизм — (фр. Fetishe — талісман, амулет) — віра в те, що окрім предметів мають надзвичайні якості, та відповідне їх пошанування. Форма найдавніших вірувань, у яких предмети неживої природи (каміння, кістки, пір'я тощо), а згодом і виготовлені людиною речі наділялися «чуттєво-надчуттєвими» якостями: здатністю зцілювати, запобігати хворобам, охороняти від ворогів, допомагати на полюванні тощо. Такі речі ще мають назву амулетів (талісманів).

Тотемізм — уявлення або віра в існування «чуттєво-надчуттєвих» кровних (родинних) зв'язків між певною групою людей (родом, племенем) і певним видом тварин, рослин чи явищем природи.

Анімізм — пов'язаний із вірою в існування душника людини — її душі. Анімістичні уявлення пройшли еволюційний шлях від віри в духів природного порядку й «чуттєво-надчуттєву» душу до вірувань у богів, підпорядкованих їм духів та душу, які мають духовно-субстанційну форму.

Марія є повною протилежністю Божій заповіді, оскільки виявляє голод і спрагу до пізнання і влади наперекір Божій волі. Опинившись віч-на-віч зі спокусою, людство стояло на перехресті доріг. Потрібно було прийняти рішення: добровільне підкорення Богові чи повстання проти Його законів і настанов, викликане бажанням влади і прагненням до пізнання.

Цей вибір постає перед нами і сьогодні: або ми стаємо на відкритий Богом шлях спасіння, або піднімаємо бунт, намагаючись керувати створеним світом у непростимій опозиції до Творця.

Від самого початку магія була і залишається заколотом. І в світлі фактів із Святого Писання говорити про якісні невинні сили природи і нейтральні застосування — просто злочин людини супроти Бога.

Святе Письмо забороняє пошуку «таемних знань»: «Коли будеш входити до краю, що дає тобі Господь, Бог твій, то не навчишся чинити такого, як гідота цих народів. Нехай не знайдеться між тобою таємний, хто переводить свого сина чи дочку свою через огонь, хто ворожить ворожбу, хто ворожить похмара, і хто ворожить по птахах, і хто чарівник, і хто чорнокнижник, і хто викликає духа померлого та духа віщого, і хто питаете померліх. Бо гідота для Господа кожен, хто чинить таємні, і через таємні гідоти Господь, Бог твій, виганяє їх перед тобою» (Плат. Зак. 18:9-12).

Отож, у Старому Завіті закон Мойсея забороняє довіряти чаклунським «знаменням» та «чудесам». Але яка ж їх природа? Чи мають якусь реальну силу магічні чарі?

«Ідол у світі ніщо»

Зв'язок із сатанинськими силами у вигляді чаклунства, ворожіння, заклинань чи замовлянь існує з давніх часів, і заперечувати його — все одно, що заперечувати існування самого диявола.

Але їх негативний вплив на нас можливий тільки по-послужному. Божим і завжди має цілком конкретну ціль — укріплення людини у вірі й усвідомлення людиною того, що тільки Господь — наш єдиний Заступник.

Коли чаклун входить у контакт із падшими духами, бісами, — він намагається вплинути на них, щоб із їхньою допомогою вчинити якусі дію, але, насправді, він сам стає знаряддям бісів. Таким чином, щоб зрозуміти, що може, а чого не може чаклун, потрібно чітко визначити можливості бісівських духів — раб не може володіти більшою владою, ніж його господар.

Зі Святого Писання ми знаємо, що диявол і його служителі не мають влади над волею людини, вони можуть лише намагатись обманути її, спокусити, але в жодному разі не примусити діяти за своїм бажанням.

Ніщо і ніхто людині не наскодить, якщо сама людина собі не наскодить, тобто не відпаде від Бога через порушення Його святих заповідей. Тільки нерозкаяний грішник доступний дияволу, і то тільки тому, що воля такої людини вже схилилась до гріха. Отже, якщо господарі чаклуна — біси — не володіють такою владою, то, значить, і сам чаклун не має її.

Слово Боже підтверджує нашу впевненість — там, де чародійство згадується як тяжкий гріх, ні слова не говориться про те, що воно може наскодити кому-небудь, окрім самого чаклуна. Ми не знаходимо на сторінках Старого Завіту прикладів влади магів і язичницьких жерців над Ізраїлем. У Новому Завіті ясно звучать слова ап. Павла, що «...ідол у світі ніщо...» (1 Кор. 8:4).

Якщо навіть ідол ніщо, то що значать «намовлені» речі і приворотні зілля?

Але ми повинні чітко розуміти, що ладії духи отримують владу над душами тих, хто до них свідомо звертається.

Білої (доброї) магії не існує

Виникає ще одне питання. А чи може чаклун принести користь?

Це питання досить актуальне, бо в потоці реклами на нас постійно звалиються пропозиції різноманітних знахарів, цілителів, більш магів зняти пристріт чи вроки, змінити долю чи карму, позбавити від різних шкідливих звичок і, взагалі, зробити наше життя щасливим.

Потрібно зауважити, що механізм спроб вплинути на людину залишається таким же — змінюється лише ціль: чаклун намагається здійснити певний позитивний результат тими ж бісівськими методами, через тих же духів.

Чи можуть вони зробити щось добре? Ні, бо це суперечить самій їхній природі, як говорить Писання: «Не може родити добро дерево плоду лихого, ани дерево зло плодів добрих родить» (Мт. 7:18).

Але може є «добрі» духи, які за величчю чаклуна звершують добре діло?

Є ангели, які підкоряються тільки Богові, а є біси, які Богу протидіють. Але «вільних» добрих духів, які з якихось альтруїстських міркувань готові підкоритися чаклуну, не існує.

Отож, будь-який чаклун, знахар, маг, які б хороши цілі він не переслідував, взаємодіє тільки із ворожими духами, а, значить, будь-які його дії, незалежно від цілі, принесуть лише шкоду.

Людина, яка звертається до чаклуна заради «благих» цілей, грішить так само, як і та, яка звертається по допомозі в недобрий справі.

Така людина, по-перше, свідчить про своє маловір'я, оськільки, звертаючись до чаклуна, показує сумнів у Божій

всемогутності, а по-друге, виявляє свою гордінню, незгоду з Божим промислом стосовно себе або своїх рідних. Нарешті, небезпека спокуси тут ще більша, бо ціль, зовнішньо блага, заважає побачити згубність засобів, якими вона досягається. Цьому маскуванню сприяє і християнський антураж, який оточує багатьох «цілителів»: хрести, ікони, красіві слова про Бога...

Ця ситуація знайома багатьом із нас: людина купує підроблений і неякісний товар, на якому пришлі етикетки поважної і відомої фірми. У випадку чого — усі неприємності випадуть на її долю, а фальсифікатор залишиться у тіні. Так і тут: вдається задовольнити запит клієнта — добре, а не вийде — негативне ставлення дістанеться церкві, у тіні якої намагається діяти «помічник».

Отож, чи може чаклун принести користь? Ошуканий сам і ошукуючи інших, він забуває про те, якою буде його участь: «...і чарівникам, і ідолянам, і всім неправдомовцям, — їхня частина в озері, що горить вогнем та сіркою, — а це друга смерть!» (Обр. 21:8).

Не остраху й ненависті, а широго співчуття варта така людина.

Лише Бог спасає й оберігає

Потрібно сказати, що гріх чаклунства може входити в церкву, коли суть свого християнського життя людина вбачає у пасивній протидії нечистій силі, а не в унікальній можливості звершити покаяння, отримати від Бога звільнення від гріха і прилучитися до Христа. Таких людей чимало, і їх неважко відіznати: вони приходять у храм як в аптеку, щоб отримати новий засіб — святу воду для кроплення конфліктної судівки, ладан для покращення сімейних стосунків, пояс зі словами 90-го псалма, який має автоматично уберегти від впливу чаклунів... Це також віра у чаклунство, в його дієвість. Такі люди не пам'ятають про те, що нас оберігає Сам Бог через нашу віру, не пам'ятають, що спасає не псалом, що його диявол цілком спокійно цитував, спокушуючи Христа у пустелі, а віра, що Бог виконає те, про що у псалмі говориться, тобто захистить усіх, хто довірив Йому своє життя.

Спасає й оберігає нас тільки Бог — це нам необхідно пам'ятати і ніколи не приписувати освячуючої і оберігаючої сили нікому і нічому, окрім Бога. Який дає життя і охороняє все існуюче.

Якщо ми будемо так чинити, то будемо як ті ефеські християни, які розсудливо залишили служіння творінню замість Творця, і будемо служити благому і премудрому Богові, а не своїм пристрастям і гріховним пожадливостям, задовольнити які нам не допоможе ніяка магія.

Наталія Зайчук

Наталія Зайчук, 1968 р.н.
Закінчила Рівненський
державний інститут
культури, бібліотечно-
бібліографічний факультет.
Заміжня, має двох дітей.

ІН'ЄКЦІЯ ВІД БОЛЮ

Як зараз пам'ятаю той момент. Ми святкували день народження моєї сестри. Накрили стіл у садку і в прохолоді літнього вечора спокійно розмовляли. Раптом розчинилося вікно, і брат, який вдома дивився теленовини, повідомив про те, що один із політиків підписав коаліційну угоду зі своїми опонентами. Я не знаю, як хто сприйняв цю звістку, але в нашому домі свято закінчилося, і зовсім не через те, що ми були затятими прихильниками якоїсь партії. Але через те, що черговий раз так яскраво виявилася зіпсуттєсть людського серця. До кінця вечора ми сиділи мовчаки, ні кому не хотілося озвучувати свої думки. А наступного ранку, перегортаючи новини в інтернеті, я читала заголовки: «Учинок Юди», «Скільки коштує зрада», «Знову зрадили...» — і думала, що у цьому світі все хитке і ненадійне. І знову було боліче до сліз...

Обманюють політики, зраджують чоловіки, залишають дружини, відвертаються друзі, кидають батьки, нехтують кохані... Так чи інакше ми зустрічамося зі зрадою. І щоразу, стискаючи скроні, заспокоюємо себе: «Навіть Христа зрадили», але навряд чи ця думка втішає й додає оптимізму. Зрада паралізує нас, як тоді учнів у Гефсиманському саду. Аж ніяк не Юду вони очікували побачити на чолі групи захоплення. Не того, з ким ділили хліб і воду, зносили негоду й паличу спеку, раділи зціленням і звільненням від демонів. Те, що ви з людиною близько знайомі й багато пережили разом, на жаль, не може застрахувати від зради...

Що ж робити, коли на порозі вашого будинку з'являється зрадник, як упоратися із гнівом, образом й болем? Де знайти ту ін'єкцію від болю, що повернула б нас до життя?

Знаю, важко тобі, дружище. Смерть підступна забрала кохану, і в душі — сизий дим попелища, і на серці — глибока рана.

Тільки знаєш, найглибша рана, Від якої ні ліку, ні ради, Коли залишає кохана — бо страшніша від смерті зрада.

Я не знаю, хто написав ці, словені болю, рядки. Можливо, ти переживав щось подібне і, прочитавши цей вірш, відчув, що колишні рани знову знили. Знову клубок підкотився до горла, і ти знову намагаєшся перевонати себе, що все буде добре... Ти впевнений, що самолікуванням досягнеш повного зцілення? Незаважди щільно стиснуті зуби і до посиніння зчеплені пальці — діючі ліки.

Дозволь відвести тебе до Нью-го. Дай руку. Чуєш, трясеться земля? Бліскавки одна за одною розтинають небо, а злива... Ти коли-небудь бачив таку зливу? Це плаче Бог. Його сльози прозорими краплями таращать у твоє вікно. І знаєш чому? Його теж зрадили...

«І було мені слово Господнє, говорячи: Як відпустить хто жінку свою, й вона піде від нього, та стане за жінку для іншого чоловіка, чи вернеться ще він до неї? Чи ж не стане зовсім обеззеченюю оця жінка? Ти ж перелюб чинила з коханцями багатьма, і тобі повернеться до Мене?» говорить Господь... І Я був подумав: як поставлю тебе Я посеред синів і дам тобі край пожаданий, найкращу спадщину народів! Я думав: ви будете звати Мене: Мій Отче, і не відвернетесь від Мене. Справді, як зраджує жінка свого чоловіка, так ви Мене зрадили, дому Ізраїл! каже Господь» (Ер. 3:1, 19–20). Упізнаєте? Теж були клятви у вірності, слова любові, медовий

місяць, а потім зрада за зрадою... Він знає, що ти відчуваєш, тому що Він переживає це із часів Едемського саду й донині. Скільки обіцянок ми повторювали, звертаючись до небес. «Зціли, Господи, і я буду Тобі служити». Але вставши на ноги, забували про свої обіцянки. «Дай мені, Господи, таку суму і я пожертвую тобі сті-і-і-льки!», «Помилуй, Господи, і я більше ніколи не зроблю цього...!» Але одержавши те, що просили, не виконували своєї частини угоди. Можна наводити ще чимало невиконаних обіцянок, але при цьому ми не називаемо себе зрадниками...

А Він? Що відчуває Він? Згадай, що відчував ти... Саме про це Він і говорить у вищенаведених віршах. Будь-яка зрада з нашого боку стосовно Нього рівноцінна подружній зраді. Тому вам є про що поговорити. Він знає, що ти відчуваєш! Ти відчуваєш себе розбитим, знесиленим, тобі не хочеться жити? Страх тисне тебе. Ти не можеш більше ні кому вірити. Прислухайся, Він говорить: «Не бійся, з тобою бо Я, і не озирайсь, бо Я Бог твій! Зміцню Я тебе, і тобі поможу, і правицею правди Своєї тебе Я підтримаю» (Іс. 41:10). Поговори з Ним! Розкажи про свій біль, і Він підтримає тебе рукою правди. Я думаю, варто вхопитися за цю руку! Адже ти так втомився від неправди...

Тебе залишили батьки? Відмовилися? Кинули? Ти чув ці жорстокі слова: «Ти мені більше не син» або «У мене більше немає дочки»? А потімти «прогризає» собі дорогу в житті й витратив усі сили, щоб забути ті жахливі слова... Не варто ставити хрест на минулому! Не тому, що його можна змінити, або тих, які зрадили, можна віправити. Справа не в них. До тебе Бог, Небесний Батько, простягає руки й говорить: «Чи ж жінка забуде своє немовля, щоб не пожаліти ти сина

утроби своєї? Та коли б вони позабували, то Я незабуду про тебе!» (Іс. 49:15). Насправді Він — твій Батько! Він знає твоє ім'я... і знаєш чому? Тому що Він його вибрал для тебе (Іс. 43:1) Господь хоче зцілити твоє зранене серце й пригорнути тебе. Відмовилися чи забули земні батьки? Але Батько Небесний — ніколи!!! Почекай прекрасну музику надії! Чуєш? Бог не забуде НІКОЛИ! Ти не сирота! І знаю: ніколи не будеш!

Другі відвернулися? Таке трапляється у житті... Ти перегортаєш свій фотоальбом і не можеш повірити, що колись ви були близькими. Ти ковтаєш сльози й шепочеш: «Невже це правда?» Залишили в найважчий момент життя. Відійшли вбік, коли так потрібна була підтримка!

...Ти давно гуляєш у саду, вдихаючи свіже вечірнє повітря? Так? Тоді ввійди до саду, що дрімає у мороці ночі. Темні силуети дерев, легенький шелест листя, теплий вітерець... Романтично-таемничий Гефсиманський сад. Для Ісуса він виявився місцем зради. Саме тут друзі залишили Його. Він молився й мучився, просив їх побути поруч, а вони стали. Йому заламали руки, а від вони втекли. Три роки дружби, три роки пліч-о-пліч й усе розлетілося в мить. Він жив для них, навчав, молився про них, називав друзями, але в цей момент кожний рятував свою шкуру. Тепер ти знаєш, чому Він розуміє, що ти відчуваєш! Більше того: «Бо в чому був Сам постраждав, випробуваний, у тому Він може й випробуванням помогти!» (Евр. 2:18). Чуєш — Бог хоче і МОЖЕ тобі допомогти! Дозволи Йому зробити ін'єкцію від болю. Розтисни кулаки і відпусти те, що ти не можеш нести самотужки.

Не знаю, можливо вас небагато, можливо, одиниці, але знаю — ви є. Ти, хто болісно переживає зраду з боку політиків. Я сама така. Несправедливість влади, брехливі заяві, мінливий суд, що виправдовує злочинців і карає безневинних, — все це не вперше.

«Аж доки я, Господи, кликати буду, а Ти не почуєш? До тебе я кличу: Насильство! Та Ти не спасаєш! Для чого неправість мені Ти показуєш та позираєш на муку? А переді мною грабіж та насильство, і суперечка стається, і носиться сварка. Тому

занадто пречисті, щоб міг Ти дивитись на зло, і на насильство дивитись не можеш» (Ав. 1:13); «Перед очима Твоїми не втримаються гультяї, всіх злочинців ненавидиш Ти. Погубиши Ти неправомовців, кровожерну й підступну людину обридити Господь» (Пс. 56:7). Бог на місці й Він розбереться з тими, хто так чинить, а для нас Бог — порятунок і сила!!! Його не купиш за гроши й не залякаєш! Нехай це надихне тебе!

Можливо, сьогодні ти страждаєш від якоїсь іншої зради? Не впадай у відчай! Є ін'єкція й від твоого болю, «бо ми маємо не такого Первосященика, що не міг би співчувати слабостям нашим, але випробуваного в усьому, подібно до нас, окрім гріха» (Евр. 4:15). «В усьому — зверни увагу на ці два прості слова! Немає такого переживання, якого Господь не зрозумів би. Дзвони в «Божій швидку» і проси про допомогу. І повір, там, на відміну від земної медицини, завжди допоможуть і тільки за «Спасибі!». У Нього завжди знайдеться ін'єкція від твоого болю!

Наталія Дубовик

Наталія Дубовик народилася і живе в Харкові. Закінчила Київську богословську семінарію за спеціальністю викладач біблійних дисциплін. Адміністратор проекту «Впровадження християнської етики в навчальних закладах Харкова і Харківської області».

Життя, не прожите марно

Жив собі Художник. Він був незвичайним художником, бо всі його картини мали незвичайну особливість. Все зображене на них здавалося дійсністю: сонце по-справжньому випромінювало світло і тепло, квіти розповідювали свої аромат, а птахи щебетали на різні голоси. І в цьому не було нічого дивного, адже Художник не тільки мав талант від Бога, а ще й володів особливими небесними фарбами.

Якось дружина художника подарувала йому дуже гарний пензель з тоненьким лакованим патичком, ніжною шовковистою щетинкою і срібним обідком навколо неї.

Пензель, опинившись у великуму глиняному кухлі поруч з іншими пензлями Художника, озирнувся, оцінив своїх сусідів і відразу ж зрозумів, що він особливий і годиться лише для дуже делікатної роботи.

Непомітно сплив час. У майстерні Художника завжди кипіла робота. Пензель зі срібним обідком постійно думав про своє високе призначення із жахом спостерігав за тим, що відбувається з іншими пензлями. Вони старіли просто на очах. Від постійної роботи щетинки ставали ламкими, випадали, а в дерев'яні палички настільки повідалася фарба, що дружина Художника, як не намагалася, не могла їх відмити. Пензель зі срібним обідком аж ніяк не бажав собі такої долі.

З роками картини Художника стали відомими на весь світ, а його ім'я набуло гучної слави. Проте сам він вважав, що хоч дожив до сивого волосся, та найголовнішою картини в своєму житті так і не намалював. Художник давно мріяв створити полотно, яке не просто даруватиме радість і насолоду для душі, а торкатиметься самого серця людини, торкатиметься настільки глибоко, щоб повністю змінити його. Як митець з тонким і вразливим сприйняттям, він завжди дивувався, як може в людському серці поруч з прекрасним співіснувати стільки потворності: зла, ненависті, гордощів, заздрості і жорстокості.

Одного разу, роздумуючи над протиріччями людського серця, Художник подумав полинув у далекі часи створення світу, коли скрізь панували гармонія і любов.

— Я знаю! Тепер я знаю, що маю намалювати! І це буде найголовніша картина в моєму житті, — радісно і сквільно повідомив Художник своїй дружині.

І розпочалися довгі дні та ночі натхненої праці.

Ось сад з дивовижними деревами. Гілля все вкрите плодами і аж хилиться додолу. Трава оксамитовим килимом м'яко стелиться поміж деревами, вкриває галявину, а на ній — квіти небаченої краси: білі, жовті, червоні, рожеві. Небо чисте і прозоре, і весь сад наповнений сяйвом, яскравим за сонячне світло, — сяйвом Божої присутності.

Ось в центрі полотна — молодий чоловік. Стрункий, сильний, з поглядом спокійним, словненим віри. Це — Адам. Поруч — жінка, дружина його, Єва. Золотаве волосся струменить по тонкому стану, і вся вона — це Ніність і Краса. А поміж чоловіком і жінкою ... біла пляма. Чомусь Художник довго не наважувався заповнити її. Та ось, нарешті, він торкнувся пензлем полотна і на місці плями з'явилось дерево з плодами, що так і вабили до себе, — дерево пізнання добра і зла.

Останній мазок, — і картина райського саду завершена. І в ту ж мить, як завжди, ніби хтось невидимий вдихнув життя у полотно, і все на ньому стрепенулося і ожило: зашелестіло листя на деревах, зашебетали птахи, захурхали над квітами метелики і бджоли, спиваючи солод-

ку росу, задзюрчала річка, захлюпотіли маленькі грайливі рибки, виринаючи з води.

Та раптом Художник помітив, як на вустах Єви спалахнула і заграла лукава посмішка, а її рука потягнулася до забороненого плоду.

— Hi! Hi! Тільки не це! — прожогом кинувся Художник до полотна, вирвав його з підрамки і кинув у вогонь. За якусь мить від картини райського саду залишилась лише пригорща попелу...

Відтоді, як це сталося, Художник зовсім перестав малювати. Він з болем помічав, як марніла від безнадії і смутку його дружина, та нічого не міг вдіяти, відчуваючи в своїй душі лише порожнечу.

Якось дружина не втрималась:

— Скажи мені, невже ніяк не можна цього віправити? Невже ніколи до нас не повернеться втрачений рай? Невже наші серця ніколи не відчують, що таке справжні любов?

— Така можливість є, та що можу зробити я? — розвів руками Художник.

— Якщо це так, ти маєш розповісти, щоб зрозуміли всі.

— Тепер це просто неможливо, — зіткнув Художник, — адже мої небесні фарби закінчились і лишилася тільки чорна...

— Нехай тільки чорна! Це неважливо! Важливо те, що ти хочеш сказати, — сквільовано наполягала дружина.

— Та й пензлі мої всі стерлися, — знову спробував заперечити Художник.

— Ти забув про мене! — раптом вигукнув пензель зі срібним обідком, якому давно набридло мріяти про своє високе призначення, скінчочи у глиняному кухлі, і який ладний був тепер до будь-якої найзапеклішої роботи.

Минула лише одна година, як картину було завершено. На ній був зображеній лише чорний пагорб, а на чорному пагорбі височів величезний чорний хрест.

Художник довго в задумі дивився на цей хрест, а коли озирнувся, побачив, що поруч стояла дружина. По її обличчю текли сльози, проте само обличчя, здавалося, світилося зсередини неземним небесним світлом. Це нагадувало сяйво Божої присутності серед райського саду.

— Тепер я впевнений, що не прожив своє життя марно, — промовив Художник, обіймаючи свою дружину.

— І я... — ледь прошепотів пензель, від якого, власне, залишився тільки дерев'яний патичок зі срібним обідком.

Анжела Чудовець

Казка про маленького срничка

— І це не дає вам права задирати носа, — сердито буркнув вінік.

Слово за словом, і спалахнула така сварка, що й годі було розібрати, хто що говорить.

— Стійте! Стійте, не сваріться! Усі ми і корисні, і дуже потрібні для нашої хазяйки. Всі, без винятку, — це намагався усіх заспокоїти і помирити маленький срничок.

— А ти взагалі помовч, — насмішкувато перебила його свіча. — З тебе користь яка? Взагалі ніякої. Пшик — і тебе нема.

Тієж міті на кухню раптом увійшла хазяйка. Вона оглянула все своїм хазяйським оком і промовила:

— Щоб до свята усе мені було виметено, вичищено і вимито аж до бліску!

І відразу ж усі заметушилися і кинулися до роботи. Ганчірки взялися мити шибки, витирати меблі, начищати посуд, а вінік затанцовав по всіх закутках, вимітаючи пил та сміття.

І якийсь час кухню було не відзнати. Все просто сяяло чистотою, і всі були задоволені.

Аж раптом з-під буфета вилізла маленька сіра мишка:

— А-а-а-пхи! Там стільки пилу і павутиння. Ого-го!

— Де? — злякалися всі.

— Де? — найбільше злякався вінік. Хто-хто, а він добре знат, як хазяйка не терпить усякого бруду.

Вінік зазирнув під буфет, але нічого не побачив. Там була страшна темінь. І тут вінік зрозумів, що без свічки йому не обйтися.

— Пробачте, панянко, якщо я вас образив, але зараз мені дуже потрібна ваша допомога.

— Шо ж, на честь такого великого свята — пробачу, але востаннє, — відказала гордо свіча. Вона нахилилася, зазирнула під буфет, і знову ніхто нічого не побачив.

— Без срнника я не зможу вам присвітити, — зіткнув свічка, — але нещодавно я так його образила, що навіть не наважуся підійти.

І в цю ж мить усі почули:

— Здається, вам потрібна моя допомога?

Це був маленький срничок. Пшик! — і срничика не стало, зате свіча стала спалахнула яскравим жовтим полум'ям. Вона знову зазирнула під буфет, і всі побачили в кутку цілу купу пилу і павутиння. За якусь мить вінік усе гарно вимів, і всі знову були задоволені.

А наступного ранку вся велика родина хазяйки зібралася за святковим столом. На столі горіла воскова свіча і освітлювала обличчя, словнені щастя і радості, адже

Христос воскрес!
Воїстину воскрес!

Нам усім так хочеться бути щасливими! Абсолютно всім.

Анжела Чудовець

Якось саме напередодні Пасхи зав'язалася суперечка. Кожен з мешканців кухні намагався довести, що саме він стає у найбільший пригоді для своєї хазяйки.

Першим поважно озвався ослінчик. Він був таким старим, що прикульгував на всі свої чотири ноги:

— Ось уже багато років я вірою і правдою служу своїй хазяїці. Чи то треба картоплі начистити, чи корівку подохти, — то ось я тут як тут, спішу на допомогу. Це колись хазяйка була молодою і крутилася, як дзига, цілий день по-господарству. А зараз уже не ті роки: кілька разів на день присяде, посидить, щоб перепочити.

— Подумаєш, зі мною хазяйка взагалі не розлучається, — зауважив з кутка вінік. — Дехто навіть жартує, що приріс до її рук.

— Зачекайте, зачекайте, — образився раптом пузатий чайник. — А хіба не щодня заварюю хазяїці запашні чаї — то з малини, то з шипшини, то зі смородини.

— А про нас що, забули? — забряжчали ложки, ножі та виделки, а за ними задзеленчали ображені тарілки та миски.

— Ви собі сперечайтесь, скільки вам заманеться, про те, хто з вас стає для своєї хазяйки в найбільший пригоді. А ось в найбільшій пошані серед вас усіх буде все-таки я, — гордо промовила тоненька воскова свічка, яку минулou неділі хазяйка принесла з церкви. — Бо це мене урочисто запалає на святковому столі Пасхального ранку.

— Як? Не може цього бути? — обурилися всі.

Роздуми молодого віслучка

... і чого це саме мене вибрали?

Стояв собі спокійно біля мами, а тут натовп, хтось мене тягне, хтось сідає, хтось сідає...

Ні, мені, звісно, приемно. Бо он як люди мене шанують: стелять під ноги свою одягу, пальмове гілля, співають, радіють, що я тут іду. А може, то не мені співають? А кому ж тоді?

А-а-а! Це, мабуть, тому Чоловікові, що на мені єде. Правда, мені трохи незвично Його везти, бо я ще никого досі не возив... Мені неважко, ні!

І Він так лагідно керує мною, так ніжно торкається до мене, так пестливо гладить по ший.

І мені подобається, що люди співають цьому Чоловікові, бо і мені трошки перепадає тієї слави: і я йду по одягах, що стелять Йому, і я перебуваю в центрі уваги людей, і я слухаю ту хвалу, яку співають Йому. Аж загордитися хочеться.

Але чого саме мене вибрали? Адже мене ці люди не знають... А-а-а! Зрозумів! Вони знають мою маму! Видно, вона чимось їм колись прислужила, от вони мене і вибрали!... Але ж моя мама весь час живе тут і нікуди далі цього місця не виходить. А ці люди йдуть здалеку — он вони які стомлені, та й одяг запорошені. Звісно, вони не місцеві.

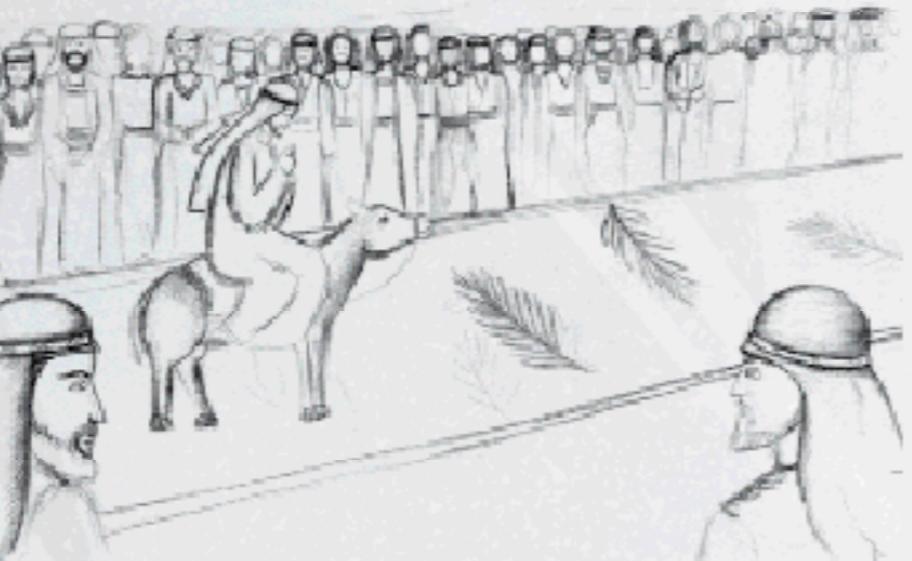
Тоді звідки вони знають мою маму? Виходить, моєї мами вони не знають. То чому ж вони мене вибрали?

А-а-а! Мабуть, завдяки моему розуму! Вони ж бо знають: якщо мені догодити, то я дуже мудро все зроблю, виберу найкоротший шлях, буду дуже слухняним. Але чому тоді моїм ім'ям часто називають не дуже розумних чи впертих людей? Невже ми зовнішньо з ними схожі? Чи, може, внутрішньо?

То чому ж мене вибрал той Чоловік?..

Олег Блощук

Малюнки Іванни Пожарської

Нетяма

Один батюшка взагалі нічого не вмів. Не вмів відремонтувати храм, і храм у нього так і стояв п'ятий рік у риштуваннях. Не вмів розумно зайнятися книготоргівлею, вибрати прибуткові місця, запустити книжковий бізнес.

Не вмів відоювати собі будиночок причту або хоча б приміщення під недільну школу. У нього не було потрібних зв'язків, щедрих спонсорів, десятків і сотень відданих прихожан, не було машини, мобільного телефону, комп'ютера, e-mail-аїнавітнейджера. Він не володів даром розсудливості, даром чудотворення, даром прозорливості, даром гарного богослужіння — служив він тихим голосом, так що, якщо стояти далеко, нічого не було чути. І чого у нього зовсім не було, так це дару слова, на проповіді він бубонів і повторював щоразу одне й теж, раз у раз. Його матушку не було ні видно, ні чути, хоча вона все-таки в нього була, але ось дітей у них теж не було. Так батюшка і прожив своє життя, а потім умер. Його відспівали похмурого листопадового дня, і коли люди хотіли за звичаєм запалити свічки — свічки в усіх зайнялися самі, а храм осяяло неземне світло.

Майя Кучерська

Майя Кучерская. Современный патерик. —
М.: Время, 2004. — 288 с.

Урок вперше

У робочому зошиті з християнської етики для 5 класу є таке завдання: «Письмово поділіся з батьками своїми враженнями від першого уроку християнської етики. Заверши свою розповідь словами «Християнську етику я буду вивчати, тому що...»

Відколи мені до рук потрапив цей зошит, я щоразу після першого уроку задаю дітям таку вправу. Звичайно, не всі учні її старанно виконують. Тоді я задаю повторно, поки всі в класі не виконають цю роботу. Тому описані враження інколи охоплюють не лише перший урок. В минулому році я почала викладати християнську етику ще в одній школі нашого міста: в першому семестрі на паралелі 5-х класів, в другому — на паралелі 6-х. Для учнів усіх семи класів це було вперше в житті.

Можливо, ви не бачите в цьому нічого особливого, але для мене — вчителя, який працює в південному регіоні, це дуже важливо. Адже за статистикою діти західного регіону України на 90% входять до церкви та недільних шкіл, живуть в набожніх сім'ях. У нас, на жаль, — з точністю до «навпаків». Один із 6-х класів після такого завдання збунтувався, класний керівник підтримала дітей, мовляв, «які я маю право давати такі завдання?!» До кінця курсу з цим класом я мала найбільше клопоту, часом здавалося, що моя робота зовсім марна. Та яким же було мое здивування, коли на останнє запитання «Що вам дали ці уроки, чи змінили вони щось у вашому житті?» ці діти відповіли: «Я став вірити в Бога, став розумнішим, і моя вчителька дуже добра і розумна»; «Вони дали віру в Богах»; «Я багато дізнався цікавого, багато хорошого»; «Зрозумів, що погано вести себе так на уроці, і я вже змінився». А ось відповідь з іншого класу, найдорожча: «Я зрозумів, що треба робити добро, навіть коли мені роблять не дуже добре. Я найбільше дізнався саме з цього уроку. Спасибі вам».

Не сприйміть дитячі слова, спрямовані на мою адресу, як вихвалення. Я їх не прибрала, тому що для дітей будь-який шкільний предмет нерозривно пов'язаний з особистістю вчителя, а християнська етика — й поготів. А ще тому, що словам «добра і розумна» передував справжній іспит, який учні влаштували прямо на уроці, перевіряючи мої «християнські» знання за підручником історії. Крім того, такі характеристики дають змогу краще побачити, що цінують у дорослих людях діти.

Отож, такі вправи, як кажуть психологи — зворотній зв'язок, слугують свого роду лакмусовим папірцем: показують, чим дихає клас, як налаштований, у який бік ідуть зміни. До вашої уваги свіженікі «клапірці» південного гатунку: відгуки п'ятикласників ЗОШ №1 (м. Южне Одеської обл.), для яких урок християнської етики був уперше в житті.

Алла Кириченко, м. Южне Одеської обл.

«Мамо, у мене було ОХЕ. Це такий цікавий урок, а ще вчителька дуже спокійна, ласкова та добра. Вона розповідає про Ісуса Христа. Мені так подобається цей урок! На ньому спокійно, і діти слухають вчительку» (Дарина М.)

«Перший урок християнської етики був дуже цікавим і незвичайним. Мені сподобалось слухати розповіді вчительки, відповідати на запитання. Я буду вивчати християнську етику, тому що це дуже цікаво і корисно» (Олена Д.)

«Християнська етика — це один із моїх улюблених уроків. Мені він дуже сподобався тому, що я дізнаюся багато цікавого. І вчителька хороша і добра» (Анастасія П.)

«На цьому уроці я знайшов відповіді на свої запитання: хто Такий Бог? хто створив землю? як з'явилися люди на землі?» (Сергій П.)

«На першому уроці мені було трохи боязно, бо я тільки ознайомився з християнською етикою.

Мені сподобалася вчителька, вона добра й чуйна» (Денис К.)

«Я була дуже вражена цим предметом, тому що раніше такого не було» (Вікторія Б.)

«Мені дуже сподобався цей урок, тому що ми будемо вивчати такі речі, в яких інколи важко самому розійтися. Я гадаю, що саме на цьому уроці вирішу всі питання, які мене турбують. Християнську етику я буду вивчати, тому що хочу правильно поводитись серед людей» (Євген К.)

«Я буду вивчати християнську етику, тому що вона мені подобається, вона дуже цікава. Я пізнат, хто Такий Бог. Я більше нічого не боюся, бо мене захищає Бог» (Дмитро К.)

З великою приємністю представляємо нові книги наших талановитих землячок — Олени Медведєвої з Рівного і Анжели Чудовець із Здолбунова. Наші постійні читачі вже знайомі з їхньою творчістю, оскільки на сторінках часопису друкувалися довірливо-проникливі «Листи улюблений доньці», які увійшли до збірки Олени Медведєвої «По цей бік неба», а також чудові сценарії Анжели Чудовець. Читайте і насолоджуйтесь!

ПО ЦЕЙ БІК НЕБА

Олена Медведєва

У книзі «По цей бік неба» мудрою рукою матері висіяні добірні зерна Слова, яке трепетно будить дитячу душу від летаргії повсякденності й у доступній дитячому сприйняттю формі вкладає високі істини любові, гідності, краси. Кожен лист-розвідь претендує на те, щоб стати листом-притчею.

Книга буде цікавою кожному, кого хвилює питання власного покликання і вибору життєвого шляху.

Медведєва О. А. По цей бік неба. Листи улюблений доньці. — Рівне: ПП ДМ, 2009. — 80 с.
ISBN 978-611-515-001-4

НА СВІАНКУ ДИТЯЧИХ ЛІТ

Анжела Чудовець

У посібнику подано авторські вірші, пісні, сценарії свят та заходів, приурочених визначним подіям, які сприятимуть вихованню в дітей духовності та морально-етичної поведінки на основі норм християнської етики; використано практичний досвід дошкільного навчального закладу «Усмішка» м. Здолбунова, Рівненської обл.

Чудовець А. На світанку дитячих літ. — Рівне: ПП ДМ, 2009. — 116 с.
ISBN 978-611-515-009-0

І АНГЕЛИ МОЛЧАЛИ

Макс Лукадо

Мабуть, років десять тому хтось із друзів запропонував мені прочитати невелике есе невідомого автора про останні дні життя Ісуса Христа. Відчувався не зовсім професійний переклад з англійської, але текст не залишив байдужим. Ось його скорочений варіант:

«Початок останнього тижня. Декорації акторів трагедії, яка розігривається в п'ятницю, вже готові. Всі на своїх місцях. Шестидобомові цвяхи лежать в ящику. Перекладина хреста притерта до стіни сараю. На плоті сохнуть гілки тернини: вони чекають, коли пальці солдатів сплетутуть їх вінок...

Але все це — не спектакль, це — божественний задум. Задум, виконання якого розпочалося ще раніше, ніж обличчя Адама відчуло подих життя. Небеса в очікуванні. Очі всіх приковані до Назарянина.

Звичний вигляд. Незвична цілеспрямованість. Він залишає Єрихон і прямує до Єрусалима. Він не вагається і не зупиняється. Він у дорозі. Це Його остання подорож...

ВЧИТЕЛЮ

Коли людина знає, що Її життя закінчується, на перший план виходить найважливіше. Наближення смерті розділяє головне та другорядне. Усім, окрім найнеобхіднішого, маєна зневажувати. Залишається найголовніше. Тому, якщо ви хочете пізнати Христа, уважніше пригляньтеся до Його останніх днів перед розп'яттям...

Ходімо за Христом у Його останнюю подорож. Адже, дивлячись на Нього, ми зможемо навчитися, як самим гідно пройти цей шлях.

Пригадую, ми всі тоді скопіювали його (навіть не замислюючись про наявність чи відсутність копірайту) і, в свою чергу, розповсюджували серед своїх знайомих. Пригадую також, що мое серце відгукувалося на пропозицію автора, і я уважно і з великою користю для себе перечитала ту частину Нового Завіту, яка стосується останнього тижня життя нашого Господа. А це — останні два-три розділи кожного з чотирьох Євангелій.

Нещодавно, придбавши книгу Макса Лукадо «І ангелы молчали», зустріла знайоме есе. Виявляється, це був вступний розділ до книги, мета написання якої, за словами автора, — «щоб ти побачив Його, і лише Його». Він — це Ісус Христос, наш Спаситель і Господь, Син Божий і Син Людський, Цар і Слуга, Слово, що сталося тілом, і Світло для світу, Альфа і Омега, Добрій Пастир і Двері вівцям, Хліб життя і Виноградна лоза, Дорога, Правда і Життя...

«Він знає, що кінець наближається. Він знов фінал Страсної п'ятниці. Він прочитав останній розділ раніше, ніж його було написано, і почув останні звуки ораторії раніше, ніж вони пролунали...

Про що Він говорив з учнями, усвідомлюючи, що у них залишился лише тиждень? Як вів Себе в храмі, знаючи, що більше туди не повернеться? Що вважав для Себе найголовнішим у ті дні, коли останні пісчинки ось-ось мали прослизнути крізь воронку пісочного годинника?..

Наповніться Його почуттями. Ось Він радіє пісням дітей. Ось Він плаче над Єрусалимом, що не прийняв Його. Не реагує на звинувачення релігійних вождів. Молиться, коли Його учні сплять. Сумує, що Пилат відвернувся від Нього... Торкніться Його сили. Незрячі очі... бачать. Безплідне дерево... засихає. Міняють... втікають. Релігійні вожді... зіцують. Гробниця... відкривається.

Почуйте Його обітниці. Смерть безсила. Гріх уже не може втримати полонених. Страх уже не має влади над людиною. Тому що Бог з'явився, Бог прийшов у наш світ... щоб зібрати нас додому».

Лукадо М. І ангелы молчали. — СПб: Шандал, 2006. — 256 с.
ISBN 5-93925-102-1

Матеріали рубрики підготувала Надія Доля

Нагадуємо, що в 2009–2010 навчальному році ХДПЧ «Слово вчителю» оголошено два конкурси:

Літературний конкурс

До розгляду приймаються твори українською мовою усіх жанрів (поезія, оповідання, новели, есе тощо) на морально-етичну та духовну тематику. Будь ласка, надсилайте свої роботи на адресу редакції з поміткою «Літературний конкурс».

Фотоконкурс «Життя мое — як воно є»

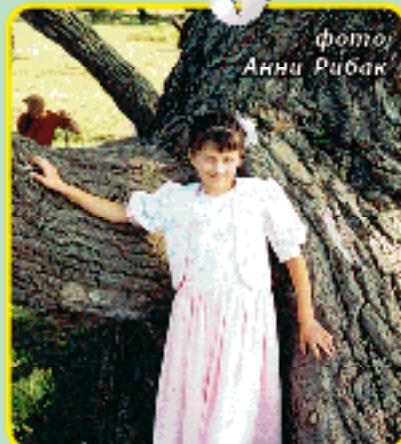
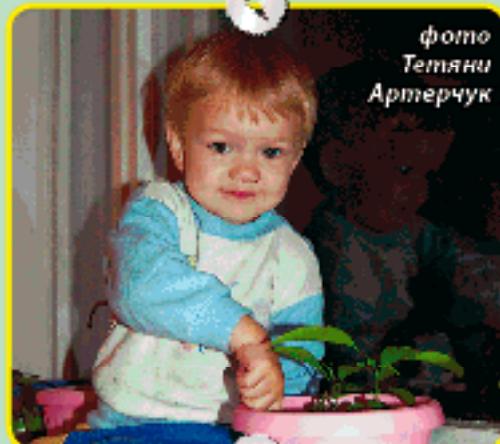
До участі у фотоконкурсі приймаються видрукувані чорно-білі та кольорові фотографії хорошої якості розміром не менше 10x15 см² або фотографії в електронному форматі (бажано не менше 300 dpi).

Фото будуть розміщені в журналі за підписом автора, тому не забудьте вказати своє прізвище та ім'я, а також поштову адресу і телефон. Роботи надсилайте на адресу редакції з поміткою «Фотоконкурс».

Підбиття підсумків конкурсів проводиться в кінці навчального року. На переможців чекають цінні призи.

Запрошуємо відвідати сайт ХДПЧ «Слово вчителю» — www.slovovchitelyu.org

Фотоконкурс «Життя мое – як воно є»

читай, відгадуй, майструй і радуй

НОЇВ КОВЧЕГ

Християнський журнал для сімейного читання

Виходить шість разів на рік, видавець українською та російською мовами, познання змін

ДІТЯМ

- цікаві оповідання
- поезія
- сценарії
- пригоди
- комікси
- головоломки
- загадки

БАТЬКАМ

- мудрі поради
- інтерв'ю
- статті

Он-лайн підписка та інформація про продаж: noyivark.org

ад. 35, м. Рівне, Україна 33010
тел. 0362 628314, факс 0362 631432
contact@noyivark.org
www.noyivark.org

